

**Domonkos Nővérek
Liszt Ferenc Ének-zenei Általános
Iskolája
Pedagógiai Program**

2023

Tartalom

Tartalom	2
PREAMBULUM	6
Az intézmény bemutatása	9
I. NEVELÉSI PROGRAM	11
1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	11
1.1.1 Az iskola cél- és feladatrendszere	11
1.1.2 Fejlesztési területek – nevelési célok	14
1.1.3 A célból következő feladatok	15
1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	20
1.3 A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	25
1.4 A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	31
1.4.1. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok	31
1.4.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai	33
1.4.3 A közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységek rendszere	34
1.4.4 Tevékenységi rendszer és szervezeti formák a tanítási órán kívül	36
1.5 A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	38
1.5.1. A pedagógusok alapvető feladatai	38
1.5.2. A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás	38
1.5.3. A tehetséges tanulók gondozása	39
1.5.4 A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése	39
1.5.5. A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása	39
1.5.6 Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel	39
1.5.7 Munkafegyelem, a munkához való viszony	40
1.5.8 Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében	40
1.5.9 Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés	40
1.5.10 Az iskolai munka feltételeinek javítása	40
1.5.11 Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában	40
1.5.12 Aktív részvétel a tantestület életében	41
1.5.13 Az iskola képvisellete	41
1.5.14 A vezetői feladatok ellátása	41

1.5.15 Az osztályfőnök feladatai és hatásköre	41
1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	43
1.6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	43
1.6.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztésével összefüggő pedagógiai feladatok	46
1.6.3 A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésével összefüggő pedagógiai feladatok	50
1.6.4 A gyermek és ifjúságvédelemi, esélyegyenlőségi feladatok ellátása	53
1.7 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	58
1.7.1. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:	58
1.7.2 A diákönkormányzat döntési folyamatban való részvétele	59
1.8. A szülő, a tanuló, a pedagógusi és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	60
1.8.1. Az iskola közösségeinek együttműködése	60
1.8.2 A szülői közösség és az iskola közösségeinek együttműködése	60
1.8.3 A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése	61
1.8.4 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	61
1.8.5 A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése	62
1.8.6 Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel	64
1.9 A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai	66
1.9.1 A vizsgaszabályzat hatálya	66
1.9.2 A vizsga fajtái, vizsgára kötelezettek:	66
1.9.3 Vizsgaidőszakok	67
1.9.4 A vizsgák helye, ideje és magatartási szabályai	68
1.9.5 A vizsgák értékelése	68
1.9.6 A vizsgáztató tanárok megbízása és a vizsgák dokumentálása	68
1.9.7 A vizsgatárgyak részei és követelményei	68
1.9.8 Javítóvizsga	68
1.9.9 Osztályozóvizsga	69
1.10 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	71
II. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE	74
2.1 A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	74
2.1.1 Módszertani alapelvek	74
2.1.2 Az eredményes tanulás segítésének elvei	74
2.2 A választott kerettanterv megnevezése	77

2.2.1 A NAT 2020 szerinti kerettanterv tantárgyai és kötelező maximális óraszámai	78
2.3 A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése és óraszám	79
2.4 A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	80
2.5 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	81
2.6 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét	81
2.7 Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	83
2.7.1 Egészségnevelési elvek, programok, tevékenységek	83
2.7.2 Környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	87
2.8 A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	97
2.9 A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei	98
2.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló felvételének és átvételének szabályai	99
2.11 A tanulók tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai, diagnosztikus, szummatív és fejlesztő formái, rendje, korlátai	100
2.12 Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai	101
2.13 Az iskola írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje	103
2.13.1 Az ellenőrzés, értékelés (érdemjegyszerzés) lehetőségei	103
2.13.2 Az írásbeli beszámoltatások szerepe, súlya a tanuló tudásának értékelésében	103
2.13.3 Az értékelés (érdemjegyszerzés) gyakorisága	103
2.13.4 Az ellenőrzés, értékelés alapelvei	103
2.13.5 Az értékelés (érdemjegyek, osztályzatok) módja	104
2.13.6 A tantárgyi érdemjegyek követelményei szóbeli feleletek esetén	105
2.13.7 A tantárgyi értékelés követelményei, nevelőtestületi feladatai	105
2.14 A tanulók jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	107
2.14.1 A magatartás értékelése	107
2.14.2 A tanulók szorgalmának értékelése	108
2.14.3 A tanulók jutalmazásának formái	109
2.14.4 A tanulók büntetésének formái	109
2.15 A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	110
2.16 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	111
2.17 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	111

III. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK	112
IV. ZÁRADÉK	114
1. sz. melléklet: Az osztályozó és javítóvizsgák részei és követelményei	115
2. sz. melléklet: Helyi tanterv	241
3. sz. melléklet: A pedagógiai munkát segítő eszközök jegyzéke	242
4. sz. melléklet: Digitális Fejlesztési Terv	254

PREAMBULUM

*„Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
megtanulják az igazságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
megtanulnak hittel élni.
Ha a gyerekek megerősítve élnek,
megtanulják magukat szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
megtanulják megtalálni a szeretetet a világban.”
/Dorothy Law Holte/*

A Domonkos Rendi Nővérek Apostoli Kongregációja által fenntartott Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola vagyunk, amely ökumenikusan nyitott a más felekezetűek (történelmi egyházak hívei) felé.

Célunk: A család által ránk bízott gyermekekből – a szülőkkel együtt - jellemes, művelt keresztény fiatalokat nevelni, akik megtalálják helyüket, életcéljukat az egyházban, a társadalomban.

Intézményünk nevelő-oktató munkáját a 2500 éves európai értékrend hatja át. Alappillérként szerepel a négy alapvető érték: az igaz, a jó, a szép, a szent.

Az igaz ismeret a valós viszonyoknak megfelelő ismeret.

A helyes, vagyis a jó (erkölcsi) cselekvés: a valós viszonyoknak megfelelő cselekvés.

A szép a rejtett igaznak és jónak napfényre jutása.

Mivel Isten maga a szentség ezért a "szent" abszolút érték, ez alapozza meg a másik három alapértéket. Ha ez megkérdőjeleződik, az összes többi érték is bizonytalanná válik.

Intézményünkben emelt szintű művészeti nevelést és oktatást valósítunk meg Kodály Zoltán értékrendjére alapozva.

Olyan feltételeket igyekszünk teremteni, és olyan munkát végezni, hogy a ránk bízott gyermekek testileg – lelkileg egészséges, felelős közösségi emberként tudjanak élni a mindennapokban.

Kiemelt feladatnak tekintjük a gyermekekre való személyes odafigyelést, a személyre szabott foglalkozást mind a tehetséggondozás, mind a felzárkóztatás terén.

Tudjuk, hogy pedagógiai programunkban megfogalmazott céljaink megvalósításához garancia az, hogy intézményünk minden dolgozója életvitelében, munkájában elkötelezettségre, nyitottságra és hitelességre törekszik.

Célunk sikeres, boldog, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, a változó körülményekhez könnyen alkalmazkodó nemzedék formálása. Fontos, hogy hasznossá váljanak mind saját maguk, mind közösségük – tágabb értelemben – az egyház, az ország, a nemzet számára.

Csak sokrétű, biztos és alapos tudás, valamint egészséges, kiegyensúlyozott, gazdag érzelmi állapot nyújt biztonságos alapot az etikus emberi viselkedés normáinak felépítéséhez.

Fontos feladat megtanítani a gyermekeket örülni, szeretni, dolgozni, alkotni, s ebben a pedagógusnak különösen hangsúlyos szerep jut.

Kötelességünk erkölcsi tudatuk, szokásrendjük alakítása, magatartásuk formálása.

Az intézmény nevelő hatásából fakadóan a humán értékeket képviseli. Törekedni kell olyan tulajdonságok fejlesztésére, mint egymás megbecsülése, tisztelete, az együttérzés, az egymás iránti türelem. Változó világunk megköveteli a kreativitás, az önállóság, a dönteni tudás, a kezdeményezés, az egészséges ambíció képességének kialakítását. A tolerancia, a megbízhatóság, a becsületesség és a pontosság azok a pozitív emberi tulajdonságok, amelyek elengedhetetlenek a harmonikus személyiség kialakításához. Mindehhez összehangoljuk az intézményi és intézményen kívüli nevelési tényezőket, s kiaknázzuk a tanórai és tanórán kívüli elfoglaltságok nevelési lehetőségeit.

A művészetekben feloldódik a bennünk rejlő végtelen érzésvilág, a szépségre való érzékenységünk kifejezésre jut. Az előadó megközelítheti, újrateremtheti és átélheti az alkotó érzésvilágát, ezáltal részesül annak egyedülálló öntisztító erejében. Ez a folyamat megnyugvást ad, valamint életünk nagy kérdéseire is választ találhatunk. Fontos az érzelmi intelligencia fejlesztése, mely az értelmi intelligencia fejlesztését alapozza meg.

A zenei tehetség az adottságok és képességek, valamint a személyiség szerencsés ötvözete. A tanárnak egyetlen feladata, a képességeket a tehetség kibontakoztatására alkalmassá tenni.

Pedagógiai alapelvünk, hogy:

- ☞ alapvető jelentőséget tulajdonítunk a kulcskompetenciák kialakításának, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek kiművelésének; pedagógiánk elfogadott alapelve: a komplexitás elve, azaz annak állandó figyelembevétele, hogy a nevelés során biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségek hatásával kell számolnunk;

- ☞ a nevelés két alapvető tényezője: a pedagógus és a növendék egyenrangú félként vesz részt a folyamatban, közöttük aktív kölcsönhatás van;

- ☞ a nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében

- ☞ a közösségek biztosítanak terepet a növendékek önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához;

- ☞ kölcsönösen tiszteletben tartja egymás emberi méltóságát; minden tevékenységünket - az oktatás és nevelés terén egyaránt - a gyermekek okos szeretete hatja át;

- ☞ intézményünk felkészíti a tanulókat az önálló ismeretszerzésre és önművelésre, ennek feltétele a tanulási képességek és szilárd alapkészségek kialakítása; a tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére;

- ☞ alkotó pedagógiai klímát teremtünk az eredményes munka érdekében; az egyéni szükségletek szerint megfelelő feltételeket nyújtunk gyermekeinknek a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez;

- ☞ minden támogatást megadunk ahhoz, hogy tanítványaink elsajátítsák az élethosszig tartó tanulás alapjait, valamint a folyamatot megkönnyítő képességeket, készségeket és kompetenciákat

- ☞ a kompetencia alapú oktatás során az ismereteket – készségeket és attitűdöket kölcsönhatásban fejlesztjük;

- ☞ hatékony felzárkóztató munkával támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez;
- ☞ iskolánk segíti a világban való eligazodást az idegen nyelvek oktatásával; az általános társadalmi modernizációt követve lépést tartunk az informatikai fejlődésével
- ☞ törekszünk a személyes világukban való eligazodás képességének kialakítására, alapvető értékek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését,
- ☞ környezetünk megismerésének és megóvásának igényét

Ennek egyik elengedhetetlen feltétele a pedagógiai módszertani kultúránk megújítása, melynek lehetséges eszköze a problémaközpontú tanítás vagy a cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, a felfedezettő tanítás-tanulás, a megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés, a kompetencia alapú oktatás megvalósítása:

- ☞ Az iskolában folyó nevelő-oktató munka szakmai stratégiájának megvalósulása a pedagógusi autonómiára épülően valósuljon meg (a tanulók identitástudatát erősítő projektek megvalósítása).
- ☞ A nevelőtestület szakmai műhelyként is működjön (korszerű tartalommal bíró projektek, fejlesztő programok kapcsán).
- ☞ Iskolánk hozzájárul a tanuló személyiségének, képességeinek kibontakoztatásához, segíti a szellemi, testi fejlődésüket, az egészséges életmód kialakítását.
- ☞ Tantestületünk azonosul az integrációs pedagógiai rendszer szellemiségével, elvárásaival.
- ☞ Az osztályok kialakításánál figyelembe vesszük az esélyegyenlőségi szempontokat, a tanulók egyéni képességeit, és ebből kiindulva határozzuk meg a differenciálást, a feldolgozás módját, és a tanítási módszereket (amennyiben az évfolyami létszám ezt lehetővé teszi és indokolja).
- ☞ A tanulók önállóságának előtérbe helyezésével fejlesztjük, erősítjük az osztályközösségeket
- ☞ Az írás, olvasás, szövegszerkesztés, helyes beszédkészség fejlesztését fokozzuk minden tantárgy óráján (a legkorszerűbb lehetőségek felhasználásával is pl. IKT eszközök, oktatóprogramok).
- ☞ Toleráns, a másságot is figyelembe vevő személyiséget fejlesztünk.
- ☞ A nevelési és oktatási feladataink között hangsúlyt kap a szülőkkel való együttműködés és a tanulók felkészítése a családi életre.

Pedagógiai értékeink

Az értékek az egész napos nevelésben azon legfontosabbnak tartott, pozitívnak ítélt tartalmakra, tulajdonságokra, magatartásjegyekre, viszonyulásokra, tevékenységekre vonatkoznak, melyek a iskolánk életében tetten érhetőek és fejleszthetőek:

szociális érzékenység (erkölcs)

- ☞ autonómia (diák önkormányzati szinten)
- ☞ együttműködés (együttműködés képessége)
- ☞ tolerancia
- ☞ hiteles személyiség, igényesség
- ☞ érzelmi stabilitás

- ☞ önkontroll
- ☞ alkotó munka (a munka), alkalmazható tudás
- ☞ önművelés, élethosszig tartó tanulás igénye
- ☞ kommunikációs készségek
- ☞ egyéni fejlesztés igénye
- ☞ szociális magatartás, kreativitás
- ☞ a család, identitástudat

Az intézmény bemutatása

Az intézmény Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola néven a 1964/65-ös tanévben kezdte meg működését és lett a város oktatási életének szerves, meghatározó egysége. A 2019/2020-as tanév elején az Árpád-házi Szent Margitról nevezett Szent Domonkos Rendi Nővérek Apostoli Kongregációja (Domonkos Nővérek) részéről megkeresés érkezett a Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központhoz arra vonatkozóan, hogy a 2020/2021-es tanévtől átvegyék a Hódmezővásárhelyi Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola fenntartását. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma részéről Prof. Dr. Kásler Miklós oktatásért felelős Miniszter Úr nevében eljárva Dr. Maruzsa Zoltán köznevelésért felelős Államtitkár Úr a Hódmezővásárhelyi Liszt Ferenc Ének-zenei Általános fenntartói jogának átadását engedélyezte az Árpád-házi Szent Margitról Nevezett Szent Domonkos Rendi Nővérek Apostoli Kongregációja részére.

Kodály Zoltán nevelési elveire épülő világhírű iskolai rendszer alapján működő intézményünk a magyar zenei élet, így városunk zenei életének is meghatározója. Az emelt szintű ének- zenei oktatással a kodályi koncepció megvalósítására törekszünk: képesség és készségfejlesztés, tehetséggondozás lehetséges megvalósítása, a tantárgyi integráció együttes hatásának eredményessége. Ez kötelez is bennünket, legyünk munkánkban mindig igényesek, fegyelmezettek, toleránsak.

Az intézményben folyó pedagógiai munka fő jellemzője, hogy intézményünk pedagógusai nagy hangsúlyt fektetnek az alapkészségek és képességek elsajátítására, a pedagógiai módszerek kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók szükségleteit szem előtt tartva alakítják a tananyagtartalmakat. A tanulókat érdeklődésüknek, tehetségüknek, képességeiknek megfelelően készítik fel a továbbtanulásra és a társadalomba való majdani beilleszkedésre. A kötelező tanórai foglalkozások mellett kiemelt hangsúlyt kap a tehetséggondozás és felzárkóztatás. Tanulóinknak az angol vagy a német nyelv tanulására van lehetőségük. A választott idegen nyelveket képzett nyelvtanárok tanítják csoportbontásban. Ugyancsak ilyen formában oktatjuk a matematikát és a technikát. Az egész napos nevelés biztosításának érdekében napközi otthonos, tanulószobai csoportokat mind alsó, mind felső tagozaton a szülők igényei alapján szervezünk.

A tanórán kívüli tevékenység igen sokszínű, elsősorban a művészeti tevékenységekre motiváljuk tanulóinkat. Az intézményben két kórus működik, a 3-5. évfolyamos tanulók a Kiskórus, a 6-8. évfolyamos tanulók a Gyermekkar tagjai lehetnek. A délutánokban helyet kapnak a Péczely Attila Alapfokú Művészeti Iskola kihelyezett tagozatainak órái is: néptánc, szolfézs, zongora, hegedű, illetve lehetőséget kapnak tanulóink a fő intézményben a zeneoktatásban való részvételre.

A tanulási nehézségekkel küzdők felzárkóztatásán kívül a tehetségek felkarolására is gondot fordítanak pedagógusaink. Az előzőek szinterei az alaptárgyakból szervezett egyéni fejlesztések; az utóbbiaké pedig a szakkörök és a középiskolai előkészítő foglalkozások. Iskolánkban több sportkör működik, melynek tagjai az alsó és felső tagozat tanulói. Az iskolai Diákönkormányzat színes szabadidős programokkal szolgálja a gyerekek kulturális igényeinek kielégítését.

Intézményünk a feladatok eredményes ellátása érdekében rendszeres munkakapcsolatot tart számos szervezettel. Napi kapcsolatban állunk a fenntartóval, a fenntartó által finanszírozott többi közoktatási intézménnyel, a gyermekek egészségügyi ellátásáról gondoskodó társintézményekkel, a gyermekjóléti szolgálattal, egyházakkal, sportegyesületekkel.

A zenei nevelés tanórai és iskolán kívüli alkalmai segítik a tanuló önismeretének, tanulási képességeinek, kompetenciáinak, a harmonikus egyéniségnek fejlődését, valamint segítséget nyújtanak későbbi életpályájuk megválasztásához is. A művészeti oktatásnak és nevelésnek egészen különös szerepe van intézményünk életében. Az ének-zenei oktatás Kodály Zoltán zenepedagógiai és nemzetnevelési elveire épülve elsősorban az énekhangra támaszkodva alakítja ki az értékközpontú zenei anyanyelvet. A komplex művészeti nevelés során egymásba fonódik a zene, a képzőművészet, a dráma és a tánc, amelynek musicalbemutatóink a legkiemelkedőbb megnyilvánulásai.

A zenei neveléssel párhuzamosan fontosnak tartjuk az alapvető erkölcsi értékek közvetítését, és a tanulók erkölcsi érzékének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztését. Olyan alapvető erkölcsi értékek közvetítésével, mint a segítség, az együttérzés, a megértés, a becsületesség, a méltányosság, a tisztelet, a tolerancia, abban segítjük a tanulóinkat, hogy tájékozott, aktív és elkötelezett állampolgárrá, és kisebb és nagyobb közösségeink felelős tagjává váljanak. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink olyan nevelést kapjanak, amely segíti őket saját értékrendjük kialakításában, gazdagításában, és az alapvető értékek emberi életben betöltött szerepének megértésében. Az iskolai neveltetéssel hozzájárulunk ahhoz, hogy tanulóink tisztelettel tekintsenek az életre, az emberi méltóságra, a keresztény hit megismerésével alakuljon ki bennük olyan világbé, amely képessé teszi őket a tudatos, cselekvő magatartásra, életvezetésre és közösségi felelősségvállalásra.

Hisszük, hogy a művészeti oktatásnak és nevelésnek egészen különös szerepe van már a kisiskolás korban. Ha hűséges marad saját küldetéséhez, valamit megőrizhet erre az évezredre is az ifjúság elveszett paradicsomából.

„Mi lesz a jövő? Tündérkert, vagy pusztaság?”
„Minden teendők egyetlen szóban foglalható össze: nevelés.”
/Kodály Zoltán/

I. NEVELÉSI PROGRAM

1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1.1 Az iskola cél- és feladatrendszere

Az intézményi nevelés-oktatás fő célja, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy a felnövő nemzedék

- a haza felelős polgárává váljék;
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

A nevelési-oktatási folyamatnak és az oktatásnak mindenkor összhangban kell lennie hazánk Alaptörvényével, a jogállam rendjével, az élet és az emberi méltóság tiszteletének elvével, valamint az ezzel összefüggő lelkiismereti és vallásszabadsággal, továbbá a Föld, az ember, a természet és a kultúra védelmét szolgáló nemzetközi egyezményekkel.

➤ Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási

nehézségekkel való megküzdés folyamatát. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Célok és a feladatok az iskolai nevelés-oktatás első szakaszára : alsó tagozat

- ✓ az iskolába lépő kisgyermekben óvja és fejlessze a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot;
- ✓ vezesse át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe; tegye fogékonyvá a tanulót saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a társadalom értékei iránt;
- ✓ az iskola adjon teret a gyermek játék és mozgás iránti vágyának; az iskola segítse a gyermek természetes fejlődését, érését; az iskola a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket
- ✓ közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen; társas kapcsolataikat hassa át az egymás iránti tisztelet, fogadják el a szabályokat és megállapodásokat, alkalmazzák a kulturált együttélés normáit, tudjanak együttműködni másokkal;
- ✓ szeressék és óvják természeti környezetüket;
- ✓ az olvasás iránti kedv felkeltése, fenntartása;
- ✓ mélyrehatóan alapozzuk meg az alapkészségek elsajátítását;
- ✓ A tanítási tartalmak feldolgozása során elemi ismeretek közvetítése, alapkészségek fejlesztése, igazodva a tanulók eltérő kognitív képességéhez.

➤ Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5–8. évfolyam

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

Az általános iskola az 1–4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5–8. évfolyamokon is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, összességében ezzel is támogatva a társadalomba való beilleszkedést.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetencterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

Célok és feladatok az iskolai nevelés-oktatás második szakaszára: felső tagozat

- ✓ az alapkészségek kimunkálása (írás, értő olvasás, számolás, beszéd) és differenciált fejlesztése;
- ✓ a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket - érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a továbbtanulásra;
- ✓ a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a társadalomba való majdani beilleszkedésre;
- ✓ alapozza meg a felkészülést a jogok és kötelességek törvényes gyakorlására;
- ✓ magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és a kreativitását; a tanítási – tanulási folyamat strukturált tudást közvetítsen: az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás és magasabb művelti szintű alkalmazás képességének kialakításával; tudatosítsa a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, erősítse meg a humánus magatartásmintákat, pozitív szokásokat, és a gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség kiteljesedését;
- ✓ segítse diákjait abban a folyamatban, amelyben művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak;
- ✓ elégedett, magabiztos, optimista és felelősséget vállaló embereket akarunk nevelni;
- ✓ járuljon hozzá a tanulók önismeretének elmélyítéséhez;
- ✓ a személyiségfejlesztés céljait szolgálja a tevékenységre nevelés (tanulás, munka, közéleti- és szabadidős tevékenységek), a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarati és testi, a nyelvi-kommunikációs, a matematikai, a természettudományos; a történeti, társadalmi, politikai, az esztétikai, a szomatikus és a technikai nevelés területei) és a szükségletek alakítása képezze;
- ✓ fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek;

- ✓ a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját;
- ✓ jellemezze munkánkat egyfelől a következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság;
- ✓ a pedagógiai munka középpontjában tehát a személyre szóló fejlesztés álljon;
- ✓ a tárgyi tudás mellé a gyermekek szerezzék meg mindazokat az együttműködési, kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára hasznosítani tudja;
- ✓ a gyermekekben alakuljon ki a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom és a kockázatvállalás bátorsága;
- ✓ a „tanulás tanulása” és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása minden gyermek számára elérhetővé váljon,
- ✓ az informatika alkalmazása és az idegen nyelvek tanulása iránti igény fejlesztése is járuljon hozzá az alapműveltség kialakításához;
- ✓ alakítsa ki az egyéni életélés kultúráját, a konstruktív életvezetés képességét;
- ✓ ismerje és alkalmazza a közösségi együttélés pozitív magatartásformáit;
- ✓ legyen képes az asszertív (egészségesen önérvényesítő) viselkedésre, ugyanakkor tanúsítson önuralmat, toleranciát másokkal szemben;
- ✓ személyiségében legyen: humánus, erkölcsös, fegyelmezett, kötelességtudó, nyitott, kreatív;
- ✓ alakítsa ki a saját hatékony tanulási stratégiáját, célszerűen alkalmazza a tanulási módszereket

1.1.2 Fejlesztési területek – nevelési célok

- ✓ A hit- és erkölcsi nevelés
- ✓ Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- ✓ Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- ✓ Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- ✓ A családi életre nevelés
- ✓ A testi és lelki egészségre nevelés
- ✓ Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- ✓ Fenntarthatóság, környezettudatosság
- ✓ Pályaorientáció
- ✓ Gazdasági és pénzügyi nevelés
- ✓ Médiatudatosságra nevelés
- ✓ A tanulás tanítása

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

1.1.3 A célból következő feladatok

➤ **Feladataink az alapfokú nevelő-oktatómunka alsó tagozaton:**

- ✓ A pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztésre való törekvés álljon.
- ✓ A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített, és az így motivált munkában fejlesszük a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és előmozdítjuk érzelmvilágának gazdagodását.
- ✓ Engedjük teret a tanulók játék-és mozgás iránti vágyának.
- ✓ Adjunk mintákat az ismeretszerzéshez, a feladat-és problémamegoldáshoz.
- ✓ Alakítsuk ki a megfelelő tanulási szokásokat.
- ✓ Támogassuk az egyéni képességek kibontakozását.
- ✓ Segítsük a tanulási nehézségek leküzdését.
- ✓ Törekedjünk azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek a gyermekek szociáliskulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.
- ✓ Hívjuk fel a tanulók figyelmét a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékekre.
- ✓ Erősítsük meg a humánus magatartásmintákat, szokásokat.
- ✓ A gyermekek jellemét formálva segítsük a személyiség érését, helyes fejlődését.
- ✓ **Feladataink az alapfokú nevelő- oktatómunka alapozó, és fejlesztő szakaszára**
- ✓ Az alapozó szakaszban az iskolai tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák, képesség – együttesek megalapozása.
- ✓ A fejlesztő szakaszban a kompetenciák fejlesztése, a megerősítése, bővítése, hatékonyságának növelése.
- ✓ Fejlesszük a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való kiegyenlített, építő kapcsolatokhoz szükségesek.
- ✓ A tanórai és tanórán kívüli tevékenységek során fejleszteni, formálni kell a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaraterejét, segítőkészségét, szolidaritás-érzését, empátiáját.
- ✓ Tudatosítani a tanulóknál a közösség demokratikus működésének értékét és általánosan jellemző szabályait.
- ✓ A nemzeti azonosságtudat fejlesztése mellett nevelnünk kell az egymás mellett élő különböző kultúrák megismerésére, megbecsülésére.

- ✓ Tisztáznunk és tudatosítanunk kell az egyén és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, és
- ✓ ezek egymáshoz való viszonyulását.
- ✓ Erősíteni szükséges az Európához való tartozás tudatát, más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak - egyetemes értelemben vett - megismertetésével, elfogadtatásával.
- ✓ Fontos megértetni, hogy a természeti és az épített környezet védelme, fejlesztése az emberiség, azaz a mi felelősségünk.
- ✓ Be kell láttatnunk, hogy az emberiség közös gondjainak megoldásában az egyénnek is felelőssége van.
- ✓ A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített, és ezáltal motivált munkában fejlessze a gyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és előmozdítsa érzelmvilágának gazdagodását, **felkészítse a tanulót az egész életen át tartó tanulásra.**
- ✓ Erősítse meg a humánus magatartásmintákat, szokásokat **(szociális kompetencia).**
- ✓ Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17 „A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása” című kiemelt projekt keretében elsajátított módszerek tanórán és tanórán kívüli alkalmazása révén a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, a köznevelés eredményességének és hatékonyságának növelése, az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférés elősegítése, illetve az alap- és kulcskompetenciák nem formális eszközökkel történő fejlesztése.

Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 A tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben című pályázathoz kapcsolódó projekt keretében, a Magyar Képzőművészeti Egyetem partnerintézményeként, a partner egyetem által biztosított tananyagok és módszertani támogató dokumentumok ismeretében az intézményünk által kiválasztott szakmai programok tananyagát, módszertanát a helyi tantervünknek megfelelően felhasználjuk, alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben (beleértve a fakultációkat, a projekt alapú vagy az epochális tanulás szervezési formákat is), valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során, nyári táborokban.

Az EFOP-3.2.3-17-2017-00009 számú „Tanítsd ma a holnapot! című pályázathoz kapcsolódóan célunk a tanulók kulcskompetenciáinak, kiemelten a digitális eszközökkel támogatott szövegértés, matematika és természettudományi készségeinek, képességeinek a fejlesztése. A rendelkezésre álló digitális eszközökkel az órai munka során használva gyakorlatorientált interaktív pedagógiai módszerek segítségével tesszük lehetővé a diákok számára tudásuk és képességeik bővülését. További célunk, hogy az intézmények közötti együttműködéssel és a tapasztalatok megosztásával a digitális technológia használata épüljön be az alapkészségek fejlesztésére fókuszálva az intézmény mindennapos életébe. A pályázat megvalósítása során és az azt követő években növeljük a digitális eszközökkel és módszertannal támogatott tanórák arányát, ösztönözzük a pedagógusok által fejlesztett digitális tartalmak létrehozását. Intézményünk rendelkezik a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ által

EFOP 3.3.7.-17-2017-00022 számú Mesterfogások elnevezésű projekt célja, hogy innovációs műhelyfoglalkozások segítségével segítse a gyerekek pályaválasztását, és erősítse a munkaerőpiaci kompetenciájukat. A projekt során megvalósult valamennyi program, konferencia, illetve szakmai műhely a szabadidőben zajló informális, nem formális tanulás, mint kimeríthetetlen lehetőségeket rejtő tanulási forma kihasználására törekedett. Olyan informális és nem formális tanulási módszereket dolgoztunk ki, amelyek gazdagítják a tanulási lehetőségeket, a személyiség teljes kibontakozását és megismerését. A foglalkozások során a legfontosabbnak tartottuk, hogy élményekkel gazdagodjanak a gyermekek. Ezért az élményközpontú tanuláshoz szükséges terek kialakítására is törekedtünk az iskolán belül. Szerettük volna, hogy tudatosan készüljenek a tanulók felnőtt életükre, a feljuk áramló információtömegből kiszűrjék a számukra használható tudást, és képesek legyenek a megfelelő döntések meghozatalára. A projekt során kiemelt célunk volt, hogy a gyermekek tapasztalatszerzése sokoldalú legyen, ezért a kreatív oldalukat is felhasználhatták. Hangsúlyt fektettünk a csapatmunkára és az egymás közötti kommunikációra, és arra, hogy sikerként éljék meg a közös munkát.

A módszertani fejlesztés tematikájának és módszertanának kidolgozása mindhárom bevont intézményben megtörtént. A Hódmezővásárhelyi Szent István Általános Iskola a „A lehetőségek tárháza”, a Hódmezővásárhelyi Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola a „Bűvös Liszt” és a Németh László Gimnázium, Általános Iskola a „Találd meg az utad” címmel készítette el a 3 módszertani fejlesztést.

A projekt kapcsolódás a Nemzeti alaptanterv célkitűzéseihez:

Hazánk jövőjét meghatározza az oktatás minősége. A legfontosabb cél, hogy a diákok általános műveltsége, tudásszintje megfeleljen a hazai és nemzetközi elvárásoknak, egyéni és közösségi érdekeket szolgálva használható, bővíthető tudással rendelkezzenek, a folyamatos alkalmazkodni tudás kialakuljon. Fő feladatunk a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, a köznevelés eredményességének és hatékonyságának növelése, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése, a tanulók alap- és kulcskompetenciáinak valamint munkaerő-piaci kompetenciáinak fejlesztése.

A NAT életkori csoportokra tagolja a pályaaorientációs feladatokat. 1-8. évfolyamon történik a személyes életből vett tevékenységek, feladatok azonosítása, megismerkednek a társas környezetben élők tevékenységeivel, feladataival, munkájukkal, a munkahelyek jellemzőivel. Az első 4 évfolyamon játékos tevékenységek révén ismerkednek munkatevékenységekkel, szakmákkal. 5-6. évfolyamon a saját környezetünkben megismerhető munkatevékenységek, szakmák, munkát végző személyek szerepének megismertetése a cél, egyben képesek legyenek személyes vélemények megfogalmazására az egyes szakmákról, munkatevékenységekről. 7-8. évfolyamon cél az életkori sajátosságainak megfelelően saját életpálya lehetőségeik megítélése saját társadalmi és egyéni adottságaik alapján. Megismerkednek a megélhetést biztosító munkára való alkalmasság, képesség összetevőivel (szaktudás, tanulás, személyiségjegyek).

Valamennyi program, konferencia előadás, illetve szakmai műhely a projekt célkitűzéseivel összhangban a szabadidőben zajló informális, nem formális tanulási forma kihasználására törekedett. A projektben a tevékenységek az élménypedagógiára épültek. A kiemelt cél a

projekt során a sokoldalú tapasztalatszerzés, a kommunikáció, az együttes munka megtapasztalása, a kreativitás fejlesztése és a tanulók sikerélményhez juttatása. Fontos, hogy tudatosan készüljenek a tanulók a felnőtt életükre.

A projekt eredményeinek fenntartására vonatkozó tervek:

A megfogalmazott célok, a kidolgozott módszertani anyag, a rendelkezésre álló eszközök alapján folytatjuk működésünket. A projektben megvalósult tevékenységek eredményei a szervezet mindennapi működésébe integrálva biztosítják a fenntartás és fejlődés további lehetőségeit. Az intézmények pedagógiai programjában történő megjelenése biztosítja a fenntartást.

A projekt fizikai befejezésétől számított 3 évig vállalja:

- a módszertani fejlesztések keretében kidolgozott szakmai anyagok évenkénti felülvizsgálatát és szükség szerinti aktualizálását,
- 4 db nem formális pedagógiai program megvalósítását iskolai tanévenként.

Az EFOP-3.11.1-17 „Szülő-Suli”- tanulók iskolai előmenetelének javítása és a korai lemorzsolódás visszaszorítása az iskola-család együttműködésére alapozott egyéni fejlesztésen keresztül című projekt keretében intézményi szintű korai jelzőrendszert működtetünk. A korai jelzőrendszer működéséért felelős az intézményvezető.

A potenciális lemorzsolódó diákok azonosítása az alábbi szempontok alapján történik:

- mérhető adatok (hiányzás, romló tanulmányi átlag, bukás,)
- viselkedéshez köthető adatok (alacsony motiváció, drasztikus viselkedésváltozás, kiközösítő magatartás)

Kockázati tényezőnek tekintjük még az alábbiakat:

- matematika és szövegértés alapkompétenciában mutatkozó hiányosságok
- hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet ténye
- iskolába ingázás
- gyakori iskolaváltás
- tanulási nehézségek

Az iskolai lemorzsolódás megelőzése érdekében intézményünk fenntartható stratégiával rendelkezik:

- Azonosítjuk a fejlesztési szükségleteket a tanítás és az alkalmazott pedagógiai megoldások tekintetében.
- Tevékenyen segítjük a tanulók problémáinak megoldását, melyhez az azonos diákokat tanító tanárok aktívan együttműködnek.

A tanulók támogatásában az alábbi irányelveket alkalmazzuk:

- motivációt ösztönző helyi tanterv
- családi hangulatú tanulási környezet biztosítása
- megfelelő támogatási rendszer a tanulási nehézségek, egyéb problémák leküzdésére
- pályaorientáció segítése
- változatos tanórán kívüli tevékenységek biztosítása.

A tanári munkában kiemelt cél:

- a differenciált oktatás
- a projekt-alapú és kooperatív technikák alkalmazása
- a megfelelő kommunikáció.

A szülők, családok támogatásában fontosnak tartjuk:

- az iskola-szülő közötti kommunikáció javítását,
- szülői klub működését,
- a családok szabadidős tevékenységekbe való bevonását.

➤ ***A cél kritériumai***

✓ Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjai minden tantárgyból egyéni képességeik alapján a tőlük elvárható legjobb szinten felelnek meg az iskolánk helyi tantervében meghatározott követelményeknek.

✓ Ismereteik, készségeik, képességeik és jártasságaik olyan komplex tudássá érnek össze, amely képessé teszi őket arra, hogy ismeretlen helyzeteket gyorsan és sikeresen oldjanak meg.

✓ Alakítsák ki elképzeléseiket saját – közelebbi és távolabbi – jövőjüket illetően;

✓ Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készüljenek fel a továbbtanulásra és a társadalomba való majdani beilleszkedésre.

✓ Ismerik és alkalmazzák a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedési és magatartásformákat.

✓ A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók a 8. osztályt befejezik, és legalább szakmát adó középfokú intézményben teljesítik tankötelezettségüket

✓ A felső tagozat végére szokássá válik a közvetlen környezetük védelme, tisztántartása.

✓ A tehetséggondozó szakkörök betöltik szerepüket.

✓ A rászoruló gyermekek szakember vezetésével kapják meg a segítséget

✓ Igénybe veszik a mindennapos testnevelés nyújtotta lehetőségeket.

✓ Az idegen nyelvet és a számítástechnikát megfelelő eszközök segítségével tanulják.

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Ahhoz, hogy a gyerekek kapcsolataikat alakítani tudják, képesek legyenek beilleszkedni a különböző szűkebb vagy tágabb csoportokba, közösségekbe, ezekben megtalálják helyüket, szükséges fejleszteni képességeiket, szociális motívumaikat (szociális kompetenciák fejlesztése).

Az intézményi tanterv előírja az egyéni képességek figyelembe vételét, a **differenciált terhelést**, illetve a terhelés képességekhez való igazítását. Az **egyéni fejlesztés** megvalósításához továbbra is elengedhetetlennek tartjuk a diagnosztikai mérések alkalmazását. Az alapvető ismeretanyag elsajátítása, a tanultak feldolgozása, az összefüggések felismerése csak eszköz az önállóság kialakításához, egy saját világkép formálásához. Ehhez kell az iskola pedagógusainak a gyermekek képességeihez mértén segítséget nyújtani, életkori sajátosságait figyelembe véve. Első feladatként a tanulási folyamat ösztönzését kell megoldanunk. Fő kiindulási pontunk a motiváció megteremtése. Tanulóink érdeklődésének felkeltésével biztosítanunk kell a megismerés örömet és a rendszeres sikerélményt.

Az egységes alapokra épülő differenciálás:

Intézményünk pedagógiai tevékenysége teret enged a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához, megalapozásához.

A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési céloknak megfelelő tanítási folyamat, tanulási tevékenység.

A tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése.

A differenciált tanulásszervezés terén különösen a következő szempontokra kell figyelemmel lenni:

- ✓ Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- ✓ A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának kibontakoztatása.
- ✓ Az oktatási folyamat megszervezése segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
- ✓ Az oktatási folyamat alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit.
- ✓ Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportmunkában, a tanulók páros és egyéni oktatásában) a tanulók tevékenységét, önállóságát, kezdeményezését, problémamegoldását, alkotóképességét kell előtérbe állítani.
- ✓ A tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.
- ✓ A feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikák, alkalmazása nélkülözhetetlen a hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében.

A) Nevelési elveink főbb irányai:

- az értelmes fegyelem, az önállóság, a szabadság, az önálló gondolkodás kialakítása
- a felelősségérzet önmagunk és társaink iránt fizikai, erkölcsi, szellemi téren
- együttműködési és konfliktuskezelési technikák kialakítása
- tolerancia gyakoroltatása etnikai, vallási, világnézeti, egészségi, anyagi, szellemi téren
- az általánosan elfogadott erkölcsi értékek beépítése a viselkedésbe és a gondolkodásba

B) A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok a NAT kiemelt fejlesztési feladataira alapozva

- ✓ Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása (megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség, tolerancia). Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felkeltése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
- ✓ Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása. Olyan tudás kialakítása, amelyet megváltozott, új helyzetekben is lehet alkalmazni.
- ✓ A szülőhely és a haza múltjának, jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeink tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének kifejtése.:
- ✓ Tanulóinkban pozitív viszony alakuljon ki a közös Európa értékeihez. Becsüljék meg az európai fejlődés során létrehozott eredményeket, köztük hazánk szerepét, hozzáadott értékeit is. Legyenek érdeklődők, nyitottak az európai kultúra, életmód, szokások, hagyományok iránt, különös tekintettel a hazánkat körülvevő országokra, népekre.
- ✓ Ének-zenei általános iskolaként a zene által közvetített esztétikai értékek is nevelnek, igényességet alakítanak ki. A tánc, a kórusmunka közösségformáló ereje közismert. Ezek a területek biztosítják sajátos eszközeikkel a nemzeti identitás érzésének kialakulását tanulóinkban, ugyanakkor segítenek eligazodni az egyetemes kulturális értékekben.
- ✓ A társas kapcsolatokra való felkészítés, az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása. Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátásra és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységeinek gyakoroltatása. Igény kialakítása a közösségi tevékenységre, az iskolai és helyi közéletben való részvételre. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. A mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtása.
- ✓ A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakítása, amely a gyerekek egészségi állapotát javítja.
- ✓ A tanulók váljanak érzékenyvé környezetük állapota iránt. Őrizzék meg a természet és

az ember alkotta értékeket. Alakuljon ki bennük bátorító, vonzó jövőkép, amely elősegíti a környezeti harmónia létrejöttéhez szükséges életvitel, szokások kialakulását és a környezet iránti pozitív érzelmi viszonyulások megerősödését. Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljon meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

- ✓ A megismerési képességek fejlesztése. A különböző médiumokban való eligazodásra, az igényelt információ megtalálására, szelektív használatára nevelés.

C) A személyiségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

- ✓ A pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll.
- ✓ A tanulók képességfejlesztésében az ismeret, tudás, attitűd megfelelő arányának kialakítását támogató szemlélet hangsúlyozása. Az egyéni képességfejlesztéshez szükséges intézményi tevékenységrendszer megfogalmazása. A kompetencia alapú oktatás és a tanulók tanulási folyamatban garantálható sikerességének kapcsolata.
- ✓ A tanulás iránti motiváció fejlesztése, a megismerési vágy fenntartása, és az iskola változatos, gazdag fejlesztő programok megvalósítása.
- ✓ Olyan tanulásirányítási módok garantálása, amelyben minden gyerek megtalálja a kedvére való elfoglaltságot, felhasználva ehhez az egyes tantárgyakban rejlő lehetőségeket is. A tantárgyak közti merev határrendszer megszüntetésével a komplex fejlesztés megvalósítása, oktatás és nevelés egységes feladatellátása (műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatás személyiségfejlesztő, és képességfejlesztő lehetőségei).
- ✓ Az érdeklődés (mint tanult motívum) pozitív élményekkel történő felkeltése, az örömet adó aktivitás lehetőségének biztosítása a kompetencia alapú programcsomagokhoz tartozó tevékenységrendszer bevezetésével.
- ✓ A *játékszeretet fejlesztése révén* egyrészt az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása/megtanítása biztosítja, másrészt a játék, a játékosság, a szimuláció gazdag eszköztára támogatja az informális tanulás nyújtotta lehetőségének elterjesztését.
- ✓ Úgy alakítani a tanítás-tanulás, a nevelés folyamatát, hogy rendszeressé váljanak az alkotó jellegű feladatok. A személyiség és közösségfejlesztéshez hangsúlyozni kell csoportmunka és pármunka szervezeti formák alkalmazását.

1. A tanítási-tanulási folyamat irányítása:

A tanítási-tanulási folyamat megszervezésekor figyelembe kell venni azokat a belső feltételeket, ösztönző erőket, amelyek a gyermekekben rendkívül bonyolult kölcsönhatásban jelen vannak. Mindenfajta tevékenység kiinduló eleme a motiváció. A tanuláshoz való viszony kialakítása szempontjából a felfedezés örömeinek megteremtése. A motívumrendszer kialakításának lehetőségei között pedig első helyen kell említeni a sikerélményt. A siker megerősíti a tanulót abban, hogy jó tanulni, érdemes dolgozni. Az ismeretszerzés ma már nem csak tankönyvekből történik. Ezért az eddigieknél nagyobb szerepet kell biztosítani az önálló olvasásnak, a tankönyvön kívül más könyvek, kézikönyvek, lexikonok használatának s az egyéb ismerethordozók (sajtó, tv, videó, számítógép, internet, stb.) által megszerezhető

tudásnak. Az oktatási módszerekben teljes a pedagógusok szabadsága, önállósága, de nem szabad szem elől téveszteni, hogy a tanulói tevékenységet biztosító módszerek a leghatékonyabbak, ezek vezetnek a legjobb eredményre. A tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

2. A szabadidő irányítása:

✓ Hit-és vallásoktatás:

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit-és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

✓ Napközi otthon

A napközi otthonos ellátás az általános iskola alapfeladatai közé tartozik. Az iskolának biztosítania kell:

- A gyermekek egészséges és biztonságos elhelyezését
- A szabadidő eltöltéséhez szükséges helyet, időt, eszközöket
- Az önálló tanulás feltételeit
- Az étkezés megszervezését.

✓ Szakkörök:

A tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálják. Lehetnek művészeti, technikai, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör alapján is.

✓ Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások:

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók fejlesztését, valamint a gyengébb képességűek felzárkóztatását segítik.

✓ Differenciált képességfejlesztő foglalkozások:

Feladatuk az indulási hátrányok csökkentése, a lemaradók felzárkóztatása, középiskolai felvételre való előkészítés, versenyeztetés.

✓ Tanulmányi, tehetségkutató és levelező tantárgyi versenyek, pályázatok:

Lehetőséget teremtünk arra, hogy az érdeklődő, tehetséges tanulók iskolai, városi-területi és egyéb pályázatokon, versenyeken vegyenek részt eredményesen. Iskolánkban évente rendszeresen szaktárgyi és művészeti versenyeket szervezünk.

✓ Iskolai sportkör:

Az iskolai sportkör a tanórai testnevelés órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

✓ Iskola könyvtár:

A tanulók egyéni tanulását, önképzését segíti. A szociális hátrányokkal induló tanulók számára a könyvekhez és a nem hagyományos ismerethordozókhoz való közvetlen hozzáférést is lehetővé teszi. (Tartós tankönyvi ellátást biztosít.)

✓ Ismeretszerző kirándulások, nyári táborok:

A gyerekek életkorának, értelmi fejlettségének megfelelően tervezik és szervezik. A kiránduláson való részvétel önkéntes. Céljuk a honismeret, természetismeret, az általános

műveltség növelése, a közösségfejlesztés.

✓ Cserediák programok szervezése: Fő célunk a nyelvtanulás motivációján, az élő idegen nyelv gyakorlásán túl, a pedagógiai, módszertani kultúra fejlesztése, az egymástól tanulás lehetőségének biztosítása, a pedagógusok idegen nyelvi kommunikációs szintjének javítása (nemcsak a nyelvtanárookra vonatkoztatva). Elsősorban az iskolai nyelvtanulás támogatása, másodsorban a művészeti programokon keresztül hazánk, városunk kulturális értékeinek bemutatása, magyarságtudatuk erősítése.

✓ Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata:
A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőséget biztosítunk arra, hogy iskolánk létesítményeit illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép, stb.) – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

Az iskolai élet kezdő szakasza meghatározó jelentőségű a gyermek személyiségének fejlődésében, intellektuális és erkölcsi-közösségi tulajdonságainak alakulásában, az intézményhez, társaihoz és önmagához fűződő viszonyának formálódásában.

Az óvodai és az iskolai élet közötti átmenetet az első hetekben kötetlen napirenddel, közösségi életével, különböző foglalkozási típusaival kompenzálja a tanítók közössége.

A szándékos nevelés, vagyis a tanulói személyiségfejlesztés a nevelő-oktató munka egészét magában foglaló pedagógiai tevékenység. Az iskolai nevelés feladatai az iskola élet valamennyi megnyilvánulásában, az iskola szellemének minden készítésében, valamennyi tantárgyban érvényesítendő, valamennyi tantervben megfogalmazandóak.

A személyiségfejlesztés elsődleges feladata a fejlődés belső energiaforrásának, vagyis a kognitív motívumrendszer fejlődésének, fenntartásának, valamint a kognitív képességrendszer fejlődésének segítése.

Egészséges és kulturált életmódra nevelés

személyes kompetencia (motívumrendszer, képességrendszer, világtudat, én-tudat)

személyes motívumok fejlesztése (önkiszolgálási motívumok, önvédelmi motívumok, szuverenitás motívumai / szabadságvágy, önállósulási és öntevékenységi vágy / önértékelési motívumok / önbecsülés, önbizalom, ambíció)

személyes képességek fejlesztése (önkiszolgáló képességek, önvédelmi képességek, szuverenitás képessége, ön-reflexív képességek)

az egyéni tudat fejlődésének segítése (természettudat, társadalomtudat, kognitív tudat, én-tudat)

Személyiségfejlesztő módszerek: pszichológia a nevelésben, mentálhigiénés és a pedagógiai célok egysége, a csoportdinamikai történetek, mentálhigiénés konzultációk, a pedagógusok mentálhigiénje (önsegítő-támogató csoport), a személyes fejlődést segítő beszélgetés (interjú), empátia és –kommunikáció fejlesztés a pedagógusok számára, relaxációs tréning az iskolában, a tanulók szociális képességeit fejlesztő csoportmódszerek és programok

Ezen feladatok megvalósításának támogatása érdekében a Boldog Iskola programban megvalósuló boldogságórák beépítésre kerülnek. Felhasználjuk az ehhez kapcsolódó szakmai, módszertani anyagokat.

1.3 A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

„Szeresd egészségedet, mert ez a jelen.

Védd a kisgyermeket, mert ő a jövő.

Őrizd szüleid egészségét! - mert

A múlton épül föl jelen és a jövő.”

/ Bárczi Gusztáv /

Bevezető

Az egészségmagatartás kialakulása egész életen át tartó szocializációs folyamat eredménye.

Az iskola, mint ismeret- és értékátadó, érték-meghatározó terep kiemelt szerepet kap a magatartás kialakításában.

Az egészséggel kapcsolatos ismeretek átadása még nem elegendő az egészséges életvitel kialakításához. A pozitív beállítódás fontos, de a cselekvés végrehajtásában a környezeti és az akarati tényezőknek döntő szerep jut.

Célok

Tanulóink sajátítsák el mindazokat a készségeket, és képességeket melyek segítségével befolyásolni tudják egészségi állapotukat, javítani tudják életminőségüket.

Hosszú távú cél:

- ✓ Szemléletformálás a tanulók, az iskola alkalmazottai, valamint a tágabb környezet /család/ körében.
- ✓ Tanulóink sikeres és elégedett emberré nevelése, akik jól ismerik önmagukat, elérhető célokat tűznek ki maguk elé, és jó döntéseket hoznak.
- ✓ Felelősségérzet kialakítása saját egészségük megőrzésére.

✓ Rövid távú cél:

- ✓ Legyenek nyitottak az egészséggel kapcsolatos ismeretek befogadására.
- ✓ Tudják alkalmazni az egészséges életmódról szerzett ismereteiket.
- ✓ Válgon szükségletükké a rendszeres testmozgás.
- ✓ Legyenek felkészülve a káros szokások, hatások elutasítására. Tudjanak nemet mondani.
- ✓ Személyiségfejlesztő technikák megtanulása.

Egészségnevelési feladatok

Higiénés magatartásra nevelés

- ✓ A személyes higiénére nevelés területei
 - ✓ általános testápolás
 - ✓ fogápolás
 - ✓ serdülőkori higiénés problémák
- ✓ A környezeti higiénére való nevelés területei
 - ✓ a közvetlen tanulói környezet, az iskola tisztasága
 - ✓ a lakás, a lakóhely higiénéje

- ✓ a település tisztasága

Egészséges táplálkozásra nevelés

- ✓ Az egészséges táplálkozás szabályainak megismerése
- ✓ Megfelelő étkezési szokások kialakítására nevelés
 - ✓ az étkezések higiénája
 - ✓ az étkezések esztétikája
 - ✓ az étkezések társas jellege
- ✓ A korszerű táplálkozástechnika megismertetés

Egészséges mozgásfejlődés biztosítása

- ✓ A rendszeres testmozgás, testedzés iránti igény felkeltése
- ✓ A sportolás szükségletté tétele
- ✓ A mozgás örömszerző funkciójának felismertetése
- ✓ Az állóképesség egyéni fejlesztése
- ✓ 3.4. *Baleset megelőzésére, betegségek elkerülésére, az egészség megóvására nevelés*
- ✓ A balesetveszélyes helyzetek felismerése és elkerülése:
 - ✓ az iskolában
 - ✓ a háztartásban
 - ✓ a közlekedésben

- ✓ Elsősegély nyújtási ismeretek átadása
- ✓ A gyógyításba és gyógyulásba vetett bizalomra nevelés
- ✓ A szűrővizsgálatok és a megelőzés jelentőségének megismertetése

Mentálhigiéné, krízisprevenció; függőséghez vezető szokások megelőzésére nevelés (Iskolai drogstratégia)

- ✓ A lelki egészség megóvására nevelés
- ✓ reális önkép
- ✓ toleráns magatartás
- ✓ A problémamegoldó, konfliktuskezelő képesség fejlesztése
- ✓ A függőséghez vezető veszélyhelyzetek felismertetése, az egészséget veszélyeztető élvezeti szerek elutasítására nevelés

Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés

- ✓ Reális önismeretre nevelés
- ✓ A társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése
- ✓ Toleráns, elfogadó magatartásra nevelés
- ✓ Az egyént támogató társas kapcsolatok megerősítése
 - család
 - kortárs csoport
 - iskola
- ✓ Kamaszkori változások és serdülő kori problémák kezelése

Egészség- és környezetnevelési projektek

- ✓ Az EVP-hez kapcsolódva tanévenként négy projektnapot szervezünk, melynek témáját az iskolai munkatervben határozzuk meg.

Az iskolaorvosi és védőnői tevékenység

- ✓ A tanulók rendszeres egészségügyi felügyelete és ellátása érdekében az iskola fenntartója megállapodást köt iskolaorvosi teendők ellátására.
- ✓ Az iskolaorvos és a védőnő munkáját a megállapodásnak megfelelően végzi, s tevékenységét a rendelet szabályozza.
- ✓ Együttműködés az évente visszatérő feladatok során:
 - ✓ Az iskolaorvossal, iskolai védőnővel egyeztetett időpontokban kerül sor a szükséges szűrővizsgálatokra, a kötelező és adható védőoltásokra. Ezek ideje alatt az iskola nevelői felügyeletet biztosítanak.
 - ✓ status, biometria, érzékszervi szűrővizsgálatok,
 - ✓ látásvizsgálat 1. 3. 5. 7. évfolyamon
 - ✓ hallásvizsgálat 2. 4. 6. 8. évfolyamon
 - ✓ Negyedévenként, ill. szükség esetén történik a tanulók pedikulózis (fejtetvesség) és tisztasági szűrése
 - ✓ kiszűrtek gondozásba vétele, szakrendelésre irányítása
 - ✓ tisztasági vizsgálatok
 - ✓ egészségfejlesztési órák tartása
 - ✓ fogászati szűrés megszervezése. fogászati hónappal kapcsolatos rendezvények
 - ✓ Egészségnap lebonyolításának segítése
 - ✓ a sporttal, illetve gyógytestneveléssel összefüggő vizsgálatok lebonyolításában
 - ✓ A pszichés fejlődés zavaraiival és magatartási problémákkal küzdő tanulók segítése, szükség esetén szakértői bizottság elé utalása.
- ✓ A folyamatos szűrések és vizsgálatok eredményeit az Egészségügyi törzslapon rögzítik és a különböző elváltozásokat nyomon követve a gondozást igénylő betegségekről veszélyeztetettségi füzetet vezetnek.
- ✓ Hetente egy alkalommal kerül sor az orvosi szobában a Tini-ügyeletre, ahol az iskolai védőnővel nyílik lehetőség a személyes problémák feltárására és megbeszélésére. A serdülőkori gondokról is szívesebben beszélgetnek a tanulók ilyen intim légkörben és bátrabban is kérnek tanácsot, mint a tanórák keretében.

Az egészségnevelési módszerek, munkaformák

- ✓ Projekt
- ✓ Interaktív foglalkozások
- ✓ Interaktív szülői értekezletek
- ✓ Kooperatív tanulástechnikák
- ✓ Csoportmunka
- ✓ Differenciált tanulásszervezés
- ✓ Erdei iskola

Az egészségnevelés nevelőtestületre vonatkozó követelményei

- ✓ A gyerekek életvitelét, döntéshozását jelentősen befolyásolják a környezetükben tapasztalt minták. Különösen fontos minta a pedagógus. Ezért fontos pedagógiai elvnek tartjuk a személyes példamutatást.
- ✓ Az egészségnevelés együttműködést kíván az iskolán kívüli közösségekkel is. Alapvető a családokkal való szoros kapcsolat és együttműködés, a kezdeményezés tudatos vállalása. Fontos a szoros kapcsolat az egészségügyi hálózattal is, melyben döntő szerepük van az osztályfőnököknek és valamennyi pedagógusnak.

Drog-prevenációs Stratégia

- ✓ Alapelvek:
- ✓ Célunk az, hogy olyan fiatalokat bocsássunk ki az oktatási ciklus végén, akikben erős a motiváció az egészséges életvitelre. Törekszünk arra, hogy a folyamatosan jelenlévő drogcsabításnak ellen tudjanak állni, hogy értelmes aktivitást igénylő tevékenységben érvényesüljön önmegvalósítási igényük.
- ✓ Tanulóink, különösen a 7. és 8. évfolyamon kapjanak hiteles tájékoztatást a tanulók a drogról, az Őket veszélyeztető anyagokról és azok hatásairól. Tehát a prevenció fontossága, alternatívák kiválasztása.

Rövidtávú célok cél:

- ✓ Tudjanak a gyerekek elhatárolódni a káros hatásoktól.
- ✓ Legyenek használható ismereteik az egészséges és egészségtelen életmóddal kapcsolatban.
- ✓ Legyenek képesek a káros hatásokat elhárítani, helyessel kiváltani.
- ✓ Tudjanak egészségesen, harmonikusan élni.
- ✓ Váljanak képessé arra, hogy védjék szűkebb és tágabb környezetüket a környezeti ártalmakkal szemben, és erre legyen igényük is!
- ✓ A problémák, a „megfelelés” kényszere során lehetőleg ne forduljanak „segítségért” a drog felé.
- ✓ Lehetőség szerint akadályozzuk meg a kipróbálását.
- ✓ Tudjunk nyújtani alternatívákat a problémák megoldására, a drogok kiváltására.
- ✓ Tudjunk segítséget nyújtani szakemberek bevonásával.

Hosszú távú célok:

- ✓ A rövid távú céloknál megfogalmazott feladatok végrehajtásának értékelése.
- ✓ Adatgyűjtés, ismételt helyzetfelmérés készítése.
- ✓ Az iskolai egészségstratégia hatékonyságának értékelése.
- ✓ Új célok megfogalmazása.

A célok megvalósításának formái:

- ✓ **Kortárssegítés**
- ✓ A serdülőknél különösen fontos a saját korú társ véleménye.
- ✓ **Az iskola nevelőtestülete**

- ✓ Egységes (segítő) szemléletmód kialakítása mielőbb.

- ✓ **Szülők, család**

- ✓ A szülői értekezletek és fogadóórákon kívül egyéb alkalmak teremtése a kapcsolattartásra.
- ✓ Drogfogyasztással kapcsolatos előadás a felsős szülőkkel együtt.
- ✓ Megismertetni a szülőket, olyan ismeretterjesztő anyagokkal, amelyben utána tudnak nézni az Őket, érintő kérdéseknek.

A prevenciós programok tantárgyakba való beépítése:

- ✓ *Biológia órán:* A drogok szervezetre gyakorolt hatása.
- ✓ *Kémia:* A drogok szervezatkárosító hatása.
- ✓ *Történelem:* Drog-jogikérdések.
- ✓ *Testnevelés:* Egészséges életmódra nevelés, a mozgás szerepe az egészség megővésében.
- ✓ *Földrajz:* Drogtermelés a világban, drogterjesztés.
- ✓ *Irodalom:* drogok hatása az alkotó munkában.
- ✓ *Művészeti órákon:* Tehetség az egyéniség kibontakoztatása, a kreativitás kiszélesítése, önmegvalósítás.
- ✓ *Osztályfőnöki órákon:*
 - Önismeret, személyiségfejlesztés,
 - Beilleszkedés elősegítése, közösségi életre nevelés.
 - kommunikációs képességek fejlesztése.A serdülőkor testi és lelki jellemzői. Más ember tisztelete.
Az egészséges életre nevelés.
Alkohol- és drogfogyasztás szervezetre gyakorolt hatása, nikotinfüggőség.
Drogprevenciós munkát segítő filmek, DVD-ék megnézése, anyagának megvitatása osztályszinten.

- ✓ **Szabadidős programok szervezése:**

- Múzeumlátogatások.
- Egészségnapok szervezés, sportnap.
- Diákönkormányzati programok
- Tanulószoba, napközi biztosítása, ne az úton lézengjenek.
- ✓ **A rendőrség által tartott előadások a fiatalkori bűnözésről.**
- ✓ **Egyéb szervezetekkel együttműködés:**
 - Gyermekjóléti szolgálat
 - Gyámhivatal
 - Iskolaorvos
 - Védőnő
 - Rendőrség
- ✓ **Iskolaorvosi szűrővizsgálat**
- ✓ **Preventív környezet megteremtése**
- ✓ **EVP iroda programjai**

1.4 A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

"Nem jó az embernek egyedül lenni." - olvassuk a Teremtés könyvében. Nem csak nem jó, hanem nem is tud az ember egyedül létezni, különösen nem boldognak lenni. Társas lény, közösségre van szüksége, az Istenhez is csak a közösségen keresztül jut el. Az iskolára - hiszen a gyermek ideje nagy részét ezekben az intézményekben tölti - óriási szerep hárul, amelyet nem lehetne elhibázni: közösségi embert formálni az egyénből és egyben olyan közösséget formálni a csoportból, amely a közösség erejét a keresztény értékrend szerint, pozitív célok eléréséért használja fel.

Ahogy a személyiség fejlesztésnél a jézusi ember az eszményi, úgy a közösségformálásnál a jézusi közösség a cél. Alaptörvény az igazi értelemben vett szeretet. "Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt." /Jn13, 35/

A közösségfejlesztést nem lehet leszűkíteni egy adott foglalkozásra vagy tanórára. Minden foglalkozáson, tanórán, különösen az osztályfőnöki órán, ill. a tanórán kívüli kötetlen vagy kötött foglalkozásokon (délutáni foglalkozások, kirándulás, tábor, szakkörök...) törekedni kell a közösség formálására. Aki ezt a folyamatot irányítja, az a pedagógus. Nem szabad elfelejtenie, hogy megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, példaként áll a gyerekek előtt; s csak akkor tud sikeresen közösséget formálni, ha ő is közösségi ember. Ezért fontos, hogy a nevelőtestület is közösséggé váljon.

Feladataink:

- A gyermek ismerje meg azokat a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek.
- A közösségben találja meg az igazi helyét. Tanuljon meg engedelmeskedni, alkalmazkodni, ha vezetésre termett, ezt szolgálatnak tekintse.
- Tudjon és merjen a konfliktusokról beszélni - a felnőttekkel is -, tapasztalja meg, hogy ezek természetesek, s hogy van rájuk megoldás. Tanítsuk meg a konfliktusok kezelésére, megoldására.

1.4.1. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

- ✓ Tanítsuk meg, hogy társát tisztelje, szeresse (szeretni a másikat annyit jelent, hogy azt akarom a másiknak, ami neki jó). A másik emberhez való viszonyulásában Jézus legyen a példaképe.
- ✓ Tanítsuk meg arra, hogy felismerje: szeretve van Istent által és az emberek által; segítsük, hogy a ráirányuló szeretetet el is tudja fogadni. Segítsük, hogy tudjon bízni a társaiban, az emberekben; hogy megtapasztalja, hogy igazi biztonságot az Istenbe vetett bizalom ad.
- ✓ Tapasztalja meg, és tudatosítsa, hogy a közösségnek milyen nélkülözhetetlen szerepe van a személyisége formálódásában.
- ✓ Igazodjék el az emberi kapcsolatok, közösségek világában. Minél szűkebb egy közösség, annál nagyobb a felelősség, ugyanakkor maradjon nyitott a nagyobb közösségek irányában is (iskola, egyház).
- ✓ Fejlesszük a beteg, sérült, és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész

magatartást.

- ✓ Alapozzuk meg a nemzettudatot, mélyítsük el a lakóhely, a közvetlen és tágabb környezet megismerését; a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet.
- ✓ Ösztönözzük a hagyományok (családi, intézményi, népi) feltárására, ápolására, készítsük az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre.
- ✓ Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket a tanulók, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és lakói megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek.
- ✓ Segítse elő harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel, készítsen ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre.
- ✓ Legyenek érdeklődők, nyitottak az európai kultúra, életmód, szokások, hagyományok iránt, különös tekintettel a hazánkat környező országokra, népekre.
- ✓ Legyenek nyitottak, megértőek a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások; a másság iránt, becsüljék meg ezeket.
- ✓ Szerezzenek információkat az emberiség közös (globális) – főleg Magyarországot közelebbről érintő – problémáiról, az ezek kezelése érdekében kialakuló nemzetközi együttműködésről.
- ✓ Törekedjünk arra, hogy valamilyen módon közvetlenül is részt vállaljanak a nemzetközi kapcsolatok ápolásában.
- ✓ A tanulók váljanak érzékennyé környezetük állapota iránt.
- ✓ Legyenek képesek a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik felismerésére és jogaik gyakorlására.
- ✓ A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.
- ✓ A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- ✓ Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
- ✓ A kommunikációs kultúra részben a műveltség, a tudás alapja, részben az egyén szocializációjának, a társadalmi érintkezésnek, az egyéni és közösségi érdek érvényesítésének, egymás megértésének, elfogadásának, megbecsülésének döntő tényezője.
- ✓ Középpontjában az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képességei állnak.
- ✓ Az iskolának az új információs környezetben eligazodó, és azt kritikus módon, szelektíven használó fiatalokat kell nevelnie.
- ✓ A pedagógusok fejlesszék a beteg, sérült, illetve valamilyen fogyatékkal élő embertárs iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- ✓ Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.
- ✓ A legfontosabb pályák, foglalkozási ágak tartalmának, követelményeinek és a hozzájuk

vezető utaknak, lehetőségeknek, alternatíváknak tevékenységek és tapasztalatok útján történő megismertetése.

- ✓ Tudatosítanunk kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször pályamódosításra kényszerülhetnek.
- ✓ A pályaaorientáció területén található kulcskompetenciák közül kiemelt figyelmet igényel a rugalmasság, az együttműködés és a bizonytalanság kezelésének a képessége, egyéni és társadalmi szinten egyaránt.
- ✓ A szociális kompetenciák fejlesztésében kiemelt feladat a segítséssel, együttműködéssel, vezetéssel és versengéssel kapcsolatos területek erősítése.
- ✓ Szükséges a társadalmi-állampolgári kompetenciák körét is meghatározni, nevezetesen a jogaitat érvényesítő, a közéletben részt vevő és közreműködő tanulók képzéséről van szó.

1.4.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos céljaink és feladataink

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség hatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulók és az iskolai közösség fejlesztésével kapcsolatos céljaink, feladataink:

1. A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez – tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez – kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

2. A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladat: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes - személyiséggé válásig.

3. A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladat: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjtenek.

4. Az iskola közösségi szellemének minden egyénre azonos szinten történő kiterjesztése.

Feladat: különös hangsúlyt fektetünk a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, perifériára szorult tanulók, tanulásban kevés sikerélménnyel rendelkező gyermekek közösségi életbe való bevonására.

5. A közösségek egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségekre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

6. Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakulnia annak a pedagógiai helyzetnek, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedni, illetve az elvégzett munkát tudják megfelelően értékelni.

7. A DÖK legyen színtere a demokráciának.

Feladat: Legyenek képesek tanulóink az egyéni és közösségi érdekek, célok fontosságának mérlegelésére, a célok elérése érdekében végzett tevékenységek összehangolására. A választás és választhatóság gyakorlásával készüljenek a felnőtté válásra.

8. A szervezetileg elkülönülő tanulói közösségek – osztályok, napközis csoportok – iskolai közösséggé formálása.

Feladat: Az életkori különbözőségekből adódó érdeklődésbeli sajátosságok összehangolása, egymás programjai iránti érdeklődés erősítése.

9. A tágabb értelemben vett közösséghez való tartozni, alkalmazkodni akarás igényének felkeltése.

Feladat: Az iskolai közösségen túl, a lakókörzethez, városhoz, megyéhez való tartozás érzésének felkeltésén át a tanulók magyarságtudatának fejlesztése. Az Európához tartozás érzésének fejlesztése.

1.4.3 A közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységek rendszere

Az alsó tagozatos közösségek nevelése és szerepük a személyiségformálásban

Az alsó tagozat számára nyílik meg először az a lehetőség, hogy a felnövekvő nemzedéknek már viszonylag jelentős részét közösségi nevelésben részesítse. Az iskola már tudatosan, tervszerűen, egységes elvek alapján kezdi el a beiskolázott gyermekek szociális beállítódásának megalapozását.

Az alsó tagozat csak abban az esetben töltheti be a közösségek rendszerében célját, struktúrája által kijelölt helyét, ha az iskolaközösségbe szervesen beépülve sokirányú és dinamikus kölcsönhatást tud teremteni az iskoláskort megelőző és követő időszak kollektíváival, ha a közösség minden tagját beilleszti az iskolai életrendbe, s ha megteremti azoknak a képességeknek, erkölcsi tulajdonságoknak a szilárd alapját, amellyel 5. osztályban törés és visszaesés nélkül kialakítható a közösségek fejlettebb rendszere.

Az alsó tagozatos nevelőmunka közösségformálását segítő tevékenységek:

- Az iskolai életbe való beilleszkedés segítése
- A tanulók közösségi tapasztalatainak elemzése, helyzetelemzés
- Felelősi rendszer kiépítése; munkamegosztás
- Csoportos feladatok az órai munkában
- Szituációs játékok alkalmazása, bábjáték
- Kreatív gondolkodás, önálló kifejezés mód fejlesztése
- Véleményalkotásra készítés
- Tevékenykedtetés, cselekvésigény kielégítése, közösségi élményhez juttatás

A tanulóközösségek fejlesztése a felső tagozaton

A felső tagozatba lépés a tanulók számára mindenekelőtt a velük szemben támasztott követelmények jelentős emelkedését, illetve ezek magasabb szintjét jelenti. A követelményrendszerek realizálódása feladatok megoldása, tevékenységformák végzése útján halad. A tartalmában gazdag, a tanulók egész élettevékenységét átfogó rendszer lehet csak feltétele a közösség és ezen belül az egyén fejlődésének.

A közösség fejlődése együtt jár a tevékenységi formák differenciálódásával és minőségi gyarapodásával.

A közösségi feladatvállalás, a tevékenységekben való aktív részvétel vezeti el a tanulókat a közösség céljával való azonosuláshoz.

Közösségi tevékenységek a felső tagozaton:

- Az 5. osztályosok beilleszkedését segítő tevékenységek
- Felelősi rendszer működtetése, önálló feladatvállalás
- Önértékelés fejlesztése
- Megbízások vállalása, kötelességek teljesítése
- Eredményes tanulási tevékenység
- Tanulmányi, sport és művészeti versenyeken való részvétel
- Kulturált szórakozás az iskola falain belül
- Baráti kapcsolatok ápolása
- Tájékozottság; tájékozódás lehetőségeinek észrevétele (iskolarádió, iskolaújság, faliújság)
- Véleménynyilvánítás

Napközi/tanulószo

A közoktatási törvény előírásainak megfelelően, ha a szülők igénylik az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban az 1-4. évfolyamon napközi otthon, az 5-8. évfolyamon tanulószo működik.

A tanulmányi munka segítése határozza meg a napközis csoportok szerveződését. Ennek érdekében kialakításuknál elsősorban az életkori sajátosságokat érvényesítjük, lehetőleg évfolyam szerint.

A tanítási szünetekben, munkanapokon összevont napközi otthonos csoport üzemel, ha ezt a szülők legalább 10 gyermek számára igénylik.

A közösségfejlesztést szolgáló tevékenységformák:

A felelősi rendszer kialakítás

Az önálló tanulás megtanítása, illetve ezt irányító/működtető tanuló párok kijelölése

Heti értékelés, önértékelés bevezetése, megtanulása a másik kritikájának elfogadása mellett

Pályázatokon való részvétel közösen végzett munkákkal

Megemlékezés a naptári év ünnepeiről, ehhez kapcsolódó tevékenységek gyakorlása (papír, természetbábok, textiltechnikák stb.)

Törekedés a mindennapos levegőn való játékra, az egészséges életmódra

A tiszta, kulturált környezet iránti fogékonyság kialakítása

A beteg, sérült, vagy valamilyen fogyatékkal élő embertársaink iránti elfogadó és segítőkész magatartás fejlesztése

1.4.4 Tevékenységi rendszer és szervezeti formák a tanítási órán kívül

Diákétkeztetés

A napközi otthonba felvett tanulók napi háromszori étkezésben / tízórai, ebéd, uzsonna / részesülhetnek.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik. Ezek indításáról - a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembevételével - minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

Iskolai sportkör

Az iskolai sportkörnek tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal/úszásoktatás/ együtt a tanulók mindennapi testedzését biztosítja, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

Szakkörök

A különféle szakkörök a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálják. Jellemüket tekintve lehetnek művészeti, technikai, szaktárgyi, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról - a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembevételével - minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. A szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle / szaktárgyi, művészeti, sport, stb. / versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában rendszeresen megrendeznek. Emellett természetesen az iskolán kívüli versenyeken való részvételt is biztosítják a tehetséges tanulók számára. A versenyek, vetélkedők megszervezését, a tanulók felkészítését a nevelők szakmai közössége, illetve az egyes szaktanárok végzik.

Ismeretszerző kirándulások

A nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal ismeretszerző kirándulást szervezhetők. A kiránduláson való részvétel önkéntes.

Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervezzenek. /pl. túrák, kirándulások, táborok, színház, múzeum- és operalátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények, stb. /. A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Iskolai könyvtár

A könyvtár az iskola célját és feladatait szolgálja. Helye, eszköztára a könyvvél végezhető önálló ismeretszerzésnek, az oktató-nevelő munkának, az önálló tanulás elsajátításának. Különösen fontos a szerepe, hisz a magyar nyelv és irodalom tantárgynak része a könyvtárhasználat. A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti.

A közösségek fejlesztésében jelentős szerepe van a hagyományápolásnak.

Hagyományaink:

- ✓ Az első osztályosok fogadása a tanévnyitón
- ✓ Testvérosztály kapcsolatok /1-5, 2-6, .../
- ✓ Egészségmegőrző nap
- ✓ Iskolai ünnepélyek /a tantestület és a diákönkormányzat együttműködési megállapodása alapján./
- ✓ Megemlékezés a Zenei világnapról
- ✓ Karácsonyi hangverseny
- ✓ Farsang
- ✓ Gyermeknap
- ✓ Tanévzáró műsor és gyermekrajz kiállítás
- ✓ Nyílt tanítási napok
- ✓ Nyolcadik osztályosok búcsúztatása /ballagás/
- ✓ Kitüntettek tablója: Liszt plakett Alapítványi díj Risztov Éva díj Kémia díj
- ✓ Opera - és színházlátogatás
- ✓ Cserediák programok szervezése
- ✓ Őszi és tavaszi hulladékgyűjtés a lehetőségekhez mérten
- ✓ Iskolai szaktárgyi versenyek

1.5 A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

1.5.1. A pedagógusok alapvető feladatai

- ✓ A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- ✓ Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- ✓ Heti teljes munkaidejének ötvenöt–hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- ✓ Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- ✓ A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- ✓ Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- ✓ Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken. - A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- ✓ A jogszabályokban meghatározott határidőre megszerezze az előírt minősítéseket.
- ✓ Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt.
- ✓ A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

1.5.2. A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás

- ✓ Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- ✓ A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- ✓ Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- ✓ A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon
- ✓ Változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon
- ✓ A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- ✓ A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- ✓ Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- ✓ A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

1.5.3. A tehetséges tanulók gondozása

- ✓ Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- ✓ Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
- ✓ Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
- ✓ A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
- ✓ A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

1.5.4 A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

- ✓ Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- ✓ A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.
- ✓ A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.
- ✓ Az eredményes középiskolai felvétel elősegítése a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók körében.

1.5.5. A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- ✓ Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).
- ✓ Szabadidős programok szervezése iskolán belül
- ✓ Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- ✓ A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok.

1.5.6 Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- ✓ Az iskolai diák-önkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- ✓ Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.

- ✓ Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.

1.5.7 Munkafegyelem, a munkához való viszony

- ✓ A munkaköri köteleességek teljesítése.
- ✓ Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.
- ✓ Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- ✓ Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

1.5.8 Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- ✓ Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- ✓ Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban.
- ✓ Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- ✓ Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

1.5.9 Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- ✓ Továbbképzéseken való részvétel.
- ✓ A továbbképzéseken tanult átadása a nevelőtestület tagjainak.
- ✓ Publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.

1.5.10 Az iskolai munka feltételeinek javítása

- ✓ Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
- ✓ Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- ✓ Az iskolai alapítvány működésének segítése.
- ✓ Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
- ✓ Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- ✓ Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása.

1.5.11 Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- ✓ Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- ✓ Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- ✓ Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

1.5.12 Aktív részvétel a tantestület életében

- ✓ A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése.
- ✓ Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- ✓ Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényeken.

1.5.13 Az iskola képvisellete

- ✓ A szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése.
- ✓ Részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken.
- ✓ Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az iskola életéről, eredményeiről a helyi médiában.
- ✓ Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- ✓ Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviselői szervezetek tevékenységébe.
- ✓ A település rendezvényein, eseményein való részvétel.
- ✓ Aktív részvétel, tisztségek vállalása a település társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.

1.5.14 A vezetői feladatok ellátása

- ✓ Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- ✓ Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- ✓ A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.
- ✓ ***Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal***
- ✓ A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- ✓ Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
- ✓ Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
- ✓ Kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

1.5.15 Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- ✓ Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- ✓ Együttműködik az osztálytagjaival, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- ✓ Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- ✓ Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- ✓ Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- ✓ Szülői értekezletet tart.
- ✓ Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- ✓ Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- ✓ Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- ✓ Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- ✓ Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- ✓ Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- ✓ Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

1.6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

„A tehetség is a természet azon értékei közé tartozik, amely gondozást kíván. Nem kapálást, nyírást, permetezést, csak dús termőtalajt, odafigyelést és szabadságot a növekedéshez.”

/Gyarmati Éva, pszichológus/

A tehetséggondozás célja

A tanulók képességeinek feltárása és intenzív fejlesztése a leghatékonyabb eszközökkel. Kiemelt feladatunk a tanulók személyiségfejlesztése is, hiszen fejlett személyiség nélkül nehezen képzelhető el a tehetség kibontakoztatása. A komplex tehetségfejlesztéshez szükség van a tehetséggel lazábban összefüggő területek fejlesztésére is, mint motiváció, tanulási stílus, tanulási stratégiák szorongás. Akkor hatékony és sikeres, ha a tanulók intellektuális képességeit párhuzamosan fejlesztjük a személyiségükkel.

A kiemelten tehetséges tanuló fejlesztésével összefüggő pedagógiai feladatok

- ✓ *A tehetségekben olyan készségeket és stratégiákat kell kialakítanunk, amelyek révén képesek lesznek olyan személyekké válni, akik önállóan, kreatívan és önmaguk meglegedésére keresik az ismereteket.*
- ✓ *A tehetséges gyerekeknek, támogatásunkkal, ki kell alakítaniuk magukban, hogy a tanulás öröm és izgalom, amely átsegíti őket a rutinon, a munkán, ami szükségszerűen velejárója a tanulásnak.*
- ✓ *A tehetséges gyermekeket segítenünk kell abban, hogy felismerjék, milyen speciális felelősséget ruház rájuk a tehetségük.*
- ✓ *Érzékennyé kell tenni őket aziránt, hogy milyen speciális igényekkel találkozhatnak a tehetség produktív felhasználását illetően.*
- ✓ *Ösztönöznünk kell őket, hogy tiszteljék a többi gyermeket képességeiktől függetlenül.*
- ✓ *Tehetséges, innovatív, képzett, problémamegoldásra érzékeny pedagógusok biztosítása.*
- ✓ *A tehetség definiálása, annak felismerése, fejlesztése, gondozása a szülők orientációjával, tanácsadással.*
- ✓ *A széles tevékenységrepertoár lehetőségeivel az önálló, a tanuló maga által szervezett tanulásának biztosítása.*
- ✓ *Hatékony tanulási stratégia megtanítása.*
- ✓ *Tapasztalatszerzéssel bátorítás az elmélkedésre, töprengésre, kérdések megfogalmazására.*
- ✓ *Kooperatív technikák alkalmazásával együttműködés kialakítása másokkal.*
- ✓ *Bátorítás, támogatás a tanulói vezető szerep elfogadásában.*
- ✓ *Keressük és biztosítjuk az alkalmakat arra, hogy a tanítási órán, a szakkörökben*
- ✓ *és az egyéni foglalkozásokon felismert, kifejlesztett tehetségek megmérettessenek.*

- ✓ *A szakkör, egyéni foglalkozás biztosítja a tehetséges gyerekek nevelését, fejlesztését.*
- ✓ *Tehetségnevelő programok személyi, tárgyi, szervezeti, versenyeztetési és finanszírozási feltételeinek megteremtése.*
- ✓ *A tanuló megfigyelése tevékenységek közben.*
- ✓ *A tanulmányi eredmények figyelemmel kísérése.*
- ✓ *Versenyeekre felkészítés.*
- ✓ *Mérések végzése.*
- ✓ *Cselekedtető, élményszerű tanítás.*
- ✓ *Változatos tanítási módszerek alkalmazása: csoportmunka, projektek, páros munka, egyéb kooperatív módszerek*
- ✓ *A tehetséges gyermekek erős oldalának fejlesztése mellett a gyenge oldal fejlesztése.*

Fontos feladatunknak tekintjük a tehetségfelismerő és fejlesztő-gondozó munkát. Tanórai, tanórán kívüli tehetséggondozó tevékenységünk a gyermekek egyéni képességeinek hatékony kibontakoztatására irányul.

Iskolánk arculatához igazodó – matematika, természettudományos, sport, idegen nyelv, énekzene, rajz-képzőművészet, komplex művészeti nevelés- tehetséggondozó fejlesztő munkánk mellett fontos szerepet kap a kulturális, művészeti és a tantárgyi jellegű fejlesztő tevékenység is, valamint a jobban teljesítő sajátos nevelési igényű tanulók, és a hátrányos helyzetű tanulók fejlesztése.

A **felkészülés** a tantestületben a tehetséggondozó munkára folyamatos feladatunk. Szakirodalom olvasásával (önképzés), belső továbbképzésekkel (előadó meghívása a témában), kollégák közötti tapasztalatcsere-beszélgetésekkel, illetve szakirányú továbbképzéseken való részvétellel bővítjük, tartjuk karban ismereteinket, gazdagítjuk módszertani kultúránkat.

Feladataink:

- ✓ a tehetségkutatás
- ✓ a tehetségek azonosítása, kiválasztása
- ✓ kapcsolattartás a háttérintézményekkel, szakemberekkel, szülőkkel, pedagógusokkal
- ✓ a program monitorizálása
- ✓ hatásvizsgálatok
- ✓ a programban résztvevő tanulók nyomon követése

Módszerek

– A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

1. A kötelező tanórai foglalkozás keretein belül kerül sor a csoportbontásokra.

2. A nem kötelező tanórai foglalkozás szervezése a tanulók igényei alapján történik. A nem kötelező tanítási órák keretében a tehetséggondozást és a felzárkóztatást az alábbiakkal segíti az intézmény:

– Az 1.-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók

képességeinek fejlesztésére felzárkóztató (korrepetáló) órát tartanak.

– A 8. évfolyamon a továbbtanulás a középiskolai felvétel elősegítésére az iskola igény szerint a tanulók részére tanórán kívüli foglalkozásokat szervez különböző tantárgyakból.

3. Tanórán kívüli foglalkozások

- tanulásmódszertani foglalkozások
- iskolai sportkör
- szakkörök
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális)
- a szabadidős foglalkozások egy része (színház, opera, hangverseny látogatás)
- felvételi előkészítő foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben a megújuló tanulásszervezési eljárások alkalmazásával tesszük hatékonyabbá a fejlesztő munkát pl.:

- differenciált tanulásszervezés
- kooperatív technikák
- projektmódszer
- tevékenységközpontú pedagógiák

Sikeresen alkalmazhatók a differenciált tanulásszervezésnek az alábbi formái:

• **individuális tanulás:**

Valamennyi gyermek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség – és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközrendszerrel.

• **kooperatív tanulás:**

A tanulási tartalom elsajátítása, és a készség – és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre fejleszthetők. (Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva).

• **projekt módszer:**

Ez az a módszer, amely összefogja mindazt a sok-sok módszert és eszközt, amelyek külön-külön is nagyon sokat segítenek a gyerekek sikeres tanulásában. A projekt a gyerekek érdeklődésére épít, ami kizárja, hogy csak a tankönyvet tanítsuk, lapozzuk és évekig központi vagy irányító tanmenet alapján dolgozzuk fel. A projekt komplex fejlesztési lehetőség, amely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást az önálló ismeretszerzést és a nagyfokú integrációt.

Az iskolai nevelő-oktató munka fontos területe a tehetséggondozás, mely céltudatos nevelésen alapuló tehetség-felismerést és tehetségnevelést foglal magában.

A segítő tevékenység legfontosabb elemei: korai azonosítás és prognózis (a tehetség felismerése a jellemző tulajdonságokon keresztül, az ismeretszerzés jellemzői által, motiváltságuk által, kreativitásukon keresztül, szociális viselkedésük megnyilvánulásai segítségével, a tanulók adottságainak és képességeinek felismerése)

- esélyegyenlőség biztosítása (kedvező helyzetek, adottságok, lehetőségek minden tanuló számára)

- a tehetségek speciális nevelése heterogén tanulói közegben (differenciált nevelés, a megmérettetés természetes igénnyé fejlesztése, önismereti készségfejlesztés)
- tehetségmentés és tehetségnevelés (a hátrányos helyzetű tanulók tehetségcsírái iránti érzékeny pedagógia, az iskolai klíma motiváló ereje, a nevelők toleráns magatartása és pedagógusi lelkiismerete, a törődés magas szintű művelése, másság-kezelés a minősége, a fejlesztés optimális feltételeinek biztosítása)

1.6.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztésével összefüggő pedagógiai feladatok

Célok:

- ✓ A vonatkozó törvényi háttérrel figyelemmel kísérve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók eredményes nevelésének, oktatásának megvalósítása, tárgyi, személyi feltételek biztosításával, szakmaközi kooperációval.
- ✓ Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók szocializációja, eredményes társadalmi integrációja, a nehézségből eredő hátrányok csökkentésének segítése.
- ✓ Szemléletváltás megvalósítása, pedagógusok felkészítése a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fogadására.
- ✓ Befogadásra, segítőkészre, toleranciára, az emberi jogok tiszteletben tartására, a hagyománytiszteletre nevelés.

Feladataink:

Az iskolán belüli hatékony fejlesztő munka érdekében a pedagógusok összehangolják munkájukat a megelőzés, egyéni fejlesztés, felzárkóztatás, tanórai differenciálás során egymással és a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel.

Tanulókat érintő tevékenységünk

- ✓ Preventív elemek beépítése a tanítás-tanulás folyamatába a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek megelőzésére.
- ✓ Az osztályfőnök, szaktanárok támogató, segítségnyújtó szerepének fokozása.
- ✓ Az órai munkában a differenciálás különböző módszereinek szerepe.
- ✓ Fokozott odafigyelés, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel felismerése, vizsgálat kezdeményezése,
- ✓ Folyamatos együttműködés probléma esetén a vizsgálatok lebonyolításában a pedagógiai szakszolgálati intézménnyel.
- ✓ Különleges gondozásba vétel esetén kompetens szakemberek (gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, iskolapszichológus, fejlesztőpedagógus) segítségével együttműködve szakértői vélemények elemzése, a fejlesztés tervezése és végzése a tanórába beépítve.
- ✓ Korrepetálás, kompenzáló nevelés, fejlesztés-, terápia-, egyéni bánásmód, differenciálás biztosítása.
- ✓ A tanítók, szaktanárok tanmenetüket kiegészítve egyéni tanulási tervet készítenek, három hónap eltelte után újravizsgálják/mérik a tanuló helyzetének alakulását, fejlődését, korrigálják a tervet.

- ✓ Valamennyi tantárgyat oktató pedagógusnak feladata a saját szakterületén az általános és speciális tanulási módszerek, technikák megismertetése a tanulókkal, valamint a szülők bevonása a helyes módszerek elsajátítása, az otthoni foglalkozás érdekében.
- ✓ Magatartási problémák esetén a különleges figyelem fordítása a közösségi és baráti kapcsolatok alakítására, a közösségi életben való részvételre.

Szakmai együttműködés, kapcsolattartás, konzultáció

- ✓ Kapcsolatot tartunk fenn a Családvédelmi és Gyermekjóléti Szolgálattal.
- ✓ A gyermekek fejlesztését a pedagógiai szakszolgálat fejlesztő pedagógusa végzi.
- ✓ Az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse, iskolapszichológusa is fogadóórát, rendszeres konzultációs lehetőséget biztosít a szülők részére.
- ✓ Az osztályfőnökök szükség szerint családlátogatáson is próbálják segíteni problémák megoldását.
- ✓ A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk a törvény adta lehetőségeikről.

Szakmai dokumentáció vezetése

- ✓ Az intézmény az általuk felvett fejlesztésre jogosult tanulóról nyilvántartást vezet, illetőleg az ellátott feladatokat dokumentálja.
- ✓ A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulóról az intézményben a fejlesztésért felelős szakember „Egyéni nyilvántartási lap és foglalkozási naplót” vezet, a tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít.

Felülvizsgálatok

A fejlesztés, felzárkóztatás eredményességének mérése időközönként, a pedagógiai szakszolgálatnál előre tervezett, melyet figyelemmel kísérünk.

Pedagógust érintő tevékenységek

Törvény biztosította esetleges kedvezmények a tanuló részére, melyet munkánk során figyelembe veszünk:

- ✓ tantárgyak, tantárgyrészek minősítése és értékelése alóli mentesítés,
- ✓ egyéni fejlettséghez igazodó továbbhaladás,
- ✓ kevesebb elemszámú feladat biztosítása órán és a számonkérés során
- ✓ több idő biztosítása a feladatmegoldáskor az órai munka során, valamint a számonkéréskor,
- ✓ írásbeli számonkérés helyett a szóbeli számonkérés, illetve szóbeli számonkérés helyett írásbeli számonkérés előtérbe helyezése,
- ✓ segédeszköz biztosítása.

Fontos feladatunk a folyamatos pedagógus önképzés, szakmai-, szakirányú továbbképzés tervezése, a problémák mielőbbi felismeréséhez és a problémával küzdő tanulók személyiségének hatékony fejlesztéséhez.

A fejlesztő foglalkoztatás

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg. [Nkt. 47. § (8)]

Alapelvek: A fejlesztés az intézményben zajlik a problémák súlyossági fokától és komplexitásától függően a szakértői véleményben foglaltak szerint.

A fejlesztés:

tudatos,
tervszerű,
életkornak megfelelő,
sokoldalú,
folyamatos,
figyelembe veszi a kognitív fejlődés szakaszait,
segít kialakítani a gyermek pozitív énképét.

A fejlesztés formája:

Az egyéni fejlődési különbségek és életkori sajátosságok miatt a fejlesztés egyéni és kiscsoportos (1-3 fő) formában történik. A terápia korrekatív jellegű, a már kialakult tanulási nehézségek tüneteinek csökkentésére irányuló gyógyító nevelés. A folyamat irányítója és szervezője a gyógypedagógus, aki más szakemberekkel és a szülőkkel szorosan együttműködik. A folyamat eredményeinek megállapítása gyermekenként folyamatdiagnózissal, a gyógypedagógiai pszichológiai diagnosztika eszközeivel történik, az egyénre szabott fejlesztés módszereinek megállapítására helyezve a hangsúlyt. Egyéni fejlesztési tervet készít, a fejlesztés lépéseit dokumentálja. A fejlesztő terápia eredményét a szakértői véleményben meghatározott felülvizsgálatok realizálják.

A fejlesztés területei:

Mozgás
Érzékelés
Észlelés
Figyelem
Emlékezet
Szerialitás
Intermodalitás

A tanulási nehézséggel küzdő tanulók segítése körültekintő munkát igényel. Egyik legfontosabb feladat a pedagógus, a szülő részére is a tünetek ismerete.

Beiratkozáskor már az óvodai szakvéleményből figyelembevétele nagyon fontos feladat.

Különösen, ha a pedagógiai szakszolgálat is vizsgálta, akkor javaslatot is tesz arra, hogy a tanuló milyen módon haladhat a legeredményesebben tovább. A javaslat indoka lehet diszlexiára, diszgráfiára, diszkalkuliára, stb. utaló jelek, beszédhiba, figyelemzavar vagy egyéb részképesség-zavar, esetleg ezek kombinációi. Tudni kell, hogy a felsorolt problémákkal küzdő gyerekek között elég nagy számban található a jó, vagy éppen kiemelkedő intellektusú gyermekek. Az ő esetükben legalább olyan fontos a tehetséggondozás, mint a felzárkóztatás.

A tanulók ismeretelsajátításában, a tanítás-tanulás folyamatában figyelembe vesszük a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményét.

Célunk:

A tankötelezettség megnyugtató módon való teljesítése.

Feladataink:

Folyamatos ön- és továbbképzés a tanulási kudarc tüneteinek felismerése ill. eredményes kezelése témakörben. Megismerni a részképesség-zavar tünet együttesét, figyelembe venni az etnikulturális háttérből eredő különbségeket, mely elősegíti a felismerést. Ezt követően minél előbb a megfelelő szakember segítségének igénylése, akinek megállapításai, javaslatai alapján a meghatározott tevékenységfejlesztés, felzárkóztatás megkezdése. Ismerkedés az alternatív programokkal.

- A felhasználható és a szükséges idő összehangolása: az alapkészségek elsajátítása sok évet vesz igénybe, olyan iskolára van szükség, amely időt szán ezek elsajátítására.
- Abbahagyás helyett optimális elsajátítás: addig kell fejlesztést végezni, ameddig az optimális elsajátítás be nem következik. (függetlenül, hogy a tanuló hány éves, és hányadik osztályba jár)
- Egyéni különbségek követése: Az iskola alkalmazkodjon a tanulók közötti különbségekhez, akinek az optimális elsajátításhoz több időre van szüksége, az több időt kapjon.

Az osztályfőnök feladata:

- Bánjon a szülővel kiemelten figyelmesen és tapintatosan.
- A tanuló problémáit ismertesse meg a szaktanárokkal.
- Szükség esetén forduljon szakemberhez.
- Kísérje figyelemmel a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét.
- Gondoskodjon a tanuló megfelelő iskolafokozatba kerüléséről, a pályaválasztásáról.
- Szükség esetén a tanuló iskolai magatartásáról, teljesítményéről adjon írásban véleményt.

Tevékenységi formáink a felzárkóztatásra:

- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás, képesség kibontakoztató tanulás alkalmazása.
- Szoros kapcsolat az óvodával, a szülőkkel, a gyerekekkel kapcsolatban álló szakemberrel.
- Egyéni foglalkozás, tantárgyi felzárkóztatás.
- Az inkluzív intézményi modell, pedagógiai gyakorlat működtetése.
- Motiválást segítő differenciált tanulásszervezés, kooperatív technikák, tevékenységközpontú pedagógiák alkalmazása.
- Tehetséggondozás.
- Fejlesztő foglalkozások.
- A tantárgy tanulását segítő helyes tanulási módszerek adása.
- Értékelésnél a tanuló eltérő képességének figyelembe vétele.
- Annak a képességterületnek az erősítése, amelyben a tanulónak kiemelkedési lehetősége van (sikerélmény, motiváció).
- Az osztályközösség nevelése a képességek különbözőségének tolerálására.
- A szülőkkel való kapcsolattartás formáinak kihasználása (családlátogatás, szülői értekezlet, fogadóórák).
- Napköziben, az iskolaotthonban a tanulási technikák fokozott gyakorlása; látást, hallást, téri tájékozódást, emlékezetet, koncentrációt, megfigyelést fejlesztő didaktikai játékok alkalmazása.
- Habilitációs és rehabilitációs foglalkozások, komplex terápiás eljárások alkalmazása.
- Tantárgyi korrepetálások, tanórai és a házi feladat differenciálása.
- Tanulópárok létrehozása tanórán és azon kívül, felelősi rendszer fenntartása.
- A pedagógusok munkáját segítő továbbképzések szervezése.

1.6.3 A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésével összefüggő pedagógiai feladatok

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint szervezzük:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatják a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a *Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve* és a *vizsgaszabályzatok* adnak eligazítást.

Célok

- ✓ A vonatkozó törvényi háttérrel figyelemmel kísérve az inkluzív nevelés oktatás megvalósítása, az együttnevelés tárgyi, személyi feltételeinek biztosításával intézményi együttműködés keretein belül.
- ✓ Sajátos nevelési igényű fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja, fogyatékosságból eredő hátrányok csökkentésének segítése.
- ✓ Szemléletváltás megvalósítása, pedagógusok személyes példamutatása a többségi tanulók felé
- ✓ Befogadásra, segítőkészségre, toleranciára, az emberi jogok tiszteletben tartására, a hagyománytiszteletre nevelés.

Feladatok

- ✓ A sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésére alkalmas pedagógiai környezet kialakítása, az együttneveléshez szükséges elfogadó magatartás, szemléletváltás kialakítása pedagógus, szülő, diák esetében egyaránt.
- ✓ A hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységet a helyi tanterv tartalmazza, valamint a fogyatékosság és fokához igazodó programot, tanterveket.
- ✓ Szakmaközi kooperáció megvalósítása az inklúzió sikerének biztosítása érdekében.
- ✓ A korszerű tanulási technikák, módszerek megismerése, alkalmazása és megismertetése (tanulóval, szülővel) a differenciálás megvalósítása érdekében.

Tevékenységek

- ✓ Szemléletformálás: esetmegbeszélés, konzultációs foglalkozások pedagógusoknak, hospitálások, tapasztalatcserék, szupervízió, szülők számára tájékoztató előadások a sajátos nevelési igényű gyerekekről.

- ✓ Humánerőforrás-fejlesztés: központi programok, egyedi intézményi szükségletekhez kapcsolódó képzések a nevelők módszertani kultúrájának fejlesztése, szakszolgálatok igénybevétele, tapasztalatcserek.
- ✓ Kompetenciaalapú programcsomagok adaptációja.
- ✓ Szak- és szakmai szolgáltatások igénybevétele
- ✓ Tárgyi feltételek megteremtése, eszközbeszerzés.
- ✓ Szakmai dokumentáció vezetése. Az intézmény az általuk felvett fejlesztésre jogosult tanulóról nyilvántartást vezet, illetőleg az ellátott feladatokat dokumentálja. A naplóban feljegyzést, „Egyéni fejlődési lap” külivet vezet az osztályfőnök a különleges ellátásra, és fejlesztő foglalkoztatásra jogosult tanulóról, foglalkozásáról, tantárgyi minősítés alóli mentesítéséről, stb. A fejlesztésért felelős szakember „Egyéni fejlődési lap” belivet vezet, a tanuló fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít.

Tanulót érintő tevékenységünk

- ✓ Kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás biztosítása.
- ✓ Szakmai együttműködés, kapcsolattartás, konzultáció.
- ✓ Szakmai dokumentáció vezetése.

A pedagógust érintő tevékenységek

- A pedagógus nevelő-oktató munka hangsúlyos elemei:
 - a képesség- és személyiségfejlesztés
 - differenciálás
 - gyakorlatközpontúság,
 - motiváció,
 - tevékenység-központúság,
 - tantárgyi integráció.
- A szaktanárok tanmenetüket kiegészítve egyéni tanulási tervet készítenek.
- Törvény biztosította esetleges kedvezmények a tanuló részére, melyet munkánk során figyelembe veszünk:
 - tantárgyak, tantárgyrészek minősítése és értékelése alóli mentesítés,
 - egyéni fejlettséghez igazodó továbbhaladás,
 - kevesebb elemszámú feladat biztosítása órán és a számonkérés során
 - több idő biztosítása a feladatmegoldáskor az órai munka során, valamint a számonkéréskor,
 - írásbeli számonkérés helyett a szóbeli számonkérés, illetve szóbeli számonkérés helyett írásbeli számonkérés előtérbe helyezése,
 - segédeszköz biztosítása.
- Folyamatos pedagógus önképzés, szakmai-, szakirányú továbbképzés tervezése, a problémák mielőbbi felismeréséhez és a problémával küzdő tanulók személyiségének hatékony fejlesztéséhez.

Kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás

A gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a gyermek, tanuló egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs ellátásban is részesül. [Nkt. 47. § (5)]

A rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja:

- ✓ a sajátos nevelési igényű fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja,
- ✓ a fogyatékosságból eredő hátrányok csökkentésének segítése.

Feladat:

- ✓ A gyógypedagógus, a terapeuta - esetenként más szakember véleményének figyelembevételével - készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló különleges gondozási igényére épül, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.
- ✓ A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.
- ✓ A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további - másodlagos - tünetek megjelenését.
- ✓ A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell figyelembe venni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszkörendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Tevékenység

Az utazó gyógypedagógus tevékenysége

A gyermekkel való foglalkozás

- ✓ a gyermek megfigyelése
- ✓ speciális fejlesztő tevékenység a gyermekkel való közvetlen foglalkozásokon
- ✓ a gyermek képességeinek megfelelő módszerek, terápiák, technikák alkalmazása
- ✓ a gyermek terhelhetőségének figyelembevétele
- ✓ a fejletlen vagy sérült funkciók korrigálása
- ✓ az ép vagy kevésbé sérült funkciók fejlesztése
- ✓ speciális segédeszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása
- ✓ az egyéni sikereket elősegítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- ✓ a gyermek/tanuló haladásának figyelemmel kísérése

A szülővel való kapcsolattartás

- javaslat további vizsgálatokra
- tanácsadás
- segítségnyújtás a szakvélemény, diagnózis értelmezésében

- tájékoztatás a fejlesztés lehetőségeiről
- rendszeres konzultáció a gyermek fejlődésével kapcsolatban
- javaslattevés az együttműködési módokra
- javaslattevés a gyermek/ tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására
- megbeszélés az otthon végzendő gyakorlatokkal kapcsolatban
- segítségnyújtás a speciális eszközök kiválasztásában
- tájékoztatás a speciális eszközök beszerzési lehetőségeiről
- szülői értekezletek, fogadóórák tartása
- a szülők felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására
- Az utazó szakember az általa ellátott sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók szüleit legalább évi három alkalommal fogadóóra vagy szülői értekezlet formájában tájékoztatja a rehabilitációs/rehabilitációs tevékenységről. Az alkalmakról dokumentációt vezet, melyet a részt vevő szülők aláírásukkal hitelesítenek.

Többségi intézmények pedagógusaival való kapcsolattartás

- ✓ a gyermek megfigyelése az intézmény kérésére
- ✓ javaslat további vizsgálatokra
- ✓ a pedagógusok felkészítése a sajátos nevelési igényű gyerekek fogadására
- ✓ segítségnyújtás a szakvélemény, diagnózis értelmezésében
- ✓ javaslattevés a gyermek/ tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására
- ✓ segítségnyújtás a tanuláshoz szükséges speciális eszközök kiválasztásában
- ✓ tájékoztatás a speciális eszközök beszerzési lehetőségeiről
- ✓ részvétel vesz a gyermek/tanuló részeredményeinek értékelésében
- ✓ módszertani segítségnyújtás
- ✓ szakmai előadások megtartása a többségi intézmények által kiválasztott témában
- ✓ eszközbemutatók, könyvajánlások
- ✓ Az utazó szakember az általa ellátott integráló intézmény nevelőtestületét legalább évi három alkalommal tájékoztatja a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók körében végzett rehabilitációs/rehabilitációs tevékenységről. A tájékoztatást jegyzőkönyvvel dokumentálja.

1.6.4 A gyermek és ifjúságvédelemi, esélyegyenlőségi feladatok ellátása

A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelemi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Feladatok:

- ✓ A hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek problémáival való fokozott törődés,
- ✓ A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való törődés
- ✓ Családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében,

- ✓ A veszélyeztetett helyzetű gyerekek életének nyomon követése évenkénti családlátogatással,
- ✓ Veszélyeztető okok megléte esetén felveszi a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal,
- ✓ Segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- ✓ A tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén a szülőnek segítséget nyújt a rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelem benyújtásához.
- ✓ Egészségnevelési, kábítószer-ellenes program kidolgozásának segítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése, szükség esetén intézkedés megtételének kezdeményezése az igazgatónál,
- ✓ Tájékoztatás nyújtása a tanulóknak, a szülők és a pedagógusok részére azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- ✓ Tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

A gyermek fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében intézményünk együttműködik a területileg illetékes

Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal

A Nevelési Tanácsadó és Logopédiával

Önkormányzattal

Gyermekorvossal

Védőnői Szolgálattal

Csongrád Megyei Kormányhivatal Hódmezővásárhelyi Járási Hivatal

Iskolánk tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére.

Megelőzés

A megelőzés gyermekvédelmi és egyben pedagógiai tevékenységet is jelent. „Célja ugyanis az, hogy megelőzze, elhárítsa vagy enyhítse azokat a gyermekekre ható károsodásokat, amelyek egészséges személyiségfejlődését megzavarják vagy meggátolják; másrészt segítse azoknak a pozitív hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulnak a gyermek társadalmilag is értékes képességeinek kibontakoztatásához és kifejtéséhez.” (Gáti Ferenc: Gyermekvédelem az iskolában)

Az iskola pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a prevenció céljait:

- ✓ Egyetlen tanuló sem kerülhet hátrányos helyzetbe származása, színe, neme, vallása, nemzeti vagy etnikai hovatartozása miatt.
- ✓ Minden tanuló számára biztosítani kell a fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- ✓ Az iskolának rendszeres kapcsolatot kell tartania a szülőkkel, családokkal.
- ✓ Segíteni kell a diákönkormányzat működését.
- ✓ Biztosítani kell, hogy a tanulók megismerjék jogaikat, és véleményt nyilváníthassanak az őket érintő kérdésekben.

- ✓ Biztosítani kell, hogy a tanuló nevelése, oktatása biztonságos és egészséges környezetben folyjon.
- ✓ A tanuló személyiségi jogait tiszteletben kell tartani.
- ✓ A tanuló joga, hogy testi, érzékszervi, értelmi beszéd- vagy más fogyatékosságának megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljön.

Feltárás

Iskolánk alapvető gyermekvédelmi feladatai:

- ✓ Fel kell ismerni, fel kell tárni a tanulók problémáit,
- ✓ Meg kell keresni a problémák okait,
- ✓ Segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- ✓ Jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek. (A kapcsolattartás folyamatos levélben vagy telefonon.)

A gyermekvédelmi problémák súlyossága alapján különböztetjük meg a veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű gyermekeket.

- ✓ A gyermek fejlődését, nevelését veszélyeztető tényezők:
- ✓ A gyermek testi fejlődését, egészségét veszélyeztető okok,
- ✓ A pszichés károsodás okai,
- ✓ A baráti, lakóterületi és szélesebb társadalmi környezetbeli ártalmak,
- ✓ Az iskolai környezet abszolút ártalmi,
- ✓ Relatív ártalmak (a kisebb teherbírású, gyengébb idegrendszerű gyerekek károsodását idézheti elő elsősorban)

Megszüntetés

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- ✓ Nevelési Tanácsadóval és Logopédiával
- ✓ Gyermekjóléti Szolgálattal, családsegítő szolgálattal
- ✓ Polgármesteri Hivatallal
- ✓ Gyermekorvossal, védőnővel /Iskolai egészségügyi szolgálat/

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- ✓ Felzárkóztató foglalkozások,
- ✓ Tehetséggondozó foglalkozások,
- ✓ Az indulási hátrányok csökkentése,
- ✓ Differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- ✓ Pályaválasztás segítése,
- ✓ Személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- ✓ Egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- ✓ családi életre történő nevelés,
- ✓ napközis foglalkozások,
- ✓ iskolai étkezési lehetőségek,

- ✓ egészségügyi szűrővizsgálatok, kötelező védőoltások megszervezése,
- ✓ a biztonságos és egészséges iskolai környezet biztosítása (helyes világítás, fűtés, egészséges ivóvíz),
- ✓ elegendő pihenőidő, szabadidő, testmozgás biztosítása,
- ✓ kapcsolattartás az iskolaorvossal és az iskolai védőnővel,
- ✓ esetenként egyéni (egészségi, nevelési) problémák megoldására való törekvés az iskolaorvos bevonásával,
- ✓ iskolai fogászat megszervezése,
- ✓ a tanuló- és gyermekbaleset megelőzése érdekében a balesetvédelmi szabályok betartása, a balesetveszély elhárítása, valamint a balesetvédelmi szabályok betartására nevelés (balesetvédelmi szabályok ismertetése osztályfőnöki órákon, napköziben, különösen veszélyes iskolai tevékenységek előtt, kirándulások alkalmával),
- ✓ baleset vagy balesetveszélyes helyzet észlelése esetén haladéktalan intézkedés,
- ✓ a tanulók szabadidejének szervezése
- ✓ a tanulók szociális helyzetének javítása (rendszeres gyermekvédelmi támogatás, természetbeni támogatás),
- ✓ a szülőkkel való együttműködés,
- ✓ tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- ✓ Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- ✓ Napközi otthoni, iskolaotthonos, tanulószobai elhelyezés biztosítása,
- ✓ Diákétkeztetés biztosítása,
- ✓ Felzárkóztató foglalkozásokon való részvétel lehetősége,
- ✓ Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata, tartós tankönyvek kölcsönzése,
- ✓ A nevelők és a tanulók egymást segítő, személyes kapcsolatának kialakítása,
- ✓ A szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése tanácsadással,
- ✓ Családlátogatások,
- ✓ A továbbtanulás irányítása, segítése,
- ✓ Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenységének biztosítása,
- ✓ A tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek elosztása,
- ✓ Az ingyenes tankönyvek biztosítása rászorultság alapján,
- ✓ Az étkezési díjak mérséklése a rászorultság alapján,
- ✓ Szoros kapcsolat a Polgármesteri Hivatallal és a Gyermekjóléti Szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek,
- ✓ Felvilágosítás a rendszeres gyermekvédelmi támogatás igényelhetőségéről, szociális juttatásokról,
- ✓ Az iskolába érkező rendszeres gyermekvédelmi támogatás igényelhetőségéről, szociális juttatásokról,
- ✓ Az iskolába érkező rendszeres gyermekvédelmi támogatás a tanuló iskolai étkezésének és

szükséges tanszereinek biztosítása,

- ✓ Tehetséggondozás,
- ✓ Drog- és bűnmegelőzési programokon való részvétel,
- ✓ Tájékoztatás táborozási lehetőségekről.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok a hátrányos/halmozottan hátrányos tanulókkal kiemelten:

- ✓ kiépíteni a tanulóknál az önmagukkal való helyes viszonyt
- ✓ annak elfogadtatása a tanulókkal, alkotó tevékenység nélkül nem jön létre közösség és társadalom sem
- ✓ az antiszociális magatartás türelemmel való kezelése (a közösség nevelőerejének hatásával is)
- ✓ célszerű motivációval a munkavégzésre késztettség kialakítása a tanulóban
- ✓ a pedagógus teljes személyisége, aki képes az érdeklődés fenntartására, a változó figyelem kezelésére, aki változatos tevékenységi formákkal dolgoztat
- ✓ a tanuló fejlődésének önmagához viszonyítása, normakövető magatartás a pedagógus részéről is
- ✓ az iskola pozitív környezeti hatások megerősítésével, a negatívak lebontásával, kulturális környezet biztosításával motiválja a fegyelem kialakulását

A nevelőtestület azonosul a következő, a napi munkában megvalósuló gondolattal:

Nevelni csak azt lehet, akit ismerünk, és jól csak az nevelhet, aki a gyermekben nemcsak tanulót lát, hanem meglátja a maga kisebb-nagyobb problémáival küszködő, sokszor egymásnak ellentmondó tulajdonságokkal rendelkező, esetleg kedvezőtlen családban élő, alakuló embert is.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk A hátrányok enyhítését iskolánk az esélyegyenlőség feltételeinek megfelelésével biztosítja.

Az iskolákban a pedagógusok a megvalósuló tervszerű nevelő-oktató munkával, a Pedagógiai Program megvalósításával, komplex módon igyekeznek kompenzálni a szociális hátrányok többségét.

Kulturális hátrányok kezelésének nevelői tevékenységformái iskolánkban:

- ✓ a tanulók indulási hátrányainak kezelése (szintfelmérés, a fejlesztés tervezése, pedagógiai asszisztens alkalmazása)
- ✓ intelligencia struktúra felmérése (kommunikáció, feladatteljesítés, szabadidős lekööttség, gyermekmunkák elemzése)
- ✓ a munka- és gondolkodási stílus formálása (időszerű lehetőségekből kiindulva, kreativitás teremtő attitűdök, hozzáadott érték észlelése, mérése, értékelése)
- ✓ beilleszkedési lehetőségek teremtése (modellezés, élethelyzetek)

1.7 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőit, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzati munkáját a 4-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelő segíti.

A diákönkormányzat a saját maga által elkészített Szervezeti és Működési Szabályzata alapján működik.

A következő tevékenységi formákban segíti a tanulók közösségfejlődését:

- ✓ olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak
- ✓ Autonóm, véleménynyilvánításra és a vélemények elfogadására képes személyiséggé válás folyamatában.
- ✓ A tanulók a különböző szokások, kultúrák, életmódok és vallások iránt legyenek nyitottak, ismerjék és becsüljék a másságot.
- ✓ a kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése,
- ✓ a régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése,
- ✓ olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség,
- ✓ Törekedjenek arra, hogy aktívan részt vegyenek a közösségi tevékenységekben, ápolják meglévő kapcsolatainkat, és legyenek képesek kulturált módon új kapcsolatokat kiépítésére.
- ✓ Váljon belső késztetéssé az értékek megőrzése iskolai és tágabb környezetben is, tegyenek lépéseket a gyarapítás irányába is.
- ✓ a közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése,- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre késztető tevékenységek szervezése,
- ✓ olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeire, más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.
- ✓ Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok kezelése és megoldása terén.
- ✓ A kommunikációs kultúra fejlesztésének előterében az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képességei álljanak.
- ✓ A DÖK a maga eszközeivel és lehetőségeivel segítse az iskolát abban, hogy az új információs környezetben eligazodni, és azt kritikus módon használni képes fiatalokat neveljen. Fejlessze a tanulók betegek, sérültek és fogyatékos társaik iránti elfogadó, segítő magatartását.

A tanulóközösség megbízása alapján a jogszabályban meghatározott esetekben gyakorolja az egyetértési, javaslattevési és véleményezési jogokat.

1.7.1. A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőit, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai

diákönkormányzat munkáját az 5.-8. osztályokban a választott / 2-2 fő / küldöttek, és a közülük megszavazott vezetőség irányítja.

A vezetőség:

1 elnökből,

1 elnökhelyettesből,

jegyzőkönyvvezetőből áll.

Munkájukat tanárok segítik.

1.7.2 A diákönkormányzat döntési folyamatban való részvétele

- egyetértési jog / házirend elfogadás /
- véleményezési jog / farsang, gyermeknap programja, stb. /
- javaslattevő jogkör / minden iskolai élettel kapcsolatos kérdés /
- érdekképviselési jog /panasz eljárás /.

A diákönkormányzat döntési jogkörét csak a nevelőtestület véleményének kikérésével gyakorolhatja.

A nevelőtestület véleményét - a döntést igénylő ügyben - a diákönkormányzati ülés előtt legalább 15 nappal ki kell kérni.

A nevelőtestület véleményezési jogával a diákönkormányzati ülés megkezdéséig, illetve magán az ülésen élhet. (A nevelőtestület véleménye a diákönkormányzat döntésére nézve nem kötelező.)

A diákönkormányzat joga, hogy döntsön:

- saját működéséről,
- a működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- a diákönkormányzati tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről, valamint a tájékoztatási rendszer szerkesztősége tanuló vezetőjének, munkatársainak megbízásáról.

A diákönkormányzat - a fentiekén túl - dönthet:

- munkatervének elfogadásáról,
- tisztségviselőinek megválasztásáról,
- külső segítők felkéréséről,
- szövetségekhez való csatlakozásról.

1.8. A szülő, a tanuló, a pedagógusi és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

1.8.1. Az iskola közösségeinek együttműködése

➤ Az igazgatóság és a nevelőtestület együttműködése

A nevelőtestület különböző közösségeinek együttműködése az igazgató segítségével a megbízott pedagógus vezetők, illetve a választott képviselők útján valósul meg.

Az együttműködés fórumai:

az igazgatóság ülései,
az iskolavezetőség ülései,
a különböző értekezletek,
megbeszélések, stb.

Ezen fórumok időpontját az iskola éves munkaterve határozza meg.

Az iskolavezetés az aktuális feladatokról a tanári szoba helyiségében elhelyezett hirdetőtáblán, valamint írásbeli tájékoztatókon, e-mailen keresztül értesíti a nevelőket.

Az iskolavezetőség tagjai kötelesek:

- ✓ az iskolavezetőség ülései után tájékoztatni az irányításuk alá tartozó pedagógusokat az ülés döntéseiről, határozatairól,
- ✓ az irányításuk alá tartozó pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait közvetíteni az igazgatóság, az iskolavezetőség felé.
- ✓ A nevelők kérdéseiket, véleményüket, javaslatukat szóban vagy írásban egyénileg vagy munkaköri vezetőjük, illetve választott képviselőik útján közölhetik az igazgatósággal, az iskola vezetésével, illetve szülői munkaközösséggel.

➤ A szakmai munkaközösségek együttműködése

- ✓ Az iskolában tevékenykedő szakmai munkaközösségek folyamatos együttműködéséért és kapcsolattartásáért a szakmai munkaközösségek vezetői felelősek.
- ✓ A szakmai munkaközösségek vezetői a munkaközösség éves munkatervének összeállítása előtt közös megbeszélésen egyeztetik az adott tanévre tervezett feladataikat különös tekintettel a szakmai munka alábbi területeire:
- ✓ a munkaközösségen belül tervezett ellenőrzések és értékelések, iskolán belül szervezett bemutató órák, továbbképzések, iskolán kívüli továbbképzések, a tanulók számára szervezett pályázatok tanulmányi, kulturális és sportversenyek.
- ✓ A szakmai munkaközösségek vezetői az iskolavezetőség (az igazgatói tanács) ülésein rendszeresen tájékoztatják egymást a munkaközösségek tevékenységéről, aktuális feladatairól, a munkaközösségekben belüli ellenőrzések, értékelések eredményeiről.

1.8.2 A szülői közösség és az iskola közösségeinek együttműködése

- ✓ A Szülői közösség az iskola közösségével tagjain és a meghívottakon keresztül tartja

egymással a kapcsolatot.

- ✓ Az Szülői közösség tagjai rendszeres időközönként – évente legalább 2 alkalommal – kötelesek tájékoztatni az általuk képviselteket a tevékenységükről, valamint kötelesek az általuk képviselteket kérdéseit, véleményét, javaslatait a Szülői közösség felé továbbítani.
- ✓ A Szülői közösség ülésein állandó meghívottként az alábbi személyek vehetnek részt:
- ✓ az iskola igazgatója, az iskolavezetés tagjai és a meghívottak
- ✓ Az iskola működéséről, az iskolai munkaterv feladatairól, végrehajtásáról az iskola igazgatója rendszeresen – évente legalább 2 alkalommal – köteles tájékoztatni az Szülői munkaközösséget.

1.8.3 A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése

- ✓ A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
- ✓ az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközségyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- ✓ a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,
- ✓ az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.
- ✓ A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a digitális naplón keresztül írásban) tájékoztatják.
- ✓ A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökükhöz, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzathoz fordulhatnak.
- ✓ A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel

1.8.4 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

- ✓ A tanulók érdekeinek képviseletére az iskolában diákönkormányzat működik.
- ✓ A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon.
- ✓ A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.
- ✓ A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
- ✓ a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.);
- ✓ tanulói ügyelet, iskolai felelősi rendszer;

- ✓ sportélet;
- ✓ túrák, kirándulások szervezése;
- ✓ kulturális, szabadidős programok szervezése;
- ✓ a tanulók tájékoztatása (iskolaújság, iskolarádió, iskolai honlap).
- ✓ az osztályközösség véleményét az osztály éves munkatervének összeállítása előtt az osztályfőnököknek ki kell kérniük;
- ✓ a diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie.
- ✓ Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé.
- ✓ A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:
- ✓ az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- ✓ a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- ✓ az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- ✓ a házirend elfogadása előtt.
- ✓ A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli.
- ✓ Az iskolában iskolai vezetőség működik, mely az iskolai élet egészére kiterjedő döntés előkészítő, véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. Az iskola vezetőségének teljes jogú tagja az iskolai diákönkormányzat képviselője.

1.8.5 A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) Egyéni megbeszélések

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

b) Családlátogatás

Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

c) Szülői értekezlet

Feladata:

- ✓ a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- ✓ a szülők tájékoztatása
- ✓ az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- ✓ az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- ✓ a helyi tanterv követelményeiről,
- ✓ az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- ✓ saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- ✓ a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- ✓ az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- ✓ a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetése felé.

d) Fogadóóra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

e) Nyílt tanítási nap

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

f) Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján az iskola igazgatóságához, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőihez, vagy a diákönkormányzathoz fordulhatnak.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola vezetésével, nevelőtestületével.

A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától, valamint nevelőitől az iskolai munkatervben évenként meghatározott igazgatói, igazgatóhelyettesi fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást.

Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.

A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- ✓ az iskola honlapján;

- ✓ az iskola fenntartójánál;
- ✓ az iskola irattárában;
- ✓ az iskola könyvtárában;
- ✓ az iskola nevelői szobájában;
- ✓ az iskola igazgatójánál;
- ✓ az iskola igazgatóhelyetteseinél;
- ✓ a nevelők szakmai munkaközösségeinek vezetőinél

1.8.6 Az iskola vezetésének és közösségeinek külső kapcsolatai, együttműködése iskolán kívüli intézményekkel

Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskolavezetésnek állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:

- ✓ Az intézmény fenntartójával
- ✓ A területileg illetékes önkormányzati képviselőtestülettel és polgármesteri hivatallal
- ✓ A helyi oktatási intézmények vezetőivel és tantestületeivel:
- ✓ A területileg illetékes nevelési tanácsadóval
- ✓ A területileg illetékes tanulási képességet vizsgáló bizottsággal

A munkakapcsolat megszervezéséért, irányításáért az igazgató a felelős.

Az eredményes oktató- és nevelőmunka érdekében az iskola rendszeres munkakapcsolatot tart fenn az alábbi intézményekkel, szervezetekkel, gazdálkodókkal:

- ✓ A Szülői közösséggel
- ✓ Pedagógiai szakszolgálat
- ✓ Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat
- ✓ Civil szervezetek
- ✓ Kulturális intézmények:
 - Bessenyei Ferenc Művelődési Központ
 - Németh László Városi Könyvtár
 - Tornyai János Múzeum
 - Alföldi Galéria
 - Emlékpont
- ✓ Egészséges Vásárhelyért Program Iroda
- ✓ Bodnár Bertalan Oktatóközpont
- ✓ Hódmezővásárhelyi Ének- Zenei Iskola Alapítvány

A munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért az igazgató vagy az igazgatóhelyettes a felelős. Az egyes intézményekkel, szervezetekkel kapcsolatot tartó nevelőket az iskola éves munkaterve rögzíti.

Az alábbi gyermek- illetve ifjúsági szervezetekkel:

A tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse rendszeres kapcsolatot tart fenn a gyermekjóléti szolgálattal.

A munkakapcsolat felügyeletéért az igazgató vagy az igazgatóhelyettes a felelős.

A nevelők szakmai, pedagógiai munkájának segítésének, fejlesztésének céljából az iskolában működő szakmai munkaközösségek bekapcsolódnak a területi szakmai munkaközösségek munkájába:

- felsős munkaközösség,
- alsós munkaközösség.

1.9 A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai

1.9.1 A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- *osztályozó vizsgákra*,
 - *különbözeti vizsgákra*,
 - *javítóvizsgákra*
- vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kéri az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója *különbözeti vizsga letételét írja elő.*

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

1.9.2 A vizsga fajtái, vizsgára kötelezettek:

➤ osztályozó vizsga

osztályozó vizsgát tesz az a tanuló,

- akinek éves hiányzása a jogszabályban előírt mértéket (250 óra) meghaladja és nem osztályozható, ha a tantestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. (a tanuló csak eredményes osztályozó vizsga letételével folytathatja tanulmányait magasabb évfolyamon),
- akinek hiányzása egy adott tárgyból a tantárgy óraszámának 30%-át meghaladta és érdemjegyei nem teszik lehetővé az osztályozást az adott tárgyból
- aki rendszeres iskolába járás alól felmentett.

A rendszeres iskolába járás alóli felmentés legfeljebb egy tanévre szól. A tanuló a tantervi követelmények teljesítéséről osztályozó vizsgán tesz tanúbizonyságot.

➤ javítóvizsga

javítóvizsgát tesz az a tanuló,

- aki tanév végén elégtelen osztályzatot kapott,
- aki osztályozó vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, ill. az előírt időpontig nem tette le,
- aki az osztályozó vizsga követelményeinek nem felelt meg

➤ pótlóvizsga

- a tanulmányok alatti pótlóvizsgán vehet részt az a tanuló, aki neki fel nem róható ok miatt nem tudott osztályozó vagy javítóvizsgát tenni.

Vizsgaforma, vizsgarészek:

írásbeli vizsga

szóbeli vizsga

1.9.3 Vizsgaidőszakok

- javítóvizsga: augusztus 15. – augusztus 31. között
- osztályozó vizsga: a tanév helyi rendjében meghatározott két időszakban.

Az osztályozó vizsga iránti kérelem egy tanévben két alkalommal nyújtható be:

1. január 1. és január 20. között.

2. május 15. és június 15. között

Az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a fentiektől eltérő időpontban tegyen vizsgát.

A tanulmányok alatti vizsgák rendje

A vizsgák témaköreit írásban kapja meg a diák a vizsgára jelentkezést követően a vizsgát szervező igazgatóhelyettestől.

- osztályozó vizsgák esetén az első félév anyagából januárban, második félév anyagából júniusban.

Az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a fentiektől eltérő időpontban tegyen vizsgát.

- javítóvizsga esetén augusztusban

Az írásbeli vizsgák rendje:

Az írásbeli vizsga feladatlapját a szaktanár készíti el, nyomtatott formában és a vizsgát szervező igazgatóhelyettesnek adja át legkésőbb az írásbeli vizsgát megelőző napon.

A vizsgateremben egy időben padonként 1 tanuló vizsgázhat.

A tanulók csak az iskola bélyegzőjével ellátott papíron dolgozhatnak. A rajzokat ceruzával, minden egyéb munkát tollal kell elkészíteni. Az íróeszközzel a tanulók maguk gondoskodnak.

Az írásbeli feladatok megoldásához rendelkezésre álló idő vizsgatárgyanként 45 perc, magyar nyelv és irodalomból 60 perc.

Az elégtelen írásbeli vizsgaeredmény szóbeli vizsgán javítható.

A szóbeli vizsgák rendje

A szóbeli vizsga tételeit (kérdéseit) a szaktanár állítja össze és a vizsgabizottság elnökének adja át legkésőbb a szóbeli vizsgát megelőző napon.

A szóbeli vizsgák 3 tagú vizsgabizottság előtt történnek. A szóbeli vizsgán a tanulók 3-4 fős csoportokban folytatólagosan, szünet közbeiktatása nélkül vizsgáznak. A tanuló a kérdező tanár által kiadott kérdések megválaszolására gondolkodási időt kap. Ezt követően válaszát 10-15 percen önállóan fejt ki.

Ha vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatárgyból történő feladat előtt, legalább harminc perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

A vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár a feladatot felolvassa.

A szóbeli vizsgák eredményének kihirdetése az adott vizsganapon történik.

Az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára.

1.9.4 A vizsgák helye, ideje és magatartási szabályai

A vizsgák az iskola épületében az igazgató által kijelölt vizsgatermekben és időpontokban zajlanak.

A tanulmányok alatti vizsgák nem nyilvánosak.

A vizsgázók kötelesek az előre kifüggesztett vizsgabeosztás szerint pontosan megjelenni, az alkalomhoz illő öltözékben. Javító vizsga esetén a bizonyítványt a vizsga megkezdése előtt le kell adni az osztályfőnöknek.

A tanulók a vizsgateremben segítséget nem vehetnek igénybe, egymással nem beszélgethetnek és a vizsga rendjét nem zavarhatják meg.

Rendbontás esetén a vizsgabizottság elnöke – jegyzőkönyv felvétele mellett – az érintett tanuló részére a vizsgát felfüggesztheti.

1.9.5 A vizsgák értékelése

Az írásbeli vizsgák értékelése az alábbi egységes osztályozás szerint történik:

- 0 - 29 % → elégtelen
- 30 - 49 % → elégséges
- 50 - 69 % → közepes
- 70 - 84 % → jó
- 85 - 100% → jeles

A szóbeli és írásbeli vizsga értékelése egyetlen érdemjeggyel történik, amelyet a kérdező tanár javaslatára a vizsgabizottság állapít meg.

Abban az esetben, ha egy vizsga több vizsgarészből áll, a végső eredmény a vizsgarészekre adott osztályzatok átlagából kell.

A vizsgák eredményének kihirdetése

A szorgalmi időszak alatt letett vizsgák kihirdetése a vizsga napján történik.

Az augusztusi osztályozó, javító és pótlóvizsgák eredményeinek ismertetése a megfelelő záradékkal ellátott bizonyítvány kiadásával azonos időben történik.

1.9.6 A vizsgáztató tanárok megbízása és a vizsgák dokumentálása

A vizsgáztató tanárokat és a vizsgabizottság tagjait az intézmény vezetője bízta meg feladatuk ellátásával, melyről a vizsgát megelőzően legalább 1 héttel értesíti (szóban) az érintetteket.

A vizsgákon a tanuló osztályfőnöke tanácskozási joggal vehet részt.

A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában 5 évig meg kell őrizni.

A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. A szülő kérésre a fenti dokumentumba betekinthez. Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A dolgozatok egy év múlva selejtezhettek.

1.9.7 A vizsgatárgyak részei és követelményei

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az 1. sz. melléklet tartalmazza.

1.9.8 Javítóvizsga

A javítóvizsgára utasított tanuló köteles az igazgató által megállapított napon

javítóvizsgát tenni.

- ✓ A javítóvizsgát abban az iskolában köteles letenni, amelyben őt erre utasították.
- ✓ Ha időközben a tanuló más helységbe költözik, az új iskolában is leteheti a javítóvizsgát. Ilyen esetben a vizsga eredményét anyakönyvi bejegyzés céljából közölni kell az előző iskola igazgatójával.
- ✓ A javítóvizsga ideje általában augusztus hó vége, időpontját az igazgató állapítja meg.
- ✓ A javítóvizsgára jelentkezés a bizonyítvány benyújtásával történik, a javítóvizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati részből áll a tantárgy jellegétől függően.
- ✓ Ha a tanuló szakosított tantervű tantárgyból vizsgázik, de tanulmányait általános tantervű osztályban kívánja folytatni, a vizsga anyagát, ennek megfelelően szűkíteni kell.
- ✓ A javítóvizsgát vizsgabizottság előtt kell letenni, ennek elnöke az igazgató, vagy megbízottja, tagjai a kérdező és még egy, lehetőleg azonos, vagy a tárgy jellegéhez hasonló szakos pedagógus.
- ✓ A javítóvizsgán a feladatokat előre ki kell adni, hogy megfelelő idő álljon a tanuló rendelkezésére.
- ✓ Az a tanuló, aki feladatát nem tudja megoldani, még egy feladatot kaphat, további felkészülési idővel.
- ✓ A javítóvizsga nem nyilvános, díjtalan és nem ismételhető meg.
- ✓ A javítóvizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni, a javítóvizsga eredményét az osztályfőnök írja be az anyakönyvbe és a bizonyítványba, a záradékot az igazgató és az osztályfőnök írja alá.

1.9.9 Osztályozóvizsga

A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- ✓ az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- ✓ az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból, a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- ✓ ha tanulmányi idejének rövidítését engedélyezték,
- ✓ egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja az iskolai nevelés-oktatás általános műveltséget megalapozó szakaszában a 250 tanítási órát,
- ✓ egyéni tanrend szerint tanul.

A 250 óránál többet mulasztott tanulók esetében az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:

1. évfolyamon:	magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene
2.-4. évfolyamon:	magyar nyelv és irodalom, matematika, természetismeret, ének-zene
5.-6. évfolyamon:	magyar nyelv és irodalom, matematika, társadalmi ismeretek, természetismeret, ének-zene, idegen nyelv
7.-8. évfolyamon:	magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz, ének-zene, idegen nyelv

Ha a tanuló osztályozó vizsgán szerezte valamennyi tantárgyi osztályzatát, magatartását és szorgalmát nem kell értékelni.

Az osztályozó vizsgával való továbbhaladásra az alábbiak vonatkoznak:

- ✓ ha valamennyi tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapott, tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja, vagy a 8. évfolyam elvégzésével tanulmányait befejezte.
- ✓ ha az osztályozó vizsgán 1-2 tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott és a javítóvizsgán is elégtelen osztályzatot kapott, az évfolyamot ismételni köteles.

Összevont osztályozó vizsga egy vagy több évfolyamra megállapított tanterv követelményeiből is engedélyezhető. Ilyenkor a vizsga eredményeit évfolyamonként külön-külön kell jegyzőkönyvezni, az anyakönyvbe és a bizonyítványba bevezetni.

Összevont osztályozó vizsgát tehet az a tanuló - rendkívüli előrehaladás esetén -, akit a szaktanár javasolt, és akinek azt az igazgató engedélyezte. A tanév végén kettő esetleg több osztály anyagából tehet összevont osztályozó vizsgát.

1.10 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az *elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása* tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegélynyújtás fogalma: azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodás miatt a mentők, orvos vagy más szakképesített személy megérkezése előtt. Az elsősegélynyújtás olyan egészségügyi beavatkozás, amelyet bárki a végleges szakellátás megkezdése előtt végez, baleset vagy hirtelen egészségkárosodás közvetlen körülményeinek elhárítása és az állapot további romlásának feltartóztatása érdekében.

Az elsősegély célja:

- Az élet megmentése
- Megakadályozni a további egészségkárosodást
- Elősegíteni a gyógyulást

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

Az iskolai komplex egészségfejlesztési program részeként, olyan gyermekek nevelése, akik felismerik a vészhelyzeteket, képesek koruknak megfelelő tudásszinten segítséget hívni, nyújtani. Belső igény alakuljon ki arra, hogy élete végéig megfelelő motiváltsága legyen a bajba jutott embereken segíteni, a megszerzett tudását szinten tartani, fejleszteni.

Célszemélyek:

- tanulók 1-8. évfolyam
- tantestület
- technikai dolgozók

A megvalósítás szinterei:

- a tanulói csoportok
- az osztályközösségek
- az alsó tagozat közössége
- a felső tagozat közössége
- az iskola egész közössége
- tantestület, dolgozók

Megvalósítás formái:

- tanórák:
 - szaktárgyi órák – természetismeret, biológia, egészségtan, testnevelés, technika
 - osztályfőnöki órák;
- tanórán kívüli foglalkozások:
 - napközi, tanulószoba
 - szakkörök, tanfolyam
 - egészségnap
 - erdei iskola, táborok
 - projektek
 - osztálykirándulások

- tantestületi értekezlet, továbbképzés

A megvalósítás módszerei:

- ismeret átadás
- gyakorlati elsajátítás, bemutatás, gyakorlás
- kompetenciák fejlesztése
- szituációs feladatok

A megvalósításért felelős személyek:

- iskola vezetősége
- osztályfőnökök, közösségek vezetői
- szaktanárok – (biológia, egészségtan, technika, testnevelés)
- iskolaorvos, iskolavédőnő
- meghívott szakemberek, Mentő Szolgálat szakemberei

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek:

A különböző korosztályok felkészítése, életkoruknak megfelelő szinten, majd egymásra épülő ismeret és gyakorlati tudnivalók elsajátítása a bajbajutottak megsegítésére.

Alsó tagozat

Célkitűzés: már gyermekkorban a vészhelyzetbe került emberek megsegítését és a számukra nyújtott elsősegélyt magától értetődővé tenni.

- *Mit jelent a biztonságos környezet?—Teremtsünk biztonságot*
- *Veszélyes helyzetek, veszélyes anyagok felismerése – Vészhelyzet*
- *Segítség kérése – legközelebb elérhető felnőtt segítségül hívása -- Segélynyújtás lépései*

Felső tagozat:

5-6. évfolyam

Fejlesztési követelmények: vészhelyzetek felismerése, segítségkérés, az elsősegélynyújtó feladatai

Az elsősegélynyújtó feladatai:

A helyszín felmérése, tájékozódás.

- Higgadtan, gyorsan tájékozódjék arról, mi történt, kérdezze ki a sérültet: mi történt vele, milyen panaszai vannak.
- Mérje fel, milyen veszély fenyegetheti saját magát, illetve a sérültet.
- Soha ne kockáztassa saját testi épségét.

Helyszín biztosítása.

- Óvja meg a sérültet a további veszélyektől.
- Egyedül ne vállaljon túl sok feladatot.
- Vegye számba az összes sérültet és ezután nyújtson elsősegélyt.
- Ha több mint egy sérült van, a sérülések súlyossága szerint döntse el az ellátás sorrendjét.

Kérjen segítséget!

- Bizonyosodjék meg arról, hogy a szükséges szakemberek elindultak a helyszínre

Készség szinten sajátítsák el mikor, és hogyan kell mentőt hívni

Mentőhívás:

1. Hol történt? (pontos cím, ennek hiányában a helyszín megközelíthetősége)

2. Mi történt? (a sérülés, rosszullét bekövetkezte: pl. összeesett, eszméletlen; szívbeteg fullad; magasból esett, gépkocsi elgázolta; motorkerékpárral fának ütközött, stb.)
3. Hány sérült, beteg van?
4. Milyen sérülés, panasz, tünet észlelhető? (pl. földön fekszik, lábát fájlalja; sápadt, verejtékes; fullad, nyugtalan, ajkai elékültek; földön fekszik, görcsöl, szája habzik)
5. A bejelentő neve és telefonszáma (szükség lehet a bejelentő visszahívására, pl. pontatlan cím esetén)!
6. Várjunk a mentésirányító esetleges kérdéseire (a történetek pontosítása érdekében fontos!), és csak ezután tegyük le a telefonkagylót.

7-8. évfolyam

Nevelési-fejlesztési cél: Sérülések felismerése, típusai (rándulás, ficam, szakadás, törés). Alapvető elsősegély-nyújtási ismeretek.

Fejlesztési követelmények: Prevenció területei. Elsősegélynyújtás bőrsérülések esetén. Elsősegélynyújtás mozgássérülések esetén.

- sebellátás, kötözés, vérzéscsillapítás
- sérültek szállítása, sérült végtagok rögzítése
- stabil oldalfekvő helyzet

A fejlesztés várt eredményei: Ismeri a betegségek kialakulásának okait, megelőzésük és felismerésük módjait, az egészséges életmód és az elsősegélynyújtás legfontosabb szabályait.

II. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

2.1 A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

2.1.1 Módszertani alapelvek

Az aktív tanulás a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében. Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés. A differenciált tanulásszervezés jellegzetességeit képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegváltozatok felhasználása, melyek kiterjeszthetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot - a tanuló szükségleteinek megfelelően - közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti. A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert). A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulónak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Tanítási évenként igyekszünk több olyan tanóra beillesztésére, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

2.1.2 Az eredményes tanulás segítésének elvei

Tanulási környezet

A tanulás közvetlen helyszíneként használt helyiségeket (kiemelten osztálytermeket) lehetőség

szerint úgy kell biztosítani, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára. Lehetőség szerint biztosítani kell, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe, valamint hozzáférhetővé váljanak a hagyományos iskolai és az elektronikus könyvtárak egyaránt.

A tanulók, a pedagógusok, a szülők és a pedagógiai munkát támogató minden szereplő kapcsolata - a közös célt szem előtt tartva - a kölcsönös tiszteleten és nyílt párbeszéden alapul. A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével szükséges megvalósítani.

A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a pedagógusoknak mindvégig a tevékenységek központú tanulásszervezési formákat kívánatos előnyben részesíteniük. A tanulás társas természetéből adódó előnyök, a differenciált egyéni munka adta lehetőségek kihasználása, valamint a párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködő tanulás támogatása szintén hozzájárul a korszerű tanulási környezet megteremtéséhez.

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek legyenek, az azokhoz igazodó mérési stratégiákkal együtt, és már a tanulási folyamat elején ismertté váljanak. Az iskolai légkör bizalmi jellege elsődleges feltétele annak, hogy a tanulási problémákra és a személyes nehézségekre időben fény derüljön.

Az aktív tanulási alapelvek szerint szerveződő, több tantárgy, tanulási terület ismereteinek integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témanapok, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.

Egyénre szabott tanulási lehetőségek

Az iskola a tanulók tanulmányi előmenetelét a képességeiknek megfelelő, egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával tudja a leghatékonyabban támogatni.

Fontos alapelv, hogy a tanulók közti különbségeket az iskola a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érzés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintse. E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat kell kijelölni, amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést a tanulási környezethez, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez. Ennek értelmében a képességtartományok mindkét határán – tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte – kihívást jelentő feladatok megtervezése kívánatos. Különösen fontos, hogy az iskola biztosítsa a tanulás egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat, enyhítse a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat. Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhöz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet játszik a pedagógus fejlesztő tevékenysége. Különösen igaz ez a kiemelkedően kreatív, egy vagy több területen tehetséges, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a szakmai besorolásukat tekintve heterogén, az ok-okozati összefüggéseket tekintve fel nem tárt, ám tanulási-tanítási szempontból kihívást jelentő, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók fejlesztésének területén. Ennek a feladatnak az ellátásában felértékelődik a segítő szakterületek (iskolapszichológia, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia) szerepe, valamint a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, egymást segítő szakmai tevékenysége.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a közös felelősségvállalásnak lényeges szerepe van a nevelés sikerességében. Ez nem csak az együttnevelést megvalósító iskolában tanító pedagógus kizárólagos felelőssége. A pedagógus a tanulást-tanítást speciális szakmai kompetenciák alapján segíteni tudó különböző szakemberekkel együtt (például gyógypedagógus, gyógytestnevelő, iskolapszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógus, tehetséggondozó pedagógus, gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembere) kialakított foglalkozások keretében, valamint a szülők és a tanuló folyamatos bevonásával, a pedagógiai tevékenység részeként elismert konzultációs tevékenységet folytatva végzi pedagógiai munkáját.

Előremutató folyamatként értékelhető a teamtanításnak olyan alkalmazása, amely a több tantárgy ismereteit integráló témákat feldolgozó foglalkozásokat közös tanítás keretében valósítja meg, az együttnevelést megvalósító iskolában pedig a tanulót tanító pedagógus és a gyógypedagógus közösen tervezett tanulási-tanítási programjára, a közös tanításra, valamint az e tevékenységet követő közös értékelésre épül.

A differenciálás speciális megvalósulása lehet az együttnevelés során a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése. A hátránykompenzáció biztosítása érdekében (SNI, BTMN, HH, HHH) a tanuló szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárások (eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, egyéni fejlesztési terv készítése és rendszeres ellenőrzése) alkalmazása szükséges a különböző pedagógiai színtereken. A tanulói szükségletek ismeretében az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények, valamint az utazó gyógypedagógiai hálózatok működtetésére kijelölt intézmények és más szakemberek szolgáltatásainak igénybevételel egészítendő ki a tanulók és pedagógusok szakmai támogatása. Ez elősegíti az integrációt, illetve ennek magasabb szintjét, az inklúziót is annak érdekében, hogy a Nat-ban foglalt nevelési-oktatási alapelvek és célok minden tanuló esetében megvalósulhassanak. A tehetséges tanulók tekintetében ezek a szempontok kiemelten fontosak lehetnek, mivel az ő esetükben a tanulási fókusz és az érdeklődést jellemzően a megfelelően motiváló feladatokkal lehet fenntartani. A tehetséggondozást valamennyi nevelési-oktatási szakaszban, minden neveléssel, oktatással foglalkozó intézménynek alkalmaznia kell, és a pedagógiai programjába szükséges beillesztenie.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók integrációja és hatékony együttnevelése olyan pedagógusokat kíván, akik rendelkeznek az ehhez szükséges szemléletmóddal és kompetenciákkal.

A technológiai fejlődés nyújtotta lehetőségek alkalmazása sokféle módszertani lehetőséget biztosítva segíti a tanulás-tanítás folyamatát. A XXI. századi tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanuláshoz kapcsolódó digitális technológiával támogatott oktatási módszerek sokfélesége, ezért különösen fontos, hogy a pedagógusok ismerjék és alkalmazzák azokat. Olyan tanulási folyamatra adnak lehetőséget, amely nemcsak a pedagógus-diák együttműködést, hanem ennek következtében a hagyományos tanulási folyamatot is jelentősen megváltoztathatja, ennek következtében új típusú szerepben jelenik meg a folyamatban mind a tanuló, mind pedig a pedagógus. Ennek gyakorlati leképezése azonban csak úgy valósulhat meg hatékonyan, ha ennek az intézmények pedagógiai gyakorlatában és szemléletmódjában is elfogadott, elismert helye és szerepe lesz.

Képesség-kibontakoztatás támogatása

A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, hogy segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását, továbbá hozzájáruljon ahhoz, hogy a pedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási folyamat hatékonyságáról, lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, és az újratervezésére, a célok újra definiálására és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja. A tanulást és annak eredményességét befolyásoló pedagógiai tevékenység során végzett értékelésnek adatokra és tényekre kell támaszkodnia. Az erre alapozott értékelés segíti a tanulót további tanulási módszereinek, technikáinak meghatározásában.

2.2 A választott kerettanterv megnevezése

Iskolánk helyi tantervében a kötelező tanítási órák keretében tanított tantárgyak tananyagai és követelményei teljes egészében megegyeznek az oktatási miniszter által kiadott 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet 1., 2. és 3. mellékletében javasolt kerettantervekkel, illetve a NAT 2020-ban foglalt szabályozáshoz ajánlott kerettantervekkel.

Választott kerettantervek

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom	A változat
Matematika	B változat
Fizika	B változat
Kémia	A változat
Biológia-egészségtan	A változat
Ének-zene	Emelt szintű

A Nemzeti köznevelési törvény 6. melléklete heti foglalkoztatási időkeretének felső határa

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Az osztályok heti időkerete	52	52	52	55	51	51	56	56

Hittan többletóra	1	1	1	1	1	1	1	1
--------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---

Minden évfolyamon jellemző az osztály (párhuzamos) keretben történő oktatás. Kivétel az idegen nyelv, magyar, matematika, informatika (digitális kultúra) és technika és tervezés, ahol bizonyos évfolyamokon csoportbontásban illetve ének-zene tantárgyból emelt szinten folyik a tanítás.

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet, amely a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításaként került bevezetésre szerint az egyes évfolyamokon a különféle tantervek szerinti oktatást a következő táblázatban foglaltuk össze:

TANÉV	ÉVFOLYAM							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2020 - 2021	2020	2012	2012	2012	2020	2012	2012	2012
2021 - 2022	2020	2020	2012	2012	2020	2020	2012	2012
2022 - 2023	2020	2020	2020	2012	2020	2020	2020	2012
2023- 2024	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020

A táblázatban használt jelölések az alábbi pedagógiai programokat, illetve tantervi változatokat jelentik:

- 2012: A 2012-ben felülvizsgált és módosított NAT, a köznevelési törvény, illetve a 2012-ben kiadott új kerettantervek alapján elkészített 2013. szeptember 1-től érvényes pedagógiai program és helyi tanterv.
- 2020: A 2020-ban kiadott NAT, a köznevelési törvény, illetve a 2020-ban kiadott új kerettantervek alapján elkészített 2020 szeptember 1-től érvényes pedagógiai program és helyi tanterv.

2.2.1 A NAT 2020 szerinti kerettanterv tantárgyai és kötelező maximális óraszámai

Óraterv a kerettantervekhez – 1–4. évfolyam				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Hittan	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1
Ének-zene	2+2	2+2	2+2	2+2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1

Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Maximális órakeret	24	24	24	25
Hittan többletóra	1	1	1	1
Összes óra	25	25	25	26

Óraterv a kerettantervekhez – 5–8. évfolyam				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4	3	3+1
Idegen nyelvek	3	3	3	3
Matematika	4	4	3	3
Hittan	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Természettudomány	2	2		
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Biológia			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene	2+2	1+2+1	1+2+1	1+2+1
Dráma és színház			+1	
Hon- és népismeret		+1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	1	2	2	2
Maximális órakeret	28	28	30	30
Emelt szintű órakeret	2	2	2	2
Hittan többletóra	1	1	1	1
Összes óraszám	31	31	33	33

2.3 A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése és óraszám

Az emelt szintű (hagyományosan ún. „tagozatos”) szervezési forma a tehetséggondozás sajátos módja, amelynek során az általános iskolában, illetve a középfokú oktatásban egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a

kerettantervek által meghatározott, magasabb szintű követelményekkel, emelt óraszámban valósul meg. Az emelt szintű oktatás esetében 5. évfolyamtól a Nat-ban meghatározott órakeret legfeljebb heti két órával megnövelhető. Alsó tagozaton a szabadon tervezhető órakeret terhére valósítjuk meg az emelt szintű ének-zenei oktatást. Az emelt szintű órák a következőképpen kerülnek biztosításra:

1-4. évfolyamon a szabadon tervezhető órakeret 2 órájával;

5-8. évfolyamon az emelt szintű órakeret 2 órájával és a szabadon tervezhető órakeret 1 órájával.

Az ének-zene oktatásban kiemelt szerepet kap az éneklés, kóruséneklés. A tanórákhoz közvetlenül kapcsolódóan védett idő biztosítása szükséges az eredményes iskolai kórusműködés érdekében. Az emelt szintű ének-zenei oktatást ezeknek a rendeleteknek megfelelően biztosítjuk.

6. évfolyamon hon- és népismeret oktatása történik.

7. évfolyamon dráma és színház tantárgy oktatása történik.

5. évfolyamon a szabadon tervezhető órakeretből 1 órát a magyar nyelv és irodalom tantárgy tanítására fordítunk.

7-8. évfolyamon a természettudományos ismeretek támogatása és az ismeretanyag egyenletes elosztásának figyelembevételével a biológia, kémia, fizika, földrajz tantárgyak esetében a lehetőségek figyelembevételével tantárgyanként heti 1,5 órát biztosítunk.

A heti időkeret terhére valósítjuk meg a technika, digitális kultúra, magyar, matematika és idegen nyelv tantárgyak csoportbontásban történő oktatását.

Technika és tervezés tantárgy keretében a MODUL „A”: Épített környezet – tárgyalgatás technológiai valósul meg 5-7. évfolyamokon.

A 2011. évi CXCV. törvény 6. melléklete által biztosított CB oszlop szerint a hittan többletórakerete egyházi intézményekben 1-8. évfolyamon 1 hittan többletórát biztosítunk.

Az emelt-szintű oktatás szabadon választható kiegészítője a kórusmunka. Intézményünkben Kiskórus (3-4-5. évfolyamos tanulók), és Gyermekkar (6-7-8. évfolyam) működik, melynek időkeretét a felhasználható órakeretből biztosítjuk.

2.4 A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Választható tantárgyak

A 3. osztályban, az első félév szülői értekezletén a szülő írásban nyilatkozik arról, hogy gyermeke a következő évtől milyen idegen nyelvet tanul. (Angol vagy német.)

Kórus

A Kiskórusba és a Gyermekkarba az ének szakos tanárok javaslata alapján kerülnek be a tanulók.

Egyéb választható foglalkozások

A tanórán kívüli foglalkozások szakköri szinten működnek. Az induló szakkörökről a tanév első osztályfőnöki óráján kapnak tájékoztatást a tanulók. Jelentkezni szeptember 15-ig lehet.

A pedagógusválasztás szabályai

Intézményünkben nincs lehetősége a tanulóknak pedagógus választására.

2.5 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Matematikából, idegen nyelvből, magyarból, digitális kultúrából, informatikából és technikából alkalmazunk csoportbontást bizonyos évfolyamokon. Alapelvünk, hogy heterogén csoportokat alakítsunk ki.

Az angol és a német nyelvet szintén csoportbontásban tanulják a választott nyelvnek megfelelően. Amennyiben egy osztályban csak egy idegen nyelvet tanulnak, azt is csoportbontásban tanítjuk 5. évfolyamtól a 8. évfolyamig.

2.6 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

- ✓ Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket a szakminisztérium hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: testnevelés, technika, rajz.
- ✓ A tankönyvnek a keresztény értékrendet kell képviselnie tartalmában és szellemében, ugyanakkor esztétikusnak és tartós tankönyvnek kell lennie.
- ✓ Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanórai taneszközöket a nevelő szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterv alapján.
- ✓ A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.
- ✓ A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
 - ✓ A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének.
 - ✓ Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók.
 - ✓ A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: az új taneszközök használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetekben vesszük be.
 - ✓ Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve más támogatásból egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják. Ezzel segíteni kívánunk a hátrányos helyzetű tanulóknak, hogy tartós tankönyv álljon a rendelkezésükre.
- ✓ A jelenlegi választásunkat meghatározta, hogy a tankönyv, taneszköz:
 - ✓ NAT- kerettanterv kompatibilis legyen.
 - ✓ Helyi tantervünkhöz illeszkedjen.

- ✓ Alkalmas legyen órai vagy otthoni differenciált feladat adására, feladatok megoldására.
- ✓ A tanulók számára a legmegfelelőbb ismeretek nyújtsa, áttekinthető, „tanulható” legyen.
- ✓ Kivitele esztétikus és tartós legyen.
- ✓ Az ára a szülők számára megfizethető legyen.
- ✓ Szükség esetén több éven keresztül használható legyen, azaz továbbadható legyen testvérének, illetve aki erre igényt tart.
- ✓ A tankönyv, tanulmányi segédlet és taneszköz kiválasztásának szempontjai alsó tagozaton:
 - Munkáltató jelleg (főleg az 1. és 2. évfolyamon),
 - Az életkori sajátosságok figyelembe vétele (betűméret, áttekinthetőség, tartósság).
- ✓ A tankönyv, tanulmányi segédlet és taneszköz kiválasztásának szempontjai felső tagozaton:
 - Tartósság, több évig használható legyen.
 - Kevesebb munkáltató jelleg.
 - Törekedni kell a stabilitásra
- ✓ A pedagógus nem választhat olyan tankönyvet, amelynek igénybe vétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.

2.7 Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

„Az ember Isten képviselője a földön, és az a hivatása, hogy tanúságot tegyen Isten nagyságáról és minden teremtménye iránti szeretetéről. Az Isten képére teremtett ember, akire rá van bízva a teremtés, nem a természet önkényes ura, hanem Isten földi helytartója, helyettese és eszköze. Az Istentől kapott feladat tehát nem engedi meg a felelőtlen kifosztást és a kíméletlen pusztítást, hanem éppen ellenkezőleg arra kötelezi az embert, hogy megőrizze és fejlessze azt a természetet, amit Isten állandó gondoskodásában részesít (vö. Ter 9,7–11).”

(Felelősségünk a teremtett világért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a teremtett világ védelméről, Bp, 2008, 55. pont)

2.7.1 Egészségnevelési elvek, programok, tevékenységek

Segítjük a gyermekeket a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.

- ☐ Fejlesztjük az életvezetési képességeket.
- ☐ Fejlesztjük a gyermekek felelősségérzetét egészségük megőrzéséért.
- ☐ Felkészítjük a gyermekeket a stressz-hatások feldolgozására.
- ☐ Elősegítjük a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- ☐ Megvalósítjuk a mindennapi testedzést a gyermekek számára.
- ☐ Az egészséges életmódra való nevelés terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

Az egészségnevelés területei:

1. Egészségmegőrzés a helyes életmód kialakításával:

- ☐ Mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség.
- ☐ Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében,
- ☐ Öltözködés,
- ☐ Higiénia, tisztálkodás,
- ☐ Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta) megelőzése a tanórai és a tanórán kívüli nevelésben,
- ☐ Ésszerű napirend kialakítása.

2. Szűrővizsgálatok: pl: gerinc, szemészet, fogászat, stb.

3. Egészségnevelési nap szervezése.

Az egészségnevelés színterei:

a, Minden gyermeket egyformán érintő elemek:

Példamutató intézményi hatás

- ☐ Termek, folyosók, udvar, orvosi rendelő, élő sarok kialakítása,
- ☐ A pedagógusok, a dolgozók példamutatása,
- ☐ Ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlattá tételében: pl.: otthoni torna, reggeli elfogyasztása, az évszaknak megfelelő öltözködés, stb.,
- ☐ Az intézmény által biztosított étkeztetés étrendjére való odafigyelés,
- ☐ Iskolai médiumok „egészség” rovatai.

Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés:

☐ Tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, testnevelés óra, biológia óra, egészségtan modul, stb.

☐ Erdei iskola.

b, A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek

☐ Szakkörök

☐ Egészségnevelési akciók

☐ Nyári táborok

☐ Előadások, kiállítások

☐ Rendszeres, egészséges környezetben (pl.: a környező hegyekben) végzett túrák, kirándulások

Tevékenységi formák a testnevelés órákon

✓ A tanulók fizikai és motorikus képességeinek mérése a kiadott útmutató alapján történik évente kétszer / 1. félév, 2. félév /.

✓ Mérések:

✓ állóképesség mérése

✓ izomerő mérés

✓ dinamikus erő állóképesség

✓ a hátizmok erőállóképességének mérése

✓ vállövi karizmok erőállóképességének mérése

✓ Eredményeit a testnevelőkön kívül megismerik az osztályfőnökök, valamint az iskolai védőnő is.

✓ A testnevelést tanítók a mindennapos munka során alkalmazzák a tartásjavító gerinctorna gyakorlatait.

✓ Mindennapos testmozgás

✓ Feltételei, módszerei:

✓ Az iskola köteles megteremteni a tanulók mindennapi testedzéséhez szükséges feltételeket, valamint köteles biztosítani az iskolai sportkör működését. A testnevelés órák szakszerű megtartásához biztosítottak a feltételek

✓ A testnevelés órák anyaga, valamint a testedző programok megfelelnek a készségfejlesztés feladatainak (testtartásjavító feladatok, a keringési és légző rendszer fejlesztése, gimnasztikai feladatok) Sportjátékokra is jut idő minden foglalkozáson.

✓ Az intézmény évek óta jó kapcsolatban áll az atlétika, kosárlabda, labdarúgó, illetve úszó szakosztállyal.

✓ Fontosnak tartjuk a sport személyiségfejlesztő hatását (akaraterő, közösségi szellem, becsületre nevelés: jó eredmény csak „tisztán”).

A testi nevelés és a gyógytestnevelés rendje

✓ Az egészséges tanulókat testnevelés óráról átmeneti időre is csak az iskolaorvos mentheti fel szakorvosi vélemény alapján. A tanulók egy részének egészségi állapota

indokolhatja, hogy az iskolaorvos könnyített, vagy gyógytestnevelés foglalkozást írjon elő számukra.

✓ A könnyített testnevelés során az érintett tanuló részt vesz ugyan az órarendi testnevelésórákon, de bizonyos mozgásokat, gyakorlatokat – állapotától függően – nem kell végrehajtania.

✓ Az iskolaorvos a tanulókat gyógytestnevelés foglalkozásokra utalhatja, ahol megjelenésük és aktív részvételük kötelező.

✓ A gyógytestnevelés városi szervezésben zajlik.

Tevékenységi formák a többi tanórán

✓ Minden beépítettük a tantárgyak tanmenetébe a kijelölt témaköröket.

Évfolyam	Tantárgy	Óraszám	Tananyag
1. – 4. évfolyam	Környezetismeret	5	A tanterv szerinti órák
	Testnevelés	2	Kereszttantervi órák
	Iskolaotthon	10	Kereszttantervi órák
	Egészségnevelés projekt	10	Szociális modulok
	Összesen	27 óra	
5. évfolyam	Osztályfőnöki	5	Kereszttantervi órák
	Testnevelés	2	Kereszttantervi órák
	Természetismeret	4	A tanterv szerinti órák
	Történelem	2	Kereszttantervi órák
	Rajz és ének	2	Kereszttantervi órák
	Egészségnevelési projekt (nem szakrendszerű oktatás keretében)	10	Szociális modulok
	Összesen	25 óra	
6. évfolyam	Osztályfőnöki	5	Kereszttantervi órák
	Testnevelés	2	Kereszttantervi órák
	Természetismeret	2	A tanterv szerinti órák
	Történelem	2	Kereszttantervi órák
	Rajz és ének	2	Kereszttantervi órák
	Egészségtan	18	A tanterv szerinti órák
	Egészségnevelési projekt (nem szakrendszerű)	10	Szociális modulok
	Összesen	41 óra	
7. évfolyam	Osztályfőnöki	5	Kereszttantervi órák
	Testnevelés	2	Kereszttantervi órák
	Biológia	4	A tanterv szerinti órák
	Földrajz	2	A tanterv szerinti órák
	Történelem	2	Kereszttantervi órák
	Rajz és ének	2	Kereszttantervi órák
	Egészségnevelési projekt	10	Szociális modulok
	Összesen	27 óra	
8. évfolyam	Osztályfőnöki	5	Kereszttantervi órák
	Testnevelés	2	Kereszttantervi órák
	Biológia	10	A tanterv szerinti órák
	Földrajz	2	A tanterv szerinti órák
	Történelem	2	Kereszttantervi órák
	Rajz és ének	2	Kereszttantervi órák
	Egészségnevelési projekt	10	Szociális modulok
	Összesen	33 óra	

- ✓ Igény szerint külső szakembert (orvos, védőnő) is meghívunk.

A teljeskörű egészségfejlesztéshez és környezeti neveléshez kapcsolódó programok

Programjainkat projektrendszerben valósítjuk meg a tanév során.

Céljaink:

Olyan foglalkozások szervezése, amelyek élményt nyújtanak a diákok számára, így szívesen maradnak délután is az iskolában.

Készségfejlesztéssel és ismeretnyújtással igénnyé alakítjuk az egészséges életmódot.

Tanulóinkon keresztül igyekszünk hatást gyakorolni közvetlen környezetükre, a családra, a baráti közösségekre.

Témakörök	1. osztály	2. osztály	3. osztály	4. osztály
I. Önismeret	Ki vagyok én?	Újra együtt (növekszem, ügyesedem)	Tükör rólam (tulajdonságaim)	Milyennek látjuk egymást
	Iskolás lettem	Miben jeleskedem?	Vágyaim, vágyaink	Céljaim és lehetőségeim
II: Én és a helyem a környezetben	Együttműködés a családdal	Helyem a családban	Családfa	Ideális család
	Rokoni kapcsolatok	Osztálytársak, barátok	Osztályközösség	Igazi barátság
III. Egészséges és biztonságos élet	Életritmus, napirend	Életterem	Jól érzem magam (testi, lelki egészség)	Egészségem őre
	Az egészség érték	Természeti környezetünk	Olyan jó, hogy szeretnek!	Aktív pihenés
IV. Veszélyeztető tényezők	Veszélyes anyagok otthon	Helyzetek, veszélyes anyagok	Élvezeti szerek Legális drogok	Drogokról alapfokon
	Veszélyes anyagok az iskolában	Veszélyes anyagok az utcán	Környezeti hatások	Veszélyek világában (hulladékok)
V. Óvd, vedd magad!	„Nem”-ek (Tilos)	Figyelek magamra	Próbatétel	Dönts okosan!
	Szabályok (segítségkérés)	Óvatosság	Az elutasítás formái	Pozitív énkép és értékrend

Tevékenységi formák tanórán kívül, szabadidős programok

- ✓ sportköri foglalkozásokat szervezünk a tanulóknak a törvényben előírtaknak megfelelően
- ✓ támogatjuk és elősegítjük sportegyesületekben végzett munkájukat
- ✓ A lelki egészségre nevelés érdekében nem hiányozhatnak a kulturális programok sem a tanórán kívül: színházlátogatás, koncertek, rendhagyó irodalomórák, kiállítások
- ✓ Osztályprogramok a szabad levegőn az időjárás függvényében
- ✓ Egészségnap program: (állandó, visszatérő programelemek)

- ✓ saláta készítése gyümölcsből, zöldségből
 - ✓ szűrővizsgálatok
 - ✓ mozgásos tevékenységek (kerékpárverseny, foci, kosarazás)
 - ✓ előadás választott témából, pl. allergia, dohányzás, drogok
 - ✓ üzemlátogatás
 - ✓ személyiségfejlesztő játékok.
- ✓ Kiemelt feladatai vannak a napközinek és a menzának a helyes szokásrend kialakításában, gyakoroltatásában. Az iskolai büfé működtetése során is szem előtt tartjuk az egészségnevelés követelményeit.

2.7.2 Környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

A Szentírás a teremtéstörténettel kezdődik. A hétköznapi teremtőmunkája a következő mondattal zárul: „És látta Isten, hogy ez jó.” A bibliaértelmezés szerint ezzel Isten azt akarja üzeni minden kor emberének, hogy a világot ajándékba és feladatként kapta: érezze jól magát benne és bánjon vele felelősségteljesen.

Az ember környezetéhez hozzá tartozik mind a természetes, mind az épített és társadalmi környezet. Ezért:

- ☐ A környezeti nevelés olyan személyiségformálást jelent, melynek során az ember felismeri a természeti, társadalmi, gazdasági jelenségek kölcsönös voltát, helyét és szerepét e környezeti rendszerben.
- ☐ Kialakítja az emberekben azokat az új környezettel kapcsolatos magatartási és életviteli mintákat, melynek során a társadalom környezetért felelős személyiségeivé válnak.
- ☐ Ennek céljából biztosítjuk mindenkinek azt a lehetőséget, hogy elsajátíthassa a környezet megvédéséhez szükséges tudást, készséget, értékrendszert, pozitív érzelmi hozzáállást, elkötelezettséget.
- ☐ A környezeti nevelés rendszer-szemléletű, lehetővé teszi az egésztől a részek felé való megismerést, több tudományterület összekapcsolását.
- ☐ A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, nemcsak az iskolában folyik, hanem az élet más színterein is (család, más intézményes és intézményen kívüli terület.)
- ☐ A környezeti problémák igazából soha nem helyi jellegűek, mindig tágabb környezetre hatnak, mégis érzelmileg fontos, hogy a környezeti nevelés helyi problémákra, a helyi természeti-társadalmi jellemzők megismerésére támaszkodjon, miközben megláttatja ezek globális összefüggéseit. Az aktuális problémák szemléletformáló hatásán keresztül eljut a gyermekekben a jövő iránti erkölcsi felelősség kialakításáig.

Hosszú távú cél olyan emberek nevelése, akik a természetes és a társadalmi környezet szépségeire nyitottak, tudják, hogy Isten a teremtett világban is jelen van. A természettel harmonikusan tudnak együtt élni, ajándékként tudják értékelni, felelősen vezetve életvitelüket. Ezek a célok csak úgy valósulhatnak meg, ha hatékony tanulási stratégiákat alkalmazunk. A diákok szemléletét úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon arra törekszünk, hogy egységben lássák a természetet s benne az embert. Így érthető, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtését kiemelt feladatként kell

kezelnünk. Lényeges, hogy ebben az egységes szemléletben jusson hely a humán területeknek is, hiszen ezek is egy más aspektusát adják a természet szemléletének.

Az intézmény környezeti nevelés alapelveiben megjelennek a kulcskompetenciák:

- természettudományos
- szociális és állampolgári
- anyanyelvi
- digitális

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk az életkori sajátosságok figyelembevételével:

- ✓ fenntartható fejlődés
- ✓ kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések
- ✓ helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései
- ✓ alapvető emberi szükségletek
- ✓ emberi jogok
- ✓ demokrácia
- ✓ elővigyázatosság
- ✓ biológiai és társadalmi sokféleség
- ✓ ökológiai lábnyom

Hosszú távú célunk, hogy környezettudatos állampolgárok legyenek tanítványainkból. Ez jövőképünk is egyben.

- ✓ *Tanulóinkban ki kell alakítani:*
 - a környezettudatos magatartást és életvitelt
 - a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt
 - a természetes és mesterséges környezet iránti felelős magatartást, annak megőrzésének akarását, igényét
 - a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség megőrzését
 - a rendszerszemléletet
 - a globális összefüggések megértését
 - az egészséges életmód igényét és elsajátítani az ehhez vezető módszereket
 - A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a tanulóknál.
- Mint például:
- problémamegoldó gondolkodás
 - ökológiai szemlélet, gondolkodásmód
 - szintetizálás és analízis
 - problémaérzékenység
 - kreativitás
 - együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítőkészség
 - vitakészség, kritikus véleményalkotás

- kommunikáció, médiahasználat
- konfliktuskezelés és megoldás
- értékelés és mérlegelés készsége
- Az iskola környezeti nevelési szemlélete

A tanítási órákon egyszerű vizsgálatokkal ismertetjük meg a gyerekeket, megtanítjuk őket arra, hogy keressék a jelenségek okait, kutassák az összefüggéseket. Csak így válhatnak a tanulók majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőtté.

A tantestület valamennyi tagja a saját tárgyában igyekszik a környezeti nevelést megvalósítani, de természetesen a szűkebb iskolai környezet tisztán tartásában, rendjének megtartásában, a terme és folyosók izléses dekorálásából mindenki kiveszi a részét.

Az osztályfőnöki órák is teret adnak e nevelési terület kibontására, a helyi és globális gondok megbeszélésére, a megoldási lehetőségek meggláttatására. Az iskolai könyvtár is fontos szerepet tölt be, hiszen az önálló ismeretszerzés fontos területe és internetes hozzáférést is biztosít. A felső tagozatban pár éve működő környezetvédelmi szakkör próbálja az ismereteket összefogni, rendezni, a globális gondokra felhívni a tanulók figyelmét. Ez az a nevelési terület, ahol csak kis lépésekben tudunk előrehaladni. A további munkánkban is szükség van az iskolavezetés, a tapasztaltabb és a fiatal kollégák együttműködésére.

A környezeti nevelés színterei iskolánkban

✓ *Hagyományos tanórai oktatásszervezésben*

A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákok is kötődnek, kötődhetnek élményeikkel, tapasztalataikkal. Jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés, de interaktív módszereket is alkalmazunk. A szemléltetés hagyományos, de audiovizuális és informatikai lehetőségeket is használunk. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert csak így lehet okosan, átgondoltan tenni a környezet védelme érdekében.

- ✓ Lehetőségeinkhez képest – kísérleti eszközök és anyagok megléte esetén - elvégezzük az egyszerűbb kísérleteket, hangsúlyt fektetünk az elemzésre, a következtetések levonására.

Tanórán kívüli programok

- ✓ A témában meghirdetett tanulmányi versenyeken indítjuk a gyerekeket, ahol a környezet- és természetvédelem fontossága válik hangsúlyossá.
- ✓ A lehetőségek függvényében rendszeresen szervezünk papírgyűjtési akciót.
- ✓ • plakátkiállítást rendezünk a Jeles napokon
- ✓ • a környezettel és a természettel foglalkozó cikkeket jelentetünk meg az iskolaújságban

Erőforrások

- ✓ Fontos erőforrásunk – környezeti nevelésünk előfeltétele -, hogy az iskolai élet

valamennyi résztvevője jó kapcsolatot tartson fenn egymással, valamint a külső intézményekkel és szervezetekkel is folyamatos és együttműködő legyen a viszony.

✓ *Nem anyagi erőforrásaink*

- Tanárok
- ✓ Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a diákok számára. Ahhoz, hogy munkánk ebben a vonatkozásban is eredményes legyen, még szorosabbá kell tenni a munkaközösségek együttműködését. A közös munka áttekintése igazgatóhelyettesi feladat.
 - Diákok
- ✓ Minden tanuló feladata és kötelessége, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő szerepe van a diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint minden környezete iránt igényes tanulónak.
 - Tanárok és diákok
- ✓ A két csoport együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskola megvalósításában, a környezettudatos magatartás kialakításában és megőrzésében. A tanórák környezeti tartalmát a munkaközösségek határozzák meg, a tanórán kívüli nevelési tevékenységek áttekintése igazgatóhelyettesi feladat lehet.
 - Tanárok és szülők
- ✓ E nevelési területen is nélkülözhetetlen a szülőkkel való szoros együttműködés. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit az iskola is közvetíteni kíván. Ennek érdekében szülői értekezleteken erről a magatartásformáról, az iskolában folyó ilyen irányú tevékenységről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket, megbeszéljük elvárásainkat, hogy a gyerekek otthon is alkalmazzák az elsajátított viselkedésformákat
 - Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak
- ✓ Az adminisztráció területén is fontos, hogy csökkentsük a felesleges papírfelhasználást, folyamatosan gyűjtsük a hulladékpapírt és a kifogyott nyomtatópatront. Példamutató lehet, hogyha a diákok látják a tiszta környezetet, a környezetbarát szerek használatát.

Iskolán kívüli együttműködés

- Fenntartó
 - ✓ Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmény profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés a környezeti nevelési program megvalósíthatósága szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető leghatékonyabb helyzet megteremtését elérje. Az Egészséges Vásárhelyért Program (EVP) szerves része a környezeti nevelés, ezért fő feladatunknak tekintjük a program megvalósítását, beépítését iskolai feladatainkba.
- Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények
 - ✓ Kiemelkedően fontos a jó kapcsolat fenntartása a Tornyai János Múzeummal, a Németh László Városi Könyvtárral, a Bodnár Bertalan Központtal, amelyek programot is ajánlanak nekünk, sőt adott témákban a segítségüket is kérhetjük.

- Civil szervezetek

- ✓ Szakmai ismereteikkel és programjaikkal segíthetik munkánkat. A tantestület több tagja részt vesz előadásain. Szükséges, hogy több, az egész tantestületet érintő környezeti nevelési témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben.

- Hivatalos szervek

- ✓ Feladatuk annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában is.

Anyagi erőforrásaink

- ✓ A környezeti nevelési programban megfogalmazottakhoz elsősorban pályázatok írásával tudunk plusz pénzeszközöket teremteni, ami elég esetleges. A jövőképünkben szereplő erdei iskola finanszírozása is csak pályázati pénzekből lehetséges.
- ✓ Alapítványunk eddig is – lehetőségeihez mérten – támogatta az osztálykirándulásokat, a tanulók versenyre való nevezési díját – a helyezés függvényében - is igyekezett átvállalni, ezt előreláthatóan a jövőre nézve is vállalhatjuk.

Konkrét célok

- ✓ a tantestület valamennyi tagjának megnyerése a környezeti nevelési munkához
- ✓ a tantestület tagjainak továbbképzése a környezeti nevelés módszereinek megismerése érdekében
- ✓ a Jeles napok iskolai szintű megünneplése
- ✓ az erdei iskola lehetőségének kihasználása, pályázati források kutatása

Hagyományok ápolása

- ✓ Madáretetés folytatása a téli időszakban
- ✓ Az iskola és környékének környezeti állapotfelmérése ősszel és tavasszal
- ✓ Az iskola közvetlen környezetének ápolása

Szaktárgyi célok

- ✓ A szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre
- ✓ A hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon, pl. A környezetszennyezés hatása a természeti és épített környezetre s az emberre
- ✓ Interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása, pl. Csoportmunka, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok
- ✓ Természetvédelmi versenyekre felkészítés
- ✓ A számítógép felhasználása a tanórákon

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

- ✓ *Tanórán kívüli és tanórai foglalkozások*
- ✓ Fontos a tantárgyak közötti koncentráció és integráció. Arra kell törekedni, hogy tanulóinkban egységes kép alakuljon ki a körülöttük lévő világról.

Lehetőségeink:

- ✓ városismereti játékok

- ✓ kézműves foglalkozások
- ✓ újságkészítés
- ✓ kiállítás rendezés
- ✓ az iskolarádió működtetése
- ✓ látogatás múzeumokban, nemzeti parkokban, állatkertben, valamint szeméttelen, szennyvíztisztítóban
- ✓ versenyek
- ✓ szakkörök
- ✓ iskolazöldítés
- ✓ gyermeknap
- ✓ Jeles napok

Módszerek

A hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelés céljait képesek leszünk megvalósítani. Ezek nem mindegyike ismert mindenki előtt, ezért olyan továbbképzést szervezünk, amelyen bemutatásra kerülnek ezek az interaktív módszerek. Fontos, hogy ezeket mindenki megismerje és kipróbálja annak érdekében, hogy változatosan alkalmazni is tudja.

- ✓ Néhány alkalmazott módszercsoport:
- ✓ együttműködő tanulási technikák
- ✓ játékok
- ✓ riportmódszer
- ✓ kreatív tevékenység
- ✓ közösségépítés
- ✓ művészi kifejezés

Tanesszközök

Az iskola még nem rendelkezik megfelelő mennyiségben és változatosságban azokkal az eszközökkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Ezeket folyamatosan be kell szerezni, a hiányokat pótolni. Folyamatosan bővíteni és frissíteni kell a környezeti nevelés könyvtári állományát is.

Kommunikáció

A környezeti nevelésben nélkülözhetetlenek a kommunikáció különböző módjai. Legalább ilyen fontos, hogy a diákok a nagyszámú írott, hallott és látott információt okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni, az értékes információkat el tudják választani az értéktelenektől. A gyerekeket meg kell tanítani a szereplésre, az előadások módszertanára. Végzett munkájukról számot kell adniuk írásban, vagy szóban, mert ez a képesség napjainkban nélkülözhetetlen.

- ✓ Iskolán belüli kommunikáció formái
- ✓ kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel
- ✓ házi dolgozat készítése

- ✓ posztterek készítése és bemutatása
- ✓ iskolarádió használata
- ✓ faliújságcikkek készítése
- ✓ iskolaújság cikkeinek megírása

- ✓ Iskolán kívüli kommunikáció formái
- ✓ környezetvédelmi cikkek feldolgozása az írott sajtóból
- ✓ környezetvédelmi témák keresése és feldolgozása az Internetről
- ✓ környezetvédelmi problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása
- ✓ környezeti állapotfelmérés értékelése, kapcsolatfelvétel az illetékesekkel
- ✓ a közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése

Az egyes tantárgyak kiemelt környezeti nevelési lehetőségei

Hit- és erkölcstan

- ✓ A hit- és erkölcstan, mint tantárgy segíti a diákokat abban, hogy tudatosítsák életük lelki dimenziójának fontosságát
- ✓ Lehetőséget ad a diákoknak annak felismerésében, hogy életünk Isten ajándéka
- ✓ Felfedezhetik azt az örömet, hogy Isten gyermekei lehetünk, s e méltóság szerinti életre vagyunk meghívva
- ✓ Felismerhetik, hogy Istennel való szeretetkapcsolatra kaptunk meghívást, amely kapcsolat időtartama túlmutat a földi élet keretein (örök boldogság)
- ✓ Felismerhetik, hogy a hit, mint érték életünk minden területére kihatással van
- ✓ A boldog és erkölcsös életvitelhez segítséget kapnak az Egyház tanítása által őrzött és közvetített kinyilatkoztatott hitigazságok megismerésén keresztül.

• Magyar nyelv és irodalom

- ✓ Ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását, és mindezt tudják alkalmazni a természet és ember alkotta környezettel való kapcsolatteremtésben törekedjenek az anyanyelv védelmére
- ✓ Tudjanak disputát folytatni
- ✓ Alakuljon igénnyé bennük a hatékony kommunikációra való törekvés
- ✓ Növeljük a környezethez való pozitív érzelmi közeledést a környezettel és a természettel foglalkozó könyvek és kiadványok ajánlásával
- ✓ Alkalmazzuk a drámajátékot, mint fejlesztőeszközt

• Ének

- ✓ A zene gazdagítja érzelmi életüket, fejleszti a szépségek meglátásának képességét
- ✓ Ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait
- ✓ A népdalokon keresztül ismerjék meg a hagyományokat, fedezzék fel bennük a természet szépségeit
- ✓ A műzenén keresztül ismerjék meg más népek társadalmi szokásait, az egyes korok táncait

- ✓ A közös énekléssel az egymásra figyelés, a közösségi magatartás is fejlődik
- ✓ A különböző népek zenéjének megismerése növeli az elfogadókészséget, a toleranciát
- ✓ A hangképzés, a helyes levegővétel megtanulása segíti a szép magyar beszédre való képesség kialakulását
- ✓ A kóruszereplések növelik a felelősségérzetet, mások munkájának megbecsülését
- ✓ A különféle rendezvényeken való részvétel – operalátogatás, hangversenyek, társadalmi jellegű fellépések
- ✓ Segíti az önfegyelemre való képességet, az egymásra figyelést, a közös élményekkel a közösséggé kovácsolódást
- ✓ Fedezzék fel a zenei környezetszennyezést és tudjanak ellene védekezni

- Történelem

- ✓ A tanulók értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- ✓ Tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására
- ✓ Ismerjék meg a helyi történelmi értékeket
- ✓ Alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- ✓ Értsék az egész világot érintő problémákat, érezzék az egyének az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában

- Matematika

- ✓ A tanulók váljanak képessé arra, hogy a környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- ✓ Legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére
- ✓ Tudjanak grafikont, táblázatot készíteni és elemezni
- ✓ Fejlődjön logikus gondolkodásuk, szintetizáló és lényegkiemelő képességük
- ✓ Tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- ✓ Legyenek képesek kiválogatni az adott témához kapcsolható adatokat, azokat tudják feldolgozni
- ✓ Ismerjenek konkrét, valós példákat, legyenek képesek ezeket elemezni, majd következtetéseket levonni
- ✓ Alakuljon ki bennük a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készség

- Földrajz

- ✓ A tanulók szerezzenek minél több tapasztalatot közvetlen élő és élettelen környezetükből
- ✓ Érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményét
- ✓ Ismerjék meg a világ globális problémáit

- ✓ Ismerjék meg és őrizzék a természeti és ember alkotta táj szépségeit
- ✓ Ismerjék hazánk nemzeti parkjait, ezek legfontosabb élőlényeit
- ✓ Ismerjék a környezetszennyezés hatásait, a megelőzés módjait

- Biológia

- ✓ A tanulók ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, mérséklési lehetőségeit
- ✓ Ismerjék és szeressék a természeti és épített környezetet
- ✓ Ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti és működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
- ✓ Ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- ✓ Alakuljon ki bennük ökológiai szemléletmód
- ✓

- Fizika

- ✓ A diákok váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ✓ Ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti azonosságokat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- ✓ Tudják értelmezni a környezet változásainak törvényszerűségeit
- ✓ Legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra

- Kémia

- ✓ A tanulók legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értékelésére
- ✓ Rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
- ✓ Törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására

- Rajz és vizuális kultúra

- ✓ A tanulók ismerjék fel a természeti, illetve a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ✓ Ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit
- ✓ Ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alapja
- ✓ Tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulására
- ✓ Ismerjék és használják a természetes alapanyagokat
- ✓ Legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témakörnek megfelelően
- ✓ Kutassanak fel, ismerjenek meg helyi népi építészeti emlékeket
- ✓ Ismerjék a „vásárhelyi műhely” jeles képviselőit és alkotásaikat

- Idegen nyelv

- ✓ Tanulóink váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek segítségével

- ✓ Ismerjék meg a nyelv segítségével más országok környezeti problémáit, valamint a globális problémákat
- ✓ Alakuljon ki bennük és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben
- ✓ Fejlődjön idegen nyelvi kommunikációs képességük, fedezzék fel ennek előnyeit

- Testnevelés

- ✓ A tanulók legyenek tisztában azzal, hogy a sport és a testnevelés nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében
- ✓ Értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes
- ✓ Igényeljék, hogy eszközeik lehetőleg természetes anyagokból készüljenek

A tantárgyi lehetőségek kiegészítése az osztályfőnöki teendőkkel

- ✓ Az osztályfőnök a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője, akinek személyisége nagymértékben befolyásolja a rábízott gyerekekben kialakuló valóságképet. Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanórán túlmutató elképzelései, az iskolai programok. A tanulók számos attitűdjének alakításán túl komoly hatása lehet a szülők partnerré válására. A környezeti nevelés szempontjából nem lényeges az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása. Általános tájékozottsága, problémafelismerő és feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására is használni és alkalmazni tudja.
- ✓ A környezet megóvására, szépítésére, otthonossá tételére, igényes alakítására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is jó lehetőséget nyújt az együttes tevékenységek során a közösség építésére, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.
- ✓ Az osztályfőnök segítheti például a fogyasztói társadalom problémáinak felismerését, megoldásának lehetőségeit is megbeszélheti diákjaival. Ilyenek a táplálkozási szokások, a csomagolóanyagok korlátlan használata, a szemét kezelése, az energiatakarékosság. A tanulmányi kirándulások, versenyek, az iskolai programokban való közös részvétel is kiegészítheti és összefűzheti az egyes tantárgyakat. Az osztályfőnöki tanmenetek részletesen foglalkoznak az adott évfolyamok idevágó témáival.

2.8 A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség biztosítása olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára is. Előmozdítása aktív cselekedet, eredménye, hogy a védett csoport tagjai valóban élni tudnak a számukra is nyitott lehetőségekkel.

Esélyegyenlőség érvényesüléséről csak akkor beszélhetünk, ha mindkét cél egyszerre teljesül: az adott védett csoport tényleges résztvevővé válik.

Biztosítani kell folyamatosan a

- ☐ megkülönböztetés tilalmát, egyenlő bánásmódot,
- ☐ az emberi méltóság tiszteletben tartását,
- ☐ a társadalmi szolidaritás kialakítását,

amely alapját a szentírás főparancsa foglalja a legteljesebben össze: Szeresd Uradat, Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből! Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!" (Mk 12,30-31)

Feladataink

Hátrányos helyzetű tanulók segítése

- törvényi támogatások biztosítása
- egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása
- anyagi támogatáshoz juttatás segítése (Önkormányzati, alapítványi, pályázati)

SNI-s tanulók segítése

- rendszeres szűrővizsgálatok
- fejlesztések, logopédiai foglalkozások iskolában, Nevelési Tanácsadóban
- egyéni foglalkozások
- a tanulmányi előmenetel nyomon követése

2.9 A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei

- ✓ Érvényes bizonyítvány az előző évfolyam eredményes elvégzéséről (legalább elégséges minősítés minden tárgyból);
- ✓ Ez érvényes akkor is, ha másik iskolából iratkozik át a tanuló.
- ✓ Mentésítést az idegen nyelv tanulása alól szülői kérésre a Nevelési Tanácsadó vagy a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság javaslatára az igazgató ad.
- ✓ Ha a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság a pszichés fejlődés egyéb zavarát állapította meg, s szakértői javaslatában bizonyos tantárgyak tantárgyrészeinek érdemjeggyel való értékelése alól mentesítést javasol, a kérdésben – a szülővel és az érintett pedagógusokkal való személyes konzultációt követően – az igazgató dönt, melyről írásbeli határozatban értesíti a szülőt és a gyermekkel kapcsolatban érintett pedagógust.
- ✓ Az 1. évfolyamon a tanuló csak akkor utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztások miatt nem tudta teljesíteni. A második évfolyam év végétől az évfolyamismétlés eldöntése a pedagógus ill. a nevelőtestület kizárólagos döntése, melyhez nem szükséges a szülő beleegyező nyilatkozata.
- ✓ A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben csak a megismételt évfolyamról kap bizonyítványt a tanuló
- ✓ A szülőt tájékoztatni kell azokról a lehetőségekről, amelyekkel az iskola segítséget tud nyújtani gyermeke eredményes felkészüléséhez. Ez azoknak az ismereteknek, képességeknek, készségeknek a 4. évfolyam végére történő elsajátítását szolgálja, amelyek az 5. évfolyamba lépéshez szükségesek.
- ✓ Ha az 1. 4. évfolyamra járó tanuló eredményes felkészülése szükségessé teszi, lehetővé kell tenni, hogy legalább heti 2 alkalommal egyéni foglalkozáson vegyen részt.
- ✓ A negyedik évfolyam végén idegen nyelv tantárgyból elért teljesítménye miatt a tanuló nem utasítható évfolyamismétlésre, javítóvizsgára.
- ✓ Ha a tanuló a tanév végén - a tantárgyak számától függetlenül - elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.

2.10 Az iskolaváltás, valamint a tanuló felvételének és átvételének szabályai

A tanuló - beleértve a magántanulót is - az iskolával a beiratkozása napjától tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől vagy átvételtől az iskola igazgatója dönt.

Az átvételt megelőzi egy elbeszélgetés a gyermekkel és a szüleivel, indokolt esetben ez a beszélgetés történhet külön a szülőkkel, illetve külön a gyermekkel.

Ha az átveendő tanuló értékrendje gyökeresen különbözik a keresztény értékrendtől, hitét nem ismeri, vallását nem gyakorolja, és már felső tagozatos, akkor az átvételtől a tantestület dönt.

A tanulói jogviszony a beiratás napján jön létre. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja. Jogszámba, továbbá az iskola házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

A beiratkozásra meghatározott időt a helyben szokásos módon teszi közzé az intézmény.

Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról - a szakmai munkaközösség, annak hiányában a nevelőtestület véleményének kikérésével – az intézményvezető dönt.

Az intézményben külön felvételi eljárás nincs, az ének-zenei emelt szintű oktatás sikeres megvalósításához zenei alkalmassági vizsgálatot tartunk. A jelentkező tanulók a létszámhatárok figyelembevételével kerülnek felvételre. Az alkalmassági vizsgálat zenei, ritmikai, hallási területekre terjed ki.

Az iskolába való felvétel feltétele a tanulóval és szüleivel/ gondviselőjével való találkozás, elbeszélgetés. A találkozás célja fényt deríteni arra, hogy a jelentkezni kívánó tanuló illetve annak családja mennyire tud azonosulni az intézmény keresztény katolikus értékrendjével, és mennyire tud együttműködni az itt tanító pedagógusokkal, nővérekkel.

2.11 A tanulók tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai, diagnosztikus, szummatív és fejlesztő formái, rendje, korlátai

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik.

- Az ellenőrzés rendszeres és folyamatos.
- Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre.

Diagnosztikus mérés

Szerepe: annak megállapítása, hogy milyen szinten állnak azok az ismeretek, képességek, készségek, amelyek szükségesek az adott évfolyam sikeres elvégzéséhez. A felmérések anyagát az a pedagógus állítja össze, aki megírta a tanulókkal. A méréseket az 1. vagy a 2. tanórán írjuk meg. A diagnosztikus méréseket értékeljük, de nem osztályozzuk, az eredményeket felhasználjuk az év eleji ismétlések, illetve felzárkóztatások megtervezéséhez.

- Az első évfolyamon, diagnosztikus képességfelmérést, úgynevezett „bemeneti mérést” végzünk minden tanulóval. Erre alapozzuk a fejlesztőmunkát. A második tanév elején megvizsgáljuk ennek a munkának a hatását és az elkövetkező pedagógiai tennivalókat ehhez igazítjuk.
- Minden tanév elején diagnosztikus mérést végzünk az egyes tantárgyakból a 2-8. évfolyamon. Ennek eredményeire alapozzuk a tanév eleji tananyagismétlést. Ezt az időszakot zárja le az év eleji felmérés, ezt követik az évfolyamonkénti és tantárgyankénti féléves, majd a tanév végén az év végi felmérések.
- Egy-egy tantárgyi témakör lezárása előtt az esetleges hiányosságok megállapítására, a még szükséges gyakorlási területek megállapítására szolgál. Érdemjeggyel nem értékeljük.

Formatív, segítő, fejlesztő beszámoltatások (röpdolgozatok)

Folyamatosan az egész tanévben, az egyes tanítási órákon a tanulási folyamatban való előrehaladásról tájékozódunk, egyúttal lemérjük a tanuló fejlődését önmagához képest. Osztályzattal minősítjük, de gyakran szövegesen is értékeljük.

- Írásbeli felelet: Egy vagy néhány órai tananyag ellenőrzésére szolgál egy nagyobb témakörön belül.
- Teszt: Képességeket, készségeket vagy ismereteket ellenőriz egy témakörön belül vagy annak végén.
- Házi dolgozat: Egy adott téma feldolgozását kívánja rendszerint önálló kutatómunka, könyvtárhasználat segítségével. Egy félév alatt legfeljebb egy íratható 7. 8. osztályban.
- Fogalmazás dolgozat: Az írásbeli kifejezőkészség, a helyesírás és a külalak ellenőrzésére szolgáló komplex számonkérési forma.

Szummatív mérések

- Témazáró felmérés: Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak, melyet a tanító vagy a szaktanár állít össze vagy választ ki.
- Félévkor – adott szintet rögzít, megmutatja, hogy mit tud már a tanuló, és miben kell még fejlődnie. Adott félév során elsajátított tananyag komplex ellenőrzésére szolgál.
- A tanév végén – a tanulási folyamatot lezáró, viszonylagos végállapot eredményeit megállapító mérés. Megmutatja, hogy a tanuló a követelményeknek milyen szinten felelt meg. Szummatív felmérés, mely a szaktanár vagy a munkaközösség által összeállított feladatlap illetve külső mérőanyag segítségével történik.

- Minimum szint felmérő: Meghatározott alapkövetelmények elsajátítását ellenőrzi.
A szummatív méréseket százalékos határok alapján osztályozzuk. A félévi és év végi mérések összeállítása az időarányos követelményeknek megfelelően történik.

A mérések formái:

- ✓ diagnosztikus mérések
- ✓ témazáró dolgozatok
- ✓ felmérő dolgozatok
- ✓ önálló fogalmazás írása
- ✓ feladatlap kitöltése
- ✓ rövid írásbeli felelet
- ✓ tollbamondás
- ✓ szódolgozat

Rendje:

A felmérő és témazáró dolgozat egy-egy nagyobb tananyagegység lezárását szolgálja. Összefoglalás, rendszerezés előzi meg; a megírás idejét be kell jelenteni a tanulónak. A tanév eleji diagnosztikus mérés, eredménye %-osan kerüljön az osztálynaplóba és a tájékoztató füzetbe. A témazáró dolgozatok érdemjegyeit piros színnel írjuk az osztálynaplóba.

Korlátai:

- ✓ A tantárgyi érdemjegyek nem születhetnek csak írásbeli számonkérésből. Az írásbeli beszámoltatások és a szóbeli feleletek arányára ügyelni kell.
- ✓ A tanítási napon egy tanulócsoportban nem lehet kettőnél több felmérést, témazáró dolgozatot íratni.
- ✓ Hosszabb tanítási szünetet követő tanítási napon felmérést, témazáró dolgozatot nem íratunk.
- ✓ Az írásbeli beszámolókat (dolgozatok, felmérések, stb.) legkésőbb két hét elteltével értékelve vissza kell adni a tanulónak.
- ✓ Az osztály teljesítményét szóban értékeljük.

2.12 Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai

A házi feladat a folyamatos tanulásra nevelésnek és az önálló tanulási képesség fejlesztésének legfontosabb és leggyakrabban alkalmazott pedagógiai eszköze. A meghatározásánál e két funkciót kell figyelembe venni. – A sikeres tanulói teljesítés érdekében fontos a tanári segítségnyújtás, a pontos feladatkijelölés, egyértelmű utasítások adása. – Az önálló ismeretszerzést, információfeldolgozást kívánó feladatoknál gondoskodni kell arról, hogy a tanár által megjelölt források, segédeszközök minden tanuló számára rendelkezésre álljanak. Mindkét esetben lényeges a feladat elvégzéséhez szükséges időtartam megállapítása, amelynek meghatározásához a tanulócsoportba tartozó diákok közül az átlagos képességű gyerek számára

szükséges időt kell figyelembe venni. A házi feladat kijelölésében fontos elv, hogy az órai tananyaghoz kapcsolódik, pontosan megjelöltek a felhasználható segédeszközök (tankönyv, feladatgyűjtemény, munkafüzet, órai jegyzetek, Internet, stb.), az elkészítés határideje, formája és a minimum terjedelme, valamint az ellenőrzés és értékelés formája, módja. A házi feladat rendszeres ellenőrzése minden pedagógus feladata. A szóbeli és írásbeli házi feladatok arányát a tantárgyak követelményei határozzák meg. Hétvégére, hosszabb, több napos szünetekre az egyik óráról a másikra adottnál ne legyen több házi feladat.

Az írásbeli és szóbeli feladatok elvei és korlátai:

- ✓ A házi feladat évfolyamonként a tantervi követelményekhez igazodik. Mindenkor a tanóra anyagának elsajátítását, elmélyítését, begyakorlását szolgálja. Eredményessége visszajelzést ad a tanuló és a pedagógus számára a továbbhaladás lehetőségéről, illetve korlátairól.
- ✓ A házi feladat a tantárgy jellegétől függően írásbeli és/vagy szóbeli, esetenként szorgalmi többletfeladat vagy gyűjtőmunka. A szóbeli házi feladat elősegíti a szókincs bővítését, s a szóbeli kifejezőkészséget fejleszti. A szorgalmi feladat és a gyűjtőmunka a többletterhet is elbíró tanulók önkéntes vállalása: a kreativitást fejleszti, s az önállóság fejlesztését szolgálja.
- ✓ A házi feladatnál a pedagógus vegye figyelembe a tanuló képességeit, ezért gyakorta éljen a differenciált házi feladat lehetőségével.
- ✓ A tanítási szünetekre adott házi feladat – szükség esetén – csak a felzárkóztatást vagy a tehetséggondozást szolgálhatja.
- ✓ A házi feladat az órán feladott anyag gyakorlása, azt iránymutatóan minden esetben javítani kell. (A javítás módja irányított önellenőrzés is lehet).

Fontos, hogy az év végi osztályzat az évi összteljesítményt értékelje (ne csak a 2. félévet), és ne csupán érdemjegyek középátlósaként jelentkezzen. Tükrözze az esetleges fejlődést is. Ezt segíti, ha az osztályzatban a pedagógus a tantárgy feladatrendszerének minél több elemét értékeli, a tanulók sokféle teljesítményét figyelembe veszi.

A pontozással elvégezhető értékelésnél az érdemjegyek kialakítása alkalmával használatos értékelési normák legyenek ismertek a tanulók és a szülők előtt.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított érdemjegyek alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosíthatja.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.

Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.

A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 2 óránál.

2.13 Az iskola írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

2.13.1 Az ellenőrzés, értékelés (érdemjegyszerzés) lehetőségei

- ✓ szóbeli felelet (tények, leírások, fogalmak, memoriterek, szabályok, törvényszerűségek, kísérletek),
- ✓ írásbeli beszámoltatások,
- ✓ önálló kiselőadás,
- ✓ részvétel versenyeken.

Az általánostól eltérő értékelés módja, minősége, gyakorisága a tantárgyi tantervekben külön-külön kerül meghatározásra.

2.13.2 Az írásbeli beszámoltatások szerepe, súlya a tanuló tudásának értékelésében

Szerepe:

- A felméréseket a helyi tanterv követelményei alapján kell összeállítani a minőségirányítási programban lefektetett módon. A felmérő és témazáró dolgozat alapján lehet összehasonlítást végezni, további feladatokat meghatározni.
- Az írásbeli felelet, tollbamondás, stb. témakörön belül alkalmazható, kisebb egységek begyakorlása után.

Súlya:

- A tantárgy jellegéből fakadóan a munkaközösségek illetve a pedagógus dönt arról, hogy az írásbeli vagy a szóbeli számonkérés eredménye kapjon-e elsőbbséget.
- A félévi és év végi tantárgyi osztályzat eldöntésénél a témazáró dolgozatoknak és a felméréseknek meghatározó szerepe van.
- Az írásbeli felelet, a szódolgozat, a tollbamondás, stb. feleletértékű.

2.13.3 Az értékelés (érdemjegyszerzés) gyakorisága

A rendszeres visszajelzés szükségessége miatt a heti egy- vagy kétórás tantárgyakból félévenként minimum 3-4, a heti három vagy ennél nagyobb óraszámú tantárgyakból havonta legalább 1-2 érdemjegy alapján értékelhető a tanuló.

2.13.4 Az ellenőrzés, értékelés alapelvei

Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi a tanuló előzetes tudását, aktuális fejlettségi szintjét, egyéni fejlődési lehetőségeit, életkori sajátosságait, az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását és a pedagógiai célokat. Ennek érdekében a kiinduló állapot értékelése (diagnosztikus mérés) egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program megkezdése előtt végzett adatgyűjtés. A diagnosztikus értékelés kiterjedhet a tanulók

meglévő tartalmi tudására, aktuális készség- és képességfejlődési szintjére, hozzáállására, viszonyulására. Az értékelés során figyelembe kell venni a tanuló életkori sajátosságait és a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat, továbbá a pedagógiai célokat. Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.

2.13.5 Az értékelés (érdemjegyek, osztályzatok) módja

A tanulók teljesítményét az első évfolyamon és a második évfolyamon félévkor szövegesen, második év végétől osztályzattal értékeljük.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök - az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével - végzi. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Az érdemjegyekről a tanulót és a tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni.

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

A 2. évfolyamtól az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1);
- a tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2);
- a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

- ✓ Magyar nyelv és irodalom érdemjegyei: magyar nyelv és magyar irodalom külön értékelésével történik, kivéve első évfolyamon.
- ✓ Kiemelkedő tantárgyi teljesítmény esetén év végén a jeles osztályzat mellett dicséret is adható; ennek minősítése: kitűnő. A három, vagy több tárgyból kitűnő eredményt elért tanuló nevelőtestületi dicséretben részesül.

Az írásbeli témazárók értékelése az alábbi egységes osztályozás szerint történik. A témazárók minimumkövetelménye:

- 0 - 30 % → elégtelen
- 25 - 49 % → elégséges

- 50 - 74 % → közepes
- 75 - 89 % → jó
- 90 - 100% → jeles

A félévi és az év végi értékelésnél elsősorban a súlyozott átlag alapján adunk jegyet, ettől csak felfelé térünk el indokolt esetben.

2.13.6 A tantárgyi érdemjegyek követelményei szóbeli feleletek esetén

Jeles (5): ha a tanuló a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. Pontosan, szabatosan fogalmaz. Lényegre mutatóan definiál, saját szavaival is vissza tudja adni a szabályt. Tud szabadon, önállóan beszélni. Bátran mer visszakérdezni.

Jó (4): ha a tanuló a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de apró bizonytalanságai vannak. Kisebb előadási hibákat ejt, definíciói bemagoltak.

Közepes (3): ha a tanuló a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával eleget tesz, nevelői segítségre (javításra, kiegészítésre) többször rászorul. Ismeretei felszínesek. Kevésbé tud önállóan dolgozni, beszélni. Segítséggel képes megoldani szóbeli feladatát. Rövid mondatokat mond. (Párbeszéd alakul ki a tanár és a tanuló között.)

Elégséges (2): ha a tanuló a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Egyszavas válaszokat ad. Fogalmakat nem ért. Gyakorlatban képtelen önálló feladatvégzésre.

Elégtelen (1): ha a tanuló a tantervi követelményeknek a nevelői útbaigazítással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

2.13.7 A tantárgyi értékelés követelményei, nevelőtestületi feladatai

- ✓ A tanuló tudja, értse, milyen teljesítményt, milyen irányú fejlődést várunk el tőle.
- ✓ Értékeljük a sikeres és sikertelen tanulói munkát egyaránt.
- ✓ Új tantárgynál az első hónapban különös gondot kell fordítani a tantárgy iránti érdeklődés felkeltésére.
- ✓ Figyelembe kell venni a tanuló adott tárgyban mutatott többletmunkáját.
- ✓ Helytelen viselkedésre, a tanórán való fegyelmezetlen magaviselet miatt szaktárgyi elégtelen osztályzat nem adható.
- ✓ Írásbeli felelet (feladatlap, ellenőrző dolgozat, témazáró) csak abban az esetben értékelhető érdemjeggyel, amennyiben azt értékelve a gyermekek visszakapják, elvégzik a megfelelő korrekciókat. Az írásbeli feleleteket 2 héten belül ki kell javítani, az értékelést el kell végezni.
- ✓ A központilag kiadott feladatlapokat a gyerekektől a tanév elején be kell szedni, illetve nem kerül kiosztásra a tankönyvekkel együtt.
- ✓ A különféle témazáró feladatlapokat, felméréseket egy évig meg kell őrizni.
- ✓ Az esetleges hiányok elkerülése érdekében az osztályfőnöknek legalább kéthavonta kötelessége a tájékoztatókat a naplóval egyeztetni. Az érdemjegyeknek a tájékoztató füzetben való pótlására az osztályfőnök jogosult.

- ✓ A témazáró dolgozatra való felkészülés komoly erőfeszítést kíván a tanulótól még akkor is, ha a tanár az összefoglaló órán súlypontosz, és eligazítást ad az otthoni munkához. Ezért vigyázzunk arra, ne kerüljön kettőnél több témazáróra sor egy tanítási napon.
- ✓ Írásbeli ellenőrzéskor a helyesírási hibákat minden pedagógusnak kötelessége kijavítani.

2.14 A tanulók jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

Iskolánk dicséretben részesíti, illetve jutalmazza azt a tanulót, aki képességeihez mérten:

- Tanulmányai munkáját kiemelkedően végzi, folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el
- kitartó szorgalmat tanúsít,
- példamutató magatartást tanúsít
- közösségi munkában aktív, példamutató, az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez
- iskolai, iskolán kívüli tanulmányi, sport-, kulturális vagy művészeti versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon részt vesz
- bármely más módon hozzájárul az iskola hírnevének megőrzéséhez, növeléséhez a nevelőtestület jutalomban részesítheti.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát és a példamutatóan egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben részesítheti.

2.14.1 A magatartás értékelése

A „magatartás” kifejezés az erkölcsi vonások állandóságára utal, és nem viselkedés csupán. A magatartás osztályzat az életkorhoz mérten a tanuló fegyelmezettségét, viselkedését, társaihoz és a felnőttekhez való viszonyát, saját és mások iránt érzett felelősségérzetét értékeli. Az iskola által támasztott erkölcsi követelmények jelentik a viszonyítási alapot figyelembe véve az életkori sajátosságokat.

A magatartásból adott érdemjegyek követelményei:

– *példás /5/* magatartású az a tanuló, aki társaival önhibájából nem kerül rossz kapcsolatba, a közösségért végzendő munkát önként és megbízatásból is szívesen vállal, s a munkát lelkiismeretesen végzi el, segítőkész. A tanítási órákon aktívan vesz részt, kezdeményező, munkái külső formája ellen nem merül fel kifogás. Nevelőivel, a felnőttekkel és tanuló társaival tisztelettudó, barátságos, a kulturált beszéd és viselkedés szabályait megtartja, a házirend előírásait önhibájából nem sérti meg, következetesen megtartja, mások fegyelemsértéseit bátran bírálja. A közösség sorsáért, vagyonáért felelősséget érez.

– *jó /4/* magatartású az a tanuló, aki társaival önhibájából csak ritkán kerül nézeteltérésbe, közösségi munkát csak megbízatásból, de szívesen vállal, a munkát a legjobb tudása szerint igyekszik elvégezni. A közösségi munkában nem elég kezdeményező, de általában segítőkész. A tanítási órákon szívesen tevékenykedik, rendszerető, munkáinak külső formája, öltözködése ellen nem merül fel súlyosabb kifogás. Nevelőivel, társaival tisztelettudó, barátságos, iskolai és iskolán kívüli viselkedésével nem sérti meg a kulturált beszéd, viselkedés szabályait. A házirend előírásait megtartja. A közösség sorsáért, vagyonáért felelősséget érez.

– *Változó /3/* magatartású az a tanuló, aki gyakran kerül társaival nézeteltérésbe, a közösség sorsáért, a közvagyonért nem érez felelősséget. Községi munkát csak többszöri biztatás után végez. A tanítási órákon csak akkor tevékeny, ha őt különösen érdeklő dolgokról esik szó. Nevelőivel, a felnőttekkel és társaival nem mindig tisztelettudó, gorombáskodik, sokszor felesel, az iskolában és iskolán kívül a kulturált viselkedés szabályai ellen sokszor, a házirend előírásai ellen szándékosan is vét.

Rossz /2/ a magatartása annak a tanulónak, aki társaival gyakran kerül nézeteltérésbe, összeférhetetlen, kötekedő, a közösségben nehezen tud alkalmazkodni, önmagával és társaival

szemben egyaránt felelőtlen, a közösségi munkát gyakran megtagadja, vagy felelőtlenül végzi, a közvagyonot nem védi, olykor szándékosan rongálja. A tanítási órákon passzív, mások munkáját is zavarja, rendetlen, munkája ellen sokszor van kifogás. Nevelőivel, a felnőttekkel, társaival szemben gyakran tiszteletlen, goromba. Az iskolában és az iskolán kívül nem törődik a kulturált beszéd és viselkedés szabályaival. A házirendet gyakran megszegi, fegyelmezetlen viselkedésével dicsekszik és másokat is erre biztat.

2.14.2 A tanulók szorgalmának értékelése

A szorgalomjegy a tanuló egyéni képességeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzését és kötelességtudatát értékeli. Figyelembe kell venni a tanulmányi munka tényezőit: az életkörülményeket, a képességek szintjét. Figyelemmel kell lenni az életkori sajátosságokra is.

A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az 1.-8. évfolyamon:

- példás /5/
- jó /4/
- változó /3/
- hanyag /2/ érdemjegyeket illetve osztályzatokat alkalmaznak.

A tanulók szorgalmát az 1. évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök minősíti, és azt az ellenőrzőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzik. A 2.-8. évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök minden hónap végén érdemjeggyel értékeli. A szorgalom félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatot az ellenőrzőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

- A *példás /5/* szorgalomjegyet az a tanuló érdemli meg, akinek munkájában megnyilvánul a tudás megszerzésének igénye, ennek érdekében céltudatosan és ésszerűen szervezi meg munkáját. Munkavégzése pontos, megbízható, minden tantárgyban elvégzi a kapott feladatait, szívesen vállal a képességeinek és körülményeinek megfelelő mértékben külön feladatokat is. Minden tantárgy óráin figyelemmel vesz részt a munkában, ebben példamutató társai előtt, képességeinek megfelelően minden tantárgyból a lehető legjobb teljesítményt éri el.
- A *jó /4/* szorgalmú tanuló is figyel az órákon, házi feladatait elvégzi, az órákra mindig lelkiismeretesen felkészül, rendszeresen és megbízhatóan dolgozik, de elvétve figyelmetlenség és érdektelenség is tapasztalható nála.
- *Változó /3/* a szorgalma annak a tanulónak, akinek a tanulmányi munkában való részvétele ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan. Képességeihez mérten általában alacsonyabb teljesítményt nyújt.
- *Hanyag /2/* annak a tanulónak a szorgalma, aki a tanulmányi munkában megbízhatatlan, figyelmetlen, általában a tanulás, a tudás megszerzése nem érdekli, ennek érdekében erőfeszítést nem tesz, a segítséget nem veszi igénybe. Képességeihez mérten jóval gyengébb teljesítményt ér el.

2.14.3 A tanulók jutalmazásának formái

Kiemelkedő teljesítményéért a tanuló és bármely iskolai közösség elismerésben, jutalomban részesíthető.

Fokozatai:

- ✓ szaktanári, tanítói dicséret /az egyes tantárgyakban végzett eredményes munkáért - osztályközösség előtt/
- ✓ osztályfőnöki dicséret /kiemelkedő közösségi munkáért, nem szaktárgyi jellegű eredményes tevékenységéért - osztályközösség előtt/
- ✓ igazgatói dicséret /a kötelességen túlmenően, osztálya vagy iskolája hírnevét növelő teljesítményéért az iskola tanulóközössége előtt/
- ✓ nevelőtestületi dicséret /3 vagy több tantárgyból kitűnő eredmény, több éven át végzett kiemelkedő közösségi munka vagy kiváló tanulmányi eredmény, jelentős siker tanulmányi, sport, kulturális jellegű versenyen, szemlén - az iskola tanulóközössége előtt/

A nevelőtestület döntése alapján, a következő jutalmak egyikében jutalomban részesülhet a tanuló / tanulmányi eredménye, vagy közösségi munka, vagy sport teljesítmény / alapján/:

- ✓ Liszt emléklap, Alapítványi díj, Risztov Éva-díj, Kémia díj

2.14.4 A tanulók büntetésének formái

Az a tanuló, aki kötelességeit nem vétkesen és súlyosan szegi meg, a következő írásbeli fegyelmező intézkedésekben részesíthető:

- ✓ nevelői/szaktanári figyelmeztetés
- ✓ osztályfőnöki figyelmeztetés
- ✓ osztályfőnöki intés
- ✓ igazgatói figyelmeztetés
- ✓ igazgatói intés

A fegyelmező intézkedéseket a tanuló tájékoztató füzetébe és a digitális naplóba írja be az, aki adta. A tájékoztató füzetben a büntetést indokolni szükséges.

Írásbeli fegyelmező intézkedések:

- ✓ A nevelő írásbeli figyelmeztetést adhat annak a tanulónak, aki órán nem dolgozik, aki magatartásával zavarja a tanítási óra rendjét. (Tantárgyi érdemjegy fegyelmező eszköz nem lehet.)
- ✓ Az osztályfőnök írásbeli figyelmeztetést ad annak a tanulónak, aki egy hónapban több mint kettő szaktanári figyelmeztetést kapott, illetőleg abban az esetben, ha az osztályfőnöki figyelmeztető vagy intő adását legalább két szaktanár javasolja.
- ✓ Az osztályfőnök írásbeli figyelmeztetést illetőleg írásbeli intőt ad annak a tanulónak, aki társaival szemben durva, a felnőttekkel szemben tiszteletlen, illetve a házirendet a szóbeli figyelmeztetések ellenére megszegi. Arról, hogy figyelmeztetést vagy intőt kap a tanuló, az előzményeket és/vagy a fegyelemsértés súlyát mérlegelve, az osztályfőnök dönt.

- ✓ Három osztályfőnöki figyelmeztetés után osztályfőnöki intőt kap a tanuló, három osztályfőnöki intés után igazgatói figyelmeztetést.
- ✓ Az iskola igazgatója igazgatói figyelmeztetést vagy intőt ad annak a tanulónak, aki kiemelkedően súlyos fegyelemsértést követett el, vagy a Házirendet sorozatosan és súlyosan megszegi. A fegyelemsértés súlyát mérlegelve az igazgató dönti el, hogy figyelmeztetést vagy intőt ad. Abban a hónapban, amelyikben az igazgatói figyelmeztetést vagy intést kapta, nem lehet jobb a tanuló magatartása a rossz minősítésnél.
- ✓ A fegyelmező intézkedések alkalmazásánál általában meg kell tartani a fokozatosság elvét.
- ✓ A fokozatosság elvét nem kell megtartani abban az esetben, ha a tanuló kirívóan súlyos kötelezettségszegést követett el.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkeesen és súlyosan megszegi, ellene **a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény** rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

A fegyelmi büntetés lehet

- a) megrovás,
- b) szigorú megrovás,
- c) meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása,
- d) áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába,
- e) eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától,
- f) kizárás az iskolából.

A dicsérő és elmarasztaló beírások kapjanak megfelelő hangsúlyt, a szaktanárok is éljenek ezzel a lehetőséggel, így írásos formában is nyomon követhető a tanuló viselkedése több nevelő szemszögéből is.

Az értékelésre, osztályzásra vonatkozó irányelveket, valamint a jutalmazási és büntetési fokozatokat a tanév elején a gyermekekkel és szülőkkel ismertetni kell. (Osztályfőnöki órákon és szülői értekezleteken.)

2.15 A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Fontosnak tartjuk a családi hangulatú, gyermekközpontú, keresztény értékrendre és hazafias nevelésre épülő pedagógiai munka végzését, tiszteletben tartva a gyermek személyiségét. Kiemelt feladatunk a keresztény erkölcs szerinti nevelés, személyes példaadás, a megélt keresztény hit szerepének fontossága.

2.16 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

- ✓ Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.
- ✓ Ennek alapján az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:

- a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,
- b) iskolai sportkörben való sportolással,
- c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel,
- d) egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján - amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik - a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással váltható ki.

2.16 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

✓ Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

✓ Ennek alapján az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:

- a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,
- b) iskolai sportkörben való sportolással,
- c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel,
- d) egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján - amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik - a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással váltható ki.

A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként egy alkalommal május hónapig. A felmérés a NETFIT teszt alapján készül el.

A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják.

2.17 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Intézményünkben nem történik nemzetiségi nevelés és oktatás.

III. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

A pedagógiai program érvényességi ideje

1. Az iskola 2023 szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógia program alapján.
2. A pedagógiai program felmenő rendszerben kerül bevezetésre.
3. Ezen pedagógiai program érvényességi ideje négy tanévre szól.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az iskola igazgatója;
 - a nevelőtestület bármely tagja;
 - a nevelők szakmai munkaközösségei;
 - a szülői munkaközösség;
 - az iskola fenntartója.
2. A tanulók a pedagógiai program módosítását a diák-önkormányzati képviselői útján javasolhatják.
3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé.
4. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.
5. A módosított pedagógia programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától az első és az ötödik évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.
2. A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola igazgatójától, igazgatóhelyettesétől, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadó óráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.
3. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola honlapján; <http://lisztferenc.hu/>

- az iskola fenntartójánál;
- az iskola irattárában;
- az iskola könyvtárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola igazgatójánál;
- az iskola igazgatóhelyettesénél;
- a nevelők szakmai munkaközösségeinek vezetőinél.

IV. ZÁRADÉK

Az Nkt. 26. § (1) bekezdése szerint a pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá.

Hódmezővásárhely, 2023. szeptember 1.

Dr. Magyar Andrea
igazgató

V. MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: Az osztályozó és javítóvizsgák részei és követelményei

Digitális kultúra

3. évfolyam

- közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit;
- önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;
- kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából.
- ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.
- megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása;
- a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan;
- egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz;
- közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.
- adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;
- grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre;
- adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;
- egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékeli, módosít;
- egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít.
- információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt.
- állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során;
- információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására;
- kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt;
- képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.
- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban;
- ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben;
- ismeri a mobileszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait;

- közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobileszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.
- értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljuttatja, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja;
- felismer, eljátszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést;
- egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét;
- feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki;
- a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig. Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival;
- adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.

4. évfolyam

- közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit;
- önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulása támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;
- kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából.
- ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.
- megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása;
- a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan;
- egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz;
- közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.
- adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;
- grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre;
- adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;
- egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékeli, módosít;
- egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít.
- információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt.
- állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során;
- információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására;

- kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt;
- képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.
- tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban;
- ismeri és használja a kapcsolattartás formáit és a kommunikáció lehetőségeit a digitális környezetben;
- ismeri a mobileszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait;
- közvetlen tapasztalatokkal rendelkezik a mobileszközök oktatási célú felhasználásával kapcsolatban.
- értelmezi a problémát, a megoldási lehetőségeket eljuttatja, megfogalmazza, egyszerű eszközök segítségével megvalósítja;
- felismer, eljátszik, végrehajt néhány hétköznapi tevékenysége során tapasztalt, elemi lépésekből álló, adott sorrendben végrehajtandó cselekvést;
- egy adott, mindennapi életből vett algoritmust elemi lépésekre bont, értelmezi a lépések sorrendjét, megfogalmazza az algoritmus várható kimenetelét;
- feladat, probléma megoldásához többféle algoritmust próbál ki;
- a valódi vagy szimulált programozható eszköz mozgását értékeli, hiba esetén módosítja a kódsorozatot a kívánt eredmény eléréséig. Tapasztalatait megfogalmazza, megvitatja társaival;
- adott feltételeknek megfelelő kódsorozatot tervez és hajtat végre, történeteket, meserészleteket jelenít meg padlórobottal vagy más eszközzel.

5. évfolyam

- ☐ ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ☐ ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;
- ☐ a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- ☐ tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- ☐ mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.
- ☐ tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- ☐ önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- ☐ ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.
- ☐ ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- ☐ a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ☐ ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- ☐ etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.
- ☐ ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- ☐ a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.

- ☐ ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- ☐ bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.
- ☐ önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- ☐ az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ☐ ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- ☐ védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.
- ☐ önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- ☐ az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ☐ ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- ☐ védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

6. évfolyam

- ☐ ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ☐ ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit;
- ☐ a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- ☐ tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- ☐ mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.
- ☐ tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- ☐ önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- ☐ ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.
- ☐ ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- ☐ a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ☐ ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- ☐ etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.
- ☐ ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- ☐ a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.
- ☐ ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- ☐ bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.
- ☐ önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- ☐ az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ☐ ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- ☐ védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.
- ☐ önállóan keres információt, a találatokat hatékonyan szűri;
- ☐ az internetes adatbázis-kezelő rendszerek keresési űrlapját helyesen tölti ki;
- ☐ ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- ☐ védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

7. évfolyam

- ☐ ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ☐ a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;

- ☐ tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- ☐ vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.
- ☐ tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- ☐ önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- ☐ ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.
- ☐ ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- ☐ a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ☐ ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- ☐ a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- ☐ etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.
- ☐ ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- ☐ a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.
- ☐ ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- ☐ bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.
- ☐ cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- ☐ az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- ☐ tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.
- ☐ ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- ☐ online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelelességeket;
- ☐ ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- ☐ tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- ☐ védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.
- ☐ tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- ☐ az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- ☐ értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- ☐ tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;
- ☐ ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

8. évfolyam

- ☐ megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ☐ ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- ☐ a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- ☐ tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- ☐ vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.

- ☐ tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- ☐ önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat.
- ☐ ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.
- ☐ ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket;
- ☐ a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat;
- ☐ ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás);
- ☐ a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron, tisztában van a nyomtatás környezetre gyakorolt hatásaival;
- ☐ etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.
- ☐ ismeri a prezentációkészítés alapszabályait, és azokat alkalmazza;
- ☐ a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét, illeszti be, helyezi el és formázza meg a szükséges objektumokat.
- ☐ ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- ☐ bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.
- ☐ cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- ☐ az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- ☐ tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.
- ☐ ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;
- ☐ online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelelességeket;
- ☐ ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
- ☐ tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- ☐ védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.
- ☐ tapasztalatokkal rendelkezik az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használatában;
- ☐ az informatikai eszközöket önállóan használja, a tipikus felhasználói hibákat elkerüli, és elhárítja az egyszerűbb felhasználói szintű hibákat;
- ☐ értelmezi az informatikai eszközöket működtető szoftverek hibajelzéseit, és azokról beszámol;
- ☐ tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről;
- ☐ ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit.

Élő idegen nyelv

4. évfolyam

- megérti az élőszóban elhangzó, ismert témákhoz kapcsolódó, verbális, vizuális vagy nonverbális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű hallott szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű szövegben a tanult nyelvi elemeket;

- megérti az egyszerű, rövid, írásos, akár autentikus, ismert témákhoz kapcsolódó, vizuális eszközökkel segített rövid kijelentéseket, kérdéseket;
- beazonosítja az életkorának megfelelő szituációkhoz kapcsolódó, rövid, egyszerű, a nyelvtanításhoz készült, illetve eredeti írott szövegben a tanult nyelvi elemeket;
- a tanórán begyakorolt, nagyon egyszerű, egyértelmű kommunikációs helyzetekben a megtanult, állandósult beszédfordulatok alkalmazásával kérdez vagy reagál, mondanivalóját segítséggel vagy nonverbális eszközökkel kifejezi;
- ismeri a tanult szavak és állandósult szókapcsolatok célnyelvi normához közelítő kiejtését tanári minta követése által, vagy autentikus hangzó anyag, IKT-eszközök segítségével;
- felismeri a tanult nyelvi elemeket életkorának megfelelő digitális tartalmakban, digitális csatornákon olvasott vagy hallott nagyon egyszerű szövegekben is.
- megismeri a német nyelv alapvető helyesírási szabályait (betűk és hangtan)

5. évfolyam

A tanuló

- ☐ az adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- ☐ az adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- ☐ az adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- ☐ a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- ☐ a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- ☐ a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- ☐ a közéleti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- ☐ a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- ☐ a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- ☐
- ☐ ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.
- ☐ követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;
- ☐ alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- ☐ digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- ☐ megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén.
- ☐ nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- ☐ nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.
- ☐ a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

6. évfolyam

A tanuló

- ☐ az adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- ☐ az adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- ☐ az adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- ☐ a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- ☐ a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- ☐ a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- ☐ a közéleti tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- ☐ a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- ☐ a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- ☐ ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.
- ☐ követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;
- ☐ alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- ☐ digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- ☐ megold játékos és változatos írásbeli feladatokat rövid szövegek szintjén.
- ☐ nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- ☐ nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.
- ☐ megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait
- ☐ a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

7. évfolyam

A tanuló

- ☐ a személyes és környezeti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- ☐ a személyes és környezeti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- ☐ a személyes és környezeti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- ☐ a közéleti tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- ☐ a közéleti tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- ☐ a közéleti tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- ☐ ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.
- ☐ követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- ☐ alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- ☐ tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;

- ☐ digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- ☐ következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ☐ ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- ☐ egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- ☐ nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
- ☐ nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
- ☐ hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- ☐ a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.
- ☐ megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;
- ☐ megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

8. évfolyam

A tanuló

- ☐ a személyes és környezeti témakörben megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- ☐ a személyes és környezeti témakörben létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- ☐ a személyes és környezeti témakörben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- ☐ a közéleti témakörben megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- ☐ a közéleti témakörben létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- ☐ a közéleti témakörben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.
- ☐ ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.
- ☐ követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- ☐ alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- ☐ tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
- ☐ digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- ☐ következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ☐ ismeretlen szavak valószínű jelentését a szöveg összefüggéseinek alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- ☐ egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- ☐ nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
- ☐ nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
- ☐ hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- ☐ a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.
- ☐ megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;
- ☐ megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

Ének-zene

1. évfolyam

A tanuló

- emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt;

- jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben;
- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;
- a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét;
- felismeri a zongora hangját;
- felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;
- meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- képes megérteni az zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.
- érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben
- érzékeli az ütemhangsúlyt;
- tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;
- felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlődőjelet;
- mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.
- megismeri, éneklés és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklés, kézjelekkel mutatja;
- a fenti hangkészletben különböző gyakorlati formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- képes egyszerű kottában tájékozódni;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.

2. évfolyam

A tanuló

- emlékezetből énekel legalább 20 gyermekdalt;
- jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel c' – d'' hangterjedelemben;
- elsajátítja a jól intonált, kifejező éneklés alapjait;
- alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában;
- a gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük;
- a hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;
- a zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét;
- felismeri a zongora hangját;

- felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;
- meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- képes megérteni az zenék üzenetét;
- szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.
- érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben
- érzékeli az ütemhangsúlyt;
- tapsolja a dalok, mondókák ritmusát;
- felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, tájékozódik a 2/4-es ütemben, felismeri és használja az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlődőjelet;
- mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.
- megismeri, éneklí és alkalmazza a pentaton hangkészlet hangjait;
- a dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneklí, kézjelekkel mutatja;
- a fenti hangkészletben különböző gyakorlati formákban használja, belső hallása fejlődik;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;
- különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- képes egyszerű kottában tájékozódni;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.

3. évfolyam

A tanuló

- emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt;
- emlékezetből éneklí a Himnusz;
- ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;
- előadói készsége tovább fejlődik;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;
- a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;
- érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.
- meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől;
- megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.
- ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;
- ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát;
- megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;
- felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus;

- ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;
- egyszerű ritmussorokat rögtönöz.
- megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat;
- megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;
- a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;
- pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;
- helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.

4. évfolyam

A tanuló

- emlékezetből énekel legalább 40 magyar népdalt;
- emlékezetből énekli a Himnusz;
- ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;
- előadói készsége tovább fejlődik;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;
- a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;
- érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.
- meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől;
- megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.
- ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;
- ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát;
- megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;
- felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus;
- ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;
- egyszerű ritmussorokat rögtönöz.
- megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat;
- megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;

- a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;
- pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;
- helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.

5. évfolyam

- ☐ 50 dal megismerése
- ☐ A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése
- ☐ A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése
- ☐ A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése
- ☐ a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete
- ☐ A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős)
- ☐ A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése
- ☐ A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében
- ☐ A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket
- ☐ Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet
- ☐ Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv
- ☐ Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund
- ☐ Dúr és moll hangzás
- ☐ Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése
- ☐ a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása
- ☐ a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása
- ☐ a tiszta hangközök grafikai képe és írása
- ☐ a módosított hangok grafikai képe és írása
- ☐ az abszolút hangnevek
- ☐ C-dúr, a-moll

6. évfolyam

- ☐ 26 dal megismerése
- ☐ A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése
- ☐ A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése
- ☐ A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése
- ☐ a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete
- ☐ A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős)
- ☐ A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése
- ☐ A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében
- ☐ A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket
- ☐ Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet
- ☐ Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv
- ☐ Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund
- ☐ Dúr és moll hangzás

- ☐ Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése
- ☐ a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása
- ☐ a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása
- ☐ a tiszta hangközök grafikai képe és írása
- ☐ a módosított hangok grafikai képe és írása
- ☐ az abszolút hangnevek
- ☐ C-dúr, a-moll

7. évfolyam

- ☐ Népdalok és műdalok
- ☐ a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- ☐ Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- ☐ Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- ☐ A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- ☐ A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben
- ☐ Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- ☐ Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait
- ☐ Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató
- ☐ Felütés- súlytalan indítás
- ☐ Kis és nagy szext, szeptim
- Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
- A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
- Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
- Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

8. évfolyam

- ☐ Népdalok és műdalok
- ☐ a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- ☐ Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- ☐ Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- ☐ A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- ☐ A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben
- ☐ Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- ☐ Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait
- ☐ Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató
- ☐ Felütés- súlytalan indítás
- ☐ Kis és nagy szext, szeptim
- Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
- A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
- Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

- Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
- Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

Etika

1. évfolyam

A tanuló

- felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit;
- felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.
- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;
- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;
- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;
- ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.
- különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit;
- az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fiktív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről;
- felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.
- felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről;
- megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme;
- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok.
- megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet;
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.

2. évfolyam

A tanuló

- felismeri a különböző élethelyzetek (pl. új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit;

- felismeri az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat.
- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;
- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;
- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;
- ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermekjogokat.
- különböző konkrét helyzetekben azonosítja, és társaival megvitatja a szabályok jelentőségét, megérti a szabályszegés lehetséges következményeit;
- az igazságosság és igazságtalanság fogalmát fikatív vagy valós helyzetekhez kapcsolja, véleményt alakít ki ezekről;
- felismeri a közösségek működésének feltételeit, és erkölcsi érzékenységgel viszonyul ezekhez.
- felelősséggel gondoskodik háziállatokról vagy a környezetében előforduló állatokról, növényekről;
- megismer néhány veszélyeztetett fajt, ezek veszélyeztetettségének okait, és megfogalmazza, miért szükséges az élővilág védelme;
- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok.
- megismer néhány fontosabb ünnephez kapcsolódó vallási eseményt és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történetet;
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, a kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra, saját életéből példákat hoz.

3. évfolyam

A tanuló

- ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat;
- felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait
- megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét;
- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.
- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;
- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;

- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;
- társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi;
- ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket megszerezni,
- érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat;
- ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkulturájáról;
- különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit;
- ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket;
- tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről;
- mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről.
- felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is;
- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre.
- értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban;
- megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket;
- megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz.

4. évfolyam

A tanuló

- ismeri a családi biztonság kereteit az őt ért bántalmazást, ismer néhány olyan segítő bizalmi személyt, akihez segítségért fordulhat;
- felismeri a különböző élethelyzetek (pl.: új családtag érkezése, egy családtag elvesztése, iskolai siker, kudarc, új barátság, kiközösítés) érzelmi megnyilvánulásait
- megérti az ünneplés jelentőségét, elkülöníti a családi és az egyéb ünnepeket, és törekszik az ünnepek előkészületeinek aktív résztvevőjévé válni;
- megérti a családi szokások jelentőségét a családi összetartozás megélésében és bizalmi kapcsolatainak alakulásában, természetesnek tartja ezek különbözőségét;
- felismeri a családtagokkal és barátokkal kapcsolatos pozitív és negatív érzéseit, törekszik ezek okainak feltárására, kezelésük érdekében erőfeszítéseket tesz;
- képes azonosítani a szeretet és elfogadás jelzéseit.
- ismeri, és életkorának megfelelően alkalmazza a beszélgetés alapvető szabályait;
- mások helyzetébe tudja képzelni magát, és megérti a másik személy nézőpontját és érzéseit;
- különbséget tesz verbális és nem verbális jelzések között, és törekszik ezek értelmezésére;

- megkülönbözteti a felnőttekkel és társakkal folytatott interakciós helyzeteket, és azonosítja azok sajátos szabályait;
- rendelkezik megfelelő kommunikációs eszköztárral ahhoz, hogy barátsággá alakuló kapcsolatokat kezdeményezzen;
- társas kapcsolatait a bizalom, szeretet, együttműködés és felelősség szempontjából vizsgálja és értelmezi;
- ismeri a közvetlen lakóhelyéhez kapcsolódó legfontosabb kulturális és természeti értékeket, ezekről képes ismereteket megszerezni,
- érdeklődést mutat a nemzet történelmi emlékei iránt, ismer közülük néhányat;
- ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, valamint az európai népek közös alapkultúrájáról;
- különböző kontextusokban azonosítja és társaival megvitatja az együttélési alapszabályok jelentőségét, megfogalmazza a szabályszegés következményeit;
- ismeri a testi és érzelmi biztonságra vonatkozó gyermeki szükségleteket;
- tájékozott a gyermeki jogokról, ennek családi, iskolai és iskolán kívüli következményeiről, a gyermekek és felnőttek ezzel kapcsolatos kötelességeiről;
- mérlegeli az igazságosság és igazságtalanság fogalmát, a valós helyzetekben véleményt alakít ki ezekről.
- felismeri, hogy miért szükséges az élővilág védelme; minderről képes információt gyűjteni fizikai és digitális környezetben is;
- fogyasztási szokásaiban példát hoz olyan elemekre, amelyek révén figyelembe vehetők a környezetvédelmi szempontok, és felhívja társai figyelmét is ezekre.
- értelmezi a „jó” és a „rossz”, helyes és helytelen közötti különbségeket, azokat konkrét példákon keresztül alkalmazza, és megoldási javaslatokat fogalmaz meg a helytelen viszonyulásokkal kapcsolatban;
- megismer az egyes egyházak ünnepköreihez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzá kapcsolódó zsidó és keresztény bibliai szövegekre támaszkodó történeteket;
- megismer az egyes egyházi ünnepkörökhöz (karácsony, húsvét, pünkösd, hanuka, pészah) kapcsolódó tartalmakat, jelképeket, szokásokat, néphagyományokat
- a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz.

5. évfolyam

A tanuló

- ☐ megismeri az önazonosság fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját személyiségének néhány elemét;
- ☐ ismer testi-lelki egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait.
- ☐ megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a különböző helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- ☐ azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat;
- ☐ azonosítja saját szerepét és feladatait;
- ☐ azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust,
- ☐ felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, megfogalmaz néhány megoldási módot;
- ☐ felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közös értékeket;
- ☐ azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.

- ☐ képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- ☐ felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- ☐ rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- ☐ azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- ☐ törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;
- ☐ nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt;
- ☐ különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.
- ☐ értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- ☐ azonosítja a valós és a virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- ☐ fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet vagy Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ☐ ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;
- ☐ azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit.
- ☐ megismeri a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
- ☐ feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- ☐ feltárja, hogyan jelennek meg a hétköznapiak során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- ☐ értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- ☐ értelmezi az egyes egyházak ünnepköréhez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzájuk kapcsolódó bibliai (Ó és Új Szövetségbeli) szövegekre támaszkodó történeteket;
- ☐ összekapcsolja az egyes egyházak, vallások ünnepköreit és a hozzájuk tartozó jelképeket, szokásokat, néphagyományokat;
- ☐ a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz;
- ☐ saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában alkalmazza a kölcsönös tolerancia elveit.

6. évfolyam

A tanuló

- ☐ megismeri az önazonosság fogalmát és jellemzőit, azonosítja saját személyiségének néhány elemét;
- ☐ ismer testi-lelki egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait.
- ☐ megismer olyan mintákat és lehetőségeket, amelyek segítségével a különböző helyzetek megoldhatók, illetve tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- ☐ azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat;

- ☐ azonosítja saját szerepét és feladatait;
- ☐ azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust,
- ☐ felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, megfogalmaz néhány megoldási módot;
- ☐ felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közös értékeket;
- ☐ azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.
- ☐ képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- ☐ felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- ☐ rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- ☐ azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- ☐ törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;
- ☐ nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt;
- ☐ különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.
- ☐ értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- ☐ azonosítja a valós és a virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- ☐ fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet vagy Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ☐ ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;
- ☐ azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit.
- ☐ megismeri a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
- ☐ feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- ☐ feltárja, hogyan jelennek meg a hétköznapiak során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- ☐ értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- ☐ értelmezi az egyes egyházak ünnepköréhez kapcsolódó alapvető vallási, kulturális eseményeket és a hozzájuk kapcsolódó bibliai (Ó és Új Szövetségbeli) szövegekre támaszkodó történeteket;
- ☐ összekapcsolja az egyes egyházak, vallások ünnepköreit és a hozzájuk tartozó jelképeket, szokásokat, néphagyományokat;
- ☐ a zsidó és keresztény bibliai történetekben, kulturálisan hagyományozott történetekben megnyilvánuló igazságos és megbocsátó magatartásra saját életéből példákat hoz;
- ☐ saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában alkalmazza a kölcsönös tolerancia elveit.

7. évfolyam

A tanuló

- ☐ ismer testi és mentális egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait;
- ☐ különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.
- ☐ célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.
- ☐ azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat; egyre reálisabban a saját szerepét és feladatait;
- ☐ azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, és megfogalmazza, hogy milyen módon kezelhetők ezek;
- ☐ felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közösségi értékeket;
- ☐ azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.
- ☐ képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- ☐ kölcsönös megértésre törekszik;
- ☐ felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- ☐ rendelkezik tapasztalatokkal, érvekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- ☐ azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- ☐ törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;
- ☐ nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt.
- ☐ azonosítja a valós és virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- ☐ értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- ☐ fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet és Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ☐ ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;
- ☐ azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit; ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, kettős kötődésű személyekről;
- ☐ ismeri a rá vonatkozó gyermekjogokat, ezek fő szabályozó dokumentumait, értelmezi kötelezettségeit, részt vesz szabályalkotásban;
- ☐ ismeri az alapvető emberi jogokat és vizsgálja ezek érvényesülését különböző embercsoportok esetében;
- ☐ megismeri a hátrányos helyzetű személyek érdekében szervezett programokban való részvétel lehetőségeit;
- ☐ reflektív módon vizsgálja saját és csoportja gondolkodását más csoportokról; kifejti véleményét a sztereotípiák és előítéletek hatásáról.
- ☐ megismeri és véleményezi a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
- ☐ értelmezi a fenntartható fejlődés és a legfontosabb társadalmi problémák megoldása érdekében javasolt stratégiákat, cselekvési lehetőségeket.

- ☐ értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- ☐ feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- ☐ feltárja, hogyan jelenik meg a hétköznapiak során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- ☐ a megismert vallások erkölcsi tanításait összeveti személyes véleményével;
- ☐ saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában a kölcsönös tolerancia elveit gyakorolja.

8. évfolyam

A tanuló

- ☐ ismer testi és mentális egészséget őrző tevékenységeket és felismeri a saját egészségét veszélyeztető hatásokat. Megfogalmazza a saját intim terének határait;
- ☐ különbséget tesz a valóságos és a virtuális identitás között, felismeri a virtuális identitás jellemzőit.
- ☐ célokat tűz ki maga elé, és azonosítja a saját céljai eléréséhez szükséges főbb lépéseket; céljai megvalósítása közben önkontrollt végez, siker esetén önjutalmazást gyakorol.
- ☐ azonosítja a családban betöltött szerepeket és feladatokat; egyre reálisabban a saját szerepét és feladatait;
- ☐ azonosít néhány, a családban előforduló konfliktust, felismeri a család életében bekövetkező nehéz helyzeteket, és megfogalmazza, hogy milyen módon kezelhetők ezek;
- ☐ felismeri saját családjának viszonyrendszerét, a családot összetartó érzelmeket és közösségi értékeket;
- ☐ azonosítja az egyéni, családi és társadalmi boldogulás feltételeit.
- ☐ képes a saját véleményétől eltérő véleményekhez tisztelettel viszonyulni, a saját álláspontja mellett érvelni;
- ☐ kölcsönös megértésre törekszik;
- ☐ felismeri a konfliktus kialakulására utaló jelzéseket;
- ☐ rendelkezik tapasztalatokkal, érvekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- ☐ azonosítja a csoportban elfoglalt helyét és szerepét, törekszik a személyiségének legjobban megfelelő feladatok vállalására;
- ☐ törekszik mások helyzetének megértésére, felismeri a mások érzelmi állapotára és igényeire utaló jelzéseket;
- ☐ nyitott és segítőkész a nehéz helyzetben levő személyek iránt.
- ☐ azonosítja a valós és virtuális térben történő zaklatások különböző fokozatait és módjait, van terve a zaklatások elkerülésére és kivédésére; tudja, hogy hová fordulhat segítségért;
- ☐ értelmezi a szabadság és az önkorlátozás, a tolerancia és a szeretet megjelenését és határait egyéni élethelyzeteiben;
- ☐ fizikai vagy digitális környezetben információt gyűjt és megosztja tudását a sport, tudomány, technika, művészetek vagy a közélet területén a magyar nemzet és Európa kultúráját meghatározó kiemelkedő személyiségekről és tevékenységükről;
- ☐ ismeri a nemzeti identitást meghatározó kulturális értékeket, és indokolja, hogy miért fontos ezek megőrzése;
- ☐ azonosítja a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit, az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeit; ismereteket szerez a Kárpát-medencében élő magyarokról, Magyarországon élő nemzetiségekről, népcsoportokról, kettős kötődésű személyekről;
- ☐ ismeri a rá vonatkozó gyermekjogokat, ezek fő szabályozó dokumentumait, értelmezi kötelezettségeit, részt vesz szabályalkotásban;

- ☐ ismeri az alapvető emberi jogokat és vizsgálja ezek érvényesülését különböző embercsoportok esetében;
- ☐ megismeri a hátrányos helyzetű személyek érdekében szervezett programokban való részvétel lehetőségeit;
- ☐ reflektív módon vizsgálja saját és csoportja gondolkodását más csoportokról; kifejti véleményét a sztereotípiák és előítéletek hatásáról.
- ☐ megismeri és véleményezi a természeti erőforrások felhasználására, a környezetszennyezésre, a globális és társadalmi egyenlőtlenségek problémájára vonatkozó etikai felvetéseket;
- ☐ értelmezi a fenntartható fejlődés és a legfontosabb társadalmi problémák megoldása érdekében javasolt stratégiákat, cselekvési lehetőségeket.
- ☐ értelmezi a szeretetnek, az élet tisztelete elvének a kultúrára gyakorolt hatását;
- ☐ feltárja, hogy az Európa vallási arculatát meghatározó egyházak tevékenysége, szokás- vagy értékrendje milyen módon jelenik meg a társadalomban;
- ☐ feltárja, hogyan jelenik meg a hétköznapiak során a tárgyalt világvallásoknak az emberi életre vonatkozó erkölcsi tanításai;
- ☐ a megismert vallások erkölcsi tanításait összeveti személyes véleményével;
- ☐ saját életét meghatározó világnézeti elkötelezettség birtokában a kölcsönös tolerancia elveit gyakorolja.

Hit- és erkölcsstan

1. évfolyam

Legyen a gyermeknek élményszerű fogalma Istenről mint gondviselő Atyáról, s ezt tudja is kifejezésre juttatni a maga értelmi-érzelmi szintjén.

Ismerje és tudja elmondani Jézus életének főbb eseményeit kisebb segítséggel. Válgják tudatossá a gyermekben, hogy Jézus az Atya küldötte.

Ismerje a karácsony, húsvét, pünkösd ünnepeinek tartalmát. Ismerje és értse a legelemibb vallási jeleket, szimbólumokat. Ismerje és szeresse az egyházat mint Isten népét, a Jézus Krisztusban hívők nagy családját, amelynek látható feje a római pápa. Ismerje a templom főbb liturgikus tárgyait, s tudjon a templomban megfelelő módon viselkedni, illetve a közös liturgiában részt venni. Tudja az alapvető imádságokat, az egyszerűbb egyházi énekeket.

2. évfolyam

Ismerje a tanuló Jézus nyilvános működésének főbb eseményeit. Tudjon elmondani egy-egy evangéliumi történetet. Ismerje Jézus megváltói szerepét, tevékenységét. Ismerje a keresztség szentségét. Ismerje a szentmise fő részeit.

3. évfolyam

Ismerje a tanuló Jézus életének legfontosabb eseményeit és tanítását. Sajatítsa el a bűnbocsánat szentségével és az Oltáriszentséggel kapcsolatos tudnivalókat. Tudja fejből a tízparancsolatot, a hét szentséget. Ismerje a négy evangélium szerzőjét, az evangéliumok sorrendjét. Ismerje Jézus új parancsát. Ismerjék az erény és a bűn fogalmát, a három isteni erényt, azok jelentőségét az ember életében. Ismerjék a főbűnöket, illetve az ezekkel ellentétes erényeket.

4. évfolyam

Tudják elmesélni a hallott ószövetségi történeteket. Ismerjék meg a legfőbb erényeket az ószövetségi történetek kapcsán. Ismerjék az ószövetség népének Isten által kiválasztott kiemelkedő személyeit. Tudják hitünk fő igazságait.

5. évfolyam

A tanév során a tanuló ismerje meg Jézus életének főbb eseményeit, és legfontosabb tanításait.

Ismerje meg az egyházi év legfontosabb ünnepeit, értse meg az adott ünnep jelentőségét, annak liturgiáját!

Ismerje saját lelkipásztorát, plébániatemplomát.

Ismerje a leggyakrabban használatos liturgikus tárgyakat, jelképeket.

A templom az Isten háza. Ismerje a templomi viselkedés szabályait.

Tudja mikor, milyen módon fejezzük ki tiszteletünket a templomban. (térdhajtás, kereszttetés, főhajtás...)

Ismerje és értse meg a szentségek lényegét.

Tudja, melyik szentséget mikor, milyen körülmények között szolgáltatják ki.

Ki lehet annak felvevője s ki a kiszolgáltatója.

Ismerje a legismertebb szentelményeket.

6. évfolyam

A tanév során a tanuló ismerje meg Jézus életének főbb eseményeit, és legfontosabb tanításait.

Ismerje meg az egyházi év legfontosabb ünnepeit, értse meg az adott ünnep jelentőségét, annak liturgiáját!

Ismerje saját lelkipásztorát, plébániatemplomát.

Ismerje a leggyakrabban használatos liturgikus tárgyakat, jelképeket.

A templom az Isten háza. Ismerje a templomi viselkedés szabályait.

Tudja mikor, milyen módon fejezzük ki tiszteletünket a templomban. (térdhajtás, kereszttetés, főhajtás...)

Ismerje és értse meg a szentségek lényegét.

Tudja, melyik szentséget mikor, milyen körülmények között szolgáltatják ki.

Ki lehet annak felvevője s ki a kiszolgáltatója.

Ismerje a legismertebb szentelményeket.

7. évfolyam

A tanuló az év során - történelmi példák felhasználásával - alapozza meg biblikus egyházfogalmát.

Tudja megfogalmazni s elmondani mindazt, amit az Egyházzal tudni illik az általános műveltség szintjén.

Ismerje alapítóját, az első keresztények életét.

Ismerje egyházunk mai vezetőit: a pápát, az ország primását, egyházmegyéje püspökét, plébánosát név szerint is ismerje.

Legyen fogalma egyházunk szervezetéről, plébániák, esperesi kerületek, egyházmegyék, érsekségek.

Ismerjen mai magyar egyházi intézményeket.

Tudjon felsorolni hazánkban működő szerzetesrendeket (és azok központját).

Legyen tisztában a szerzetesrendek szerepével az Egyházban.

Ismerje meg néhány vértanú életét, tudja őket elhelyezni a megfelelő korban.

Ismerje Szent István király ország- és egyházépítő tevékenységét. Az Árpád-házi szentek (Szent László, Szent Erzsébet, Szent Margit) életét ismerje.

Tudjon különbséget tenni a katolikus és a protestáns egyházak között.

8. évfolyam

Ismerje az alapvető erkölcsi fogalmakat: törvény, lelkiismeret, felelősség, bűn, önismeret, önnevelés. Legyen helyes önismerete.

Tudatosan, lelkiismeretesen élje saját keresztény életét.

Készségesen segítsen rászoruló embertársának.

Tudatosan keressék a nekik megfelelő katolikus közösséget.

Ismerjék a tízparancsolatot és azt helyesen értelmezzék.

Környezetismeret

3. évfolyam

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;
- megnevezi az időjárás fő elemeit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;
- felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.
- a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmus szerint megvalósítja;
- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
- az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;
- figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);
- megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;
- egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás;
- tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat;
- megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.
- felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket;
- megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit;
- figyelemmel kíséri rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése);
- az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le;
- megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét;
- megnevezi az ember életszakaszait;
- megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez;
- analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.
- a tanterméről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvas;
- az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;

- tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;
- felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit;
- domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.
 - iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágítójakat;
 - irányokat ad meg viszonyítással;
 - térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
 - térkép segítségével megmutatja hazánk nagytájait, felismeri azok jellemző felszínformáit;
 - térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is.
- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);
- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;
- konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát;
- megfigyeléseit mérésekkel (például időjárási elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csőrtípusok) egészíti ki;
- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
- felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat;
- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;
- felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel);
- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).
- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;

- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségtüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.

4. évfolyam

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- azonosítja az anyagok halmazállapotát, megnevezi és összehasonlítja azok alapvető jellemzőit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a növényi részek szerepe a növény életében;
- megnevezi az időjárás fő elemeit;
- felismeri, megnevezi és megfigyeli egy konkrét állat választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Megfogalmazza, mi a megismert rész szerepe az állat életében;
- felismeri az élettelen anyagokon és az élőlényeken a mérhető tulajdonságokat.
- a kísérletezés elemi lépéseit annak algoritmus szerint megvalósítja;
- a tanító által felvetett problémával kapcsolatosan hipotézist fogalmaz meg, a vizsgálatok eredményét összeveti hipotézisével;
- az adott kísérlethez választott eszközöket megfelelően használja;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés, ütközés);
- megfigyeli a mozgások sokféleségét, csoportosítja a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás;
- egyszerű kísérletek során megfigyeli a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás;
- tanítói segítséggel égéssel kapcsolatos egyszerű kísérleteket végez. Csoportosítja a megvizsgált éghető és éghetetlen anyagokat;
- megfogalmazza a tűz és az égés szerepét az ember életében.
- felismeri a napszakok, évszakok változásai, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket;
- megfelelő sorrendben sorolja fel a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát, relációit;
- figyelemmel kísér rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése);
- az évszakokra vonatkozó megfigyeléseket végez, tapasztalatait rögzíti, és az adatokból következtetéseket von le;
- megismeri és modellezi a víz természetben megtett útját, felismeri a folyamat ciklikus jellegét;
- megnevezi az ember életszakaszait;
- megfigyeli a növények csírázásának és növekedésének feltételeit, ezekre vonatkozóan egyszerű kísérleteket végez;
- analóg és digitális óráról leolvassa a pontos időt.
- a tanterméről, otthona valamely helyiségéről egyszerű alaprajzot készít és leolvas;
- az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;
- tájékozódik az iskola környékéről és településéről készített térképvázlattal és térképpel. Az iskola környezetéről egyszerű térképvázlatot készít;
- felismeri a különböző domborzati formákat, felszíni vizeket, ismeri jellemzőiket. Ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- felismeri lakóhelyének jellegzetes felszínformáit;
- domborzati térképen felismeri a felszínformák és vizek jelölését.

- iránytű segítségével megállapítja és megnevezi a fő- és mellékvilágítójakat;
- irányokat ad meg viszonyítással;
- térkép segítségével megnevezi Magyarország jellemző felszínformáit (síkság, hegy, hegység, domb, dombság), vizeit (patak, folyó, tó), ezeket terepasztalon vagy saját készítésű modellen előállítja;
- térkép segítségével megmutatja hazánk nagytájait, felismeri azok jellemző felszínformáit;
- térkép segítségével megnevezi hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket megtalálja a térképen is.
- felismeri a lakóhelyéhez közeli életközösségek és az ott élő élőlények közötti különbségeket (pl. természetes – mesterséges életközösség, erdő – mező, rét – víz, vízpart – park, díszkert – zöldséges, gyümölcsöskert esetében);
- megnevezi a megismert életközösségekre jellemző élőlényeket, használja az életközösségekhez kapcsolódó kifejezéseket;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján csoportokba rendezi azokat;
- algoritmus alapján megfigyeli és összehasonlítja hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján csoportokba rendezi azokat;
- konkrét példán keresztül megfigyeli és felismeri az élőhely, életmód és testfelépítés kapcsolatát;
- megfigyeléseit mérésekkel (például időjárási elemek, testméret), modellezéssel, egyszerű kísérletek végzésével (például láb- és csőrtípusok) egészíti ki;
- felismeri, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek;
- felismeri a megismert életközösségek növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatokat;
- példákkal mutatja be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Felismeri a természetvédelem jelentőségét;
- felismeri, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához. Egyéni és közösségi környezetvédelmi cselekvési formákat ismer meg és gyakorol közvetlen környezetében (pl. madárbarát kert, iskolakert kiépítésében, fenntartásában való részvétel, iskolai környezet kialakításában, rendben tartásában való részvétel, települési természet- és környezetvédelmi tevékenységben való részvétel);
- elsajátít olyan szokásokat és viselkedésformákat, amelyek a károsítások megelőzésére irányulnak (pl. hulladékminimalizálás – anyagtakarékosság, újrahasználat és -felhasználás, tömegközlekedés, gyalogos vagy kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, energiatakarékosság).
- felismeri és megnevezi az emberi test részeit, fő szerveit, ismeri ezek működését, szerepét;
- megnevezi az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban;
- belátja az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismeri ezek eszközeit, módjait;
- ismer betegségeket, felismeri a legjellemzőbb betegségtüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait.

Magyar nyelv és irodalom

1. évfolyam

- A tanuló beszédleghéze és artikulációja megfelelő;

- figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a szavakat hangokra, szótagokra bontja;
- a hangokból, szótagokból szavakat épít;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.
- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;
- részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban;
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít
- részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban;
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.
- megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömét és élményét;
- segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskíséréssel;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;
- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez. Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;
- rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;

- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédbe, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;
- könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;
- részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.
- tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold.
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.
- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.
- a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.
- a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
- különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;
- segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;
- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.

- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.

2. évfolyam

- A tanuló beszédleghzése és artikulációja megfelelő;
- figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a szavakat hangokra, szótagokra bontja;
- a hangokból, szótagokból szavakat épít;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.
- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;
- részt vesz a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban;
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít
- részt vesz a testséma-tudatosságot (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek fejlesztő tevékenységekben és érzékelő játékokban);
- megérti és használja a tér- és időbeli relációs szókinccset;
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.
- megismer néhány mesét és történetet a magyar – és rokon kultúrájú népek irodalmából;
- részt vesz népmesék és műmesék, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- közös olvasás, szövegfeldolgozás során megismer néhány mesét, elbeszélést
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus és kortárs magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megtapasztalja a vershallgatás, a versmondás, a versolvasás örömet és élményét;
- segítséggel vagy önállóan előad verseket ritmuskísérettel;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- a tanító vagy társai segítségével, együttműködésével verssorokat, versrészleteket memorizál;

- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai vagy dramatikus szöveget, szövegrészletet;
 - különböző ritmikájú lírai művek megismerésével élményt és tapasztalatot szerez.
- Megismer alkotásokat a népköltészetből, a kortárs és klasszikus gyermeklírából;
- megismer néhány klasszikus, életkorának megfelelő verset a magyar irodalomból;
 - rövid meséket közösen olvas, megért, feldolgoz;
 - megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
 - mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
 - élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
 - megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
 - felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
 - a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
 - képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédbe, dramatikus szituációs játékok megalkotásába;
 - különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
 - önállóan vagy tanítói segítséggel összefoglalja az olvasott történet tartalmát;
 - könyvet kölcsönöz a könyvtárból, és azt el is olvassa, élményeit, gondolatait az általa választott módon megosztja;
 - részt vesz konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban;
 - megéli és az általa választott formában megjeleníti a kisebb közösséghez (család, osztály) tartozás élményét.
 - képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
 - érti az írott utasításokat, közléseket, kérdéseket, azokra adekvát módon reflektál.
 - tér- és síkbeli tájékozódást fejlesztő feladatokat megold.
 - saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
 - a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
 - írásbeli munkáját segítséggel, vagy önállóan ellenőrzi és javítja.
 - megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
 - különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között;
 - a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
 - a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja.
 - a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait;
 - a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
 - a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.
 - szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.
 - a több hasonló élőlény, tárgy nevét kis kezdőbetűvel írja;
 - a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
 - különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol;

- segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat;
- megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban.

3. évfolyam

A tanuló – beszédleghése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra

- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szövegűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.
- megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.
- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.
- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;

- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.
- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot,
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.
- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;
- ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően választott irodalmi alkotást ismer meg;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;
- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;
- részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséggel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiatermékét.
- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;
- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;
- tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot.
- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.
- szavakat hangokra és szótagokra bont;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az egytővű ismert szavakban a szótővet és a toldalékot.
- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.
- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

4. évfolyam

- A tanuló – beszédleghése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
 - részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
 - képességeihez mértén bekapcsolódik párbeszéddek, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.
 - megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.
 - élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
 - olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
 - részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
 - különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
 - felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
 - saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
 - a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
 - képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
 - megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
 - részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
 - önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
 - megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.
 - megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
 - nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
 - részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
 - részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
 - megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.
 - részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
 - a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
 - önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;
 - szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.
 - felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.

- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepeköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.
- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot,
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.
- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;

- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;
- ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően választott irodalmi alkotást ismer meg;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;
- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;
- részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséggel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiatermékét.
- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;
- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.
- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;
- tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot.
- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;

- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.
- szavakat hangokra és szótagokra bont;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az egytövé ismert szavakban a szótövet és a toldaléket.
- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.
- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.
- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

5. évfolyam

- ☐ A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása
- ☐ Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése
- ☐ A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal
- ☐ A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- ☐ A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- ☐ A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai
- ☐ A szavak szerkezetének felismerése
- ☐ A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése

- ☐ A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban
 - ☐ Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése
 - ☐ Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is
- A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése
- ☐ Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése
 - ☐ Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében
 - ☐ Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása
 - ☐ Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
 - ☐ Reflektálás a szöveg tartalmára
 - ☐ Olvasási stratégiák alkalmazása
 - ☐ A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése
 - ☐ A kreatív írás gyakorlása
 - ☐ Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata
 - ☐ Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
 - ☐ Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
 - ☐ Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
 - ☐ Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete
 - ☐ A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése
 - ☐ A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban
 - ☐ A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók
 - ☐ Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata
 - ☐ Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
 - ☐ Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
 - ☐ Reflektálás a szöveg tartalmára
 - ☐ A szöveghű és értő szövegolvasás gyakorlása
 - ☐ A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése
 - ☐ A kreatív írás gyakorlása
 - ☐ A helyesírási készség fejlesztése
 - ☐ A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
 - ☐ A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
 - ☐ A nyelvi elemzőkészség kialakítása
 - ☐ A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása
 - ☐ A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok
 - ☐ Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor
 - ☐ A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása
 - ☐ A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben
 - ☐ A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján

- ☐ A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése
- ☐ Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése
- ☐ A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival
- ☐ Irodalmi atlasz vagy térkép használata
- ☐ A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal
- ☐ A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- ☐ A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése
- ☐ Egyes szereplők jellemzése
- ☐ Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása
- ☐ A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban
- ☐ Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg
- ☐ A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- ☐ A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése
- ☐ A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése
- ☐ Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése
- ☐ Irodalmi atlasz vagy térkép használata
- ☐ Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése
- ☐ A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- ☐ A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben
- ☐ A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése
- ☐ A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival
- ☐ Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése

6. évfolyam

- ☐ A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása
 - ☐ Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése
 - ☐ A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal
 - ☐ A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
 - ☐ A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
 - ☐ A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai
 - ☐ A szavak szerkezetének felismerése
 - ☐ A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése
 - ☐ A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban
 - ☐ Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése
 - ☐ Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is
- A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése

- ☐ Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése
- ☐ Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében
- ☐ Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása
- ☐ Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- ☐ Reflektálás a szöveg tartalmára
- ☐ Olvasási stratégiák alkalmazása
- ☐ A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése
- ☐ A kreatív írás gyakorlása
- ☐ Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata
- ☐ Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- ☐ Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- ☐ Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- ☐ Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete
- ☐ A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése
- ☐ A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban
- ☐ A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzók, mondatok
- ☐ Az iskolai helyesírási segédesszerek: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata
- ☐ Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- ☐ Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- ☐ Reflektálás a szöveg tartalmára
- ☐ A szövegű és értő szövegolvasás gyakorlása
- ☐ A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése
- ☐ A kreatív írás gyakorlása
- ☐ A helyesírási készség fejlesztése
- ☐ A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- ☐ A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- ☐ A nyelvi elemzőkészség kialakítása
- ☐ A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása
- ☐ A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok
- ☐ Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor
- ☐ A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása
- ☐ A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben
- ☐ A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján
- ☐ A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése
- ☐ Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése
- ☐ A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival

- ☐ Irodalmi atlasz vagy térkép használata
- ☐ A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal
- ☐ A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- ☐ A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése
- ☐ Egyes szereplők jellemzése
- ☐ Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása
- ☐ A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban
- ☐ Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg
- ☐ A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- ☐ A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése
- ☐ A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése
- ☐ Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése
- ☐ Irodalmi atlasz vagy térkép használata
- ☐ Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése
- ☐ A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- ☐ A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben
- ☐ A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése
- ☐ A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival
- ☐ Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése

7. évfolyam

- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben
- A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása
- A szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása
- Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése
- A kommunikációs zavar felismerése, javítása
- Vita- és érvelési kultúra elsajátítása
- A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása
- ☐ A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- ☐ A nyelvi elemzőkészség fejlesztése

- ☐ A nyelv változásainak megfigyelése
- ☐ A helyesírási készség fejlesztése
- ☐ A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben
- ☐ Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése
- ☐ Az egyszerű mondat központosítása
- ☐ Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai
- ☐ A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése
- ☐ A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részhathatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
- ☐ A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata
- ☐ A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása
- ☐ A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete
- ☐ Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása
- ☐ Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata
 - Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása
 - A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)
 - A nyelvek megjelenési formáinak ismerete
 - A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése
 - A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése
 - A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása
 - Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése
 - A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban
 - A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben
 - A szókincs fejlesztése
 - Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése
 - A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
 - Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása
 - Reflektálás a szöveg tartalmára
 - A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása
 - A hagyományos és a digitális írás fejlesztése
 - Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása
 - A helyesírási készség fejlesztése
 - A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
 - A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása
 - Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése
 - A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint
 - Az összetett mondatok típusainak megismerése
 - Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése
 - A központosítás megtanulása az összetett mondatban
 - Az idézés szabályainak elsajátítása

- a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben
- a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből
- a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése
- a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése
- A reneszánsz világkép értelmezés
- A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése
- A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése
- A reneszánsz drámváltozatok elkülönítése
- Egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása
- A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése
- A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése
- Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
- Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli
- Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)
- Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora
- A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése
- Novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése
- A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.)
- A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése
- A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása
- Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
- Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése
- Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum
- A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella
- Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése

- A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése
- Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz)
- A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek
- Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése
- Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése
- Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában
- A groteszk megjelenése a korszak irodalmában
- A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata
- A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása
- A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével
- A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése
- A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése
- Drámarészletekből drámaegész kibontása
- Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben
- A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban
- Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.
- Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása

8. évfolyam

- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben
- A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása
- A szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása
- Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése
- A kommunikációs zavar felismerése, javítása
- Vita- és érvelési kultúra elsajátítása
- A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása
- ☐ A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- ☐ A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- ☐ A nyelv változásainak megfigyelése
- ☐ A helyesírási készség fejlesztése
- ☐ A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben

- ☐ Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése
- ☐ Az egyszerű mondat központozása
- ☐ Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai
- ☐ A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése
- ☐ A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
- ☐ A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata
- ☐ A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása
- ☐ A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete
- ☐ Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása
- ☐ Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata
 - Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása
 - A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)
 - A nyelvek megjelenési formáinak ismerete
 - A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése
 - A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése
 - A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása
 - Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése
 - A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban
 - A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben
 - A szókincs fejlesztése
 - Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése
 - A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
 - Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása
 - Reflektálás a szöveg tartalmára
 - A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása
 - A hagyományos és a digitális írás fejlesztése
 - Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása
 - A helyesírási készség fejlesztése
 - A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
 - A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása
 - Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése
 - A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint
 - Az összetett mondatok típusainak megismerése
 - Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése
 - A központozás megtanulása az összetett mondatban
 - Az idézés szabályainak elsajátítása
 - a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben

- a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből
- a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése
- a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése
- A reneszánsz világkép értelmezés
- A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése
- A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése
- A reneszánsz drámváltozatok elkülönítése
- Egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása
- A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése
- A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése
- Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
- Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli
- Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)
- Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora
- A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése
- Novellákat és regényeket különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése
- A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.)
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.)
- Az elbeszélt világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ)
- A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése
- A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása
- Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
- Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése

- Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum
- A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella
- Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése
- A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése
- Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz)
- A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek
- Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése
- Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése
- Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában
- A groteszk megjelenése a korszak irodalmában
- A színpad hatáskeltés eszközeinek vizsgálata
- A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása
- A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével
- A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése
- A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése
- Drámarészletekből drámaegész kibontása
- Résztétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben
- A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban
- Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.
- Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosításaEgyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése

Matematika

1. évfolyam

- Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával
- Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján
- Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken
- A tulajdonságok változásának felismerése
- Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel
- Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint
- Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása
- Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására
- Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például *nem piros*

- Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel
- Elemek elhelyezése halmazábrában
- Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása
- Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása
- Barkochbázis konkrét dolgok kirakásával
- Barkochbázis során felesleges kérdések kerülése, felismerése
- Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával
- Különféle logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után
- Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál
- Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyakról, dolgokról, képről, történésről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján
- Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése
- Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése
- Egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazzá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák
- Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése
- Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel
- Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása
- Egy- és kétlépéses cselekvéssor, művelet sor elvégzése visszafelé is
- Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban
- Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékban
- Elmondott történet, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal
- Elmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel
- Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel
- Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással
- Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel
- Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel
- Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel
- Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül
- Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban
- Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása
- Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel

- Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz
- Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi
- A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása
- Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 100-as számkörben
- Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel
- Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 100-as számkörben
- A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értéke és használata szóban és írásban
- Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján
- Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban
- Számképek felismerése többfelé bontott alakban is 20-ig
- Számok többfelé bontása 20-ig
- Tapasztalatszerzés a 100-as számkör számainak mérőszámként való megjelenéséről (például: 28, 28 dl, 28 l, 28 kg; 64 tízes számszomszédjai, 64 cm, 60 cm-nél nagyobb és 70 cm-nél kisebb mennyiség; tízes csoportosítás érzékeltetése kirakással: 64 cm az 6 narancssárga rúd és 4 fehér kis kocka hosszúságú)
- Meg- és leszámlálások egyesével
- Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez
- Meg- és leszámlálások valahányasával, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármassal oda-vissza 100-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül
- Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 100-as számkörben
- Becslés szerepének, korlátainak megismerése
- Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becslendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele
- Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel
- Becslések értékelése
- Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb
- Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel
- Sorszámok ismerete, alkalmazása
- Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 100-as számkörben
- Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével
- Leolvasások a számegyenesről

- Számok, műveletes alakban megadott számok (például: $2+3$; $10-3$; $20:2$, $5\cdot 2$) helyének megkeresése a számegyenesen 100-as számkörben
- Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése
- Számok helyének azonosítása számtáblázatokban
- Számok helyének azonosítása 10×10 -es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)
- Számok változásának követése 10×10 -es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)
- Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben
- Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás
- Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket növekvő vagy csökkenő sorrendben
- Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből
- Korongszámegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban)
- Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon
- Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor
- Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hányadik sorát olvassa egy versnek
- Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például 1–20-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét
- Gyufaskatulyákon számok 0–10-ig, mindben annyi csavar, amelyik szám rá van írva; a számokat lefordítjuk, a skatulyák tömege, rázogatója segítségével rendezzük növekvő, csökkenő sorrendbe a számokat
- „Vigyázz6!” játék
- Lépkedések 10×10 -es táblán, nevezetes irányok megfigyelése
- Üres 10×10 -es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása
- Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével
- Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: $7+8$, $21-6$, $3\cdot 5$
- Párosítás és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással
- Hármasával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során
- Háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során
- Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse
- Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya
- Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban

- Számjelek olvasása, írása
- Csoportosítások, beváltások valahánysával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, abakusszal
- Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel
- Leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően)
- Csoportosítások, beváltások tízesével különféle eszközökkel, például: apró tárgyak, tojástartó, építőkockák, pénzek, abakusz
- Leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után
- Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítás és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban
- Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben
- Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása
- Változatos mennyiségek közvetlen összemérése
- Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével
- Mérési módszerek megismerése
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérnyi
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak
- Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről
- Mérőszám fogalmának megértése
- Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze
- Különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki
- Azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget
- Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m; dl, l; kg
- Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról
- Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítséggel
- Szabványos mérőeszközök használata
- Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése
- Az időmérés egységeinek megismerése: óra, perc, másodperc
- Egész órák és percek leolvasása különféle analóg és digitális órákról
- Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 100-as számkörben szituációs játékokban

- Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel
- Összeadás, kivonás értelmezése mint hozzáadás és elvétel
- Összeadás, kivonás értelmezése mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása
- Összeadás, kivonás értelmezése mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több
- Kivonás értelmezése mint különbség kifejezése
- Szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként
- Többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján (pl. adott szám 4-szerese a számmal nagyobb az adott szám 3-szorosánál, adott szám 2-szeresének és 3-szorosának az összege a szám 5-szöröse)
- A szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9, 7
- Osztás mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel (például: szituációs játékok, különböző eszközökkel való kirakások)
- Maradékos bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során
- Szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján
- Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal
- Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése
- Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése
- Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel
- Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása; például: $9+62 = 62+9$; $25-17+5 = (25+5)-17$; $3 \cdot 9 = 3 \cdot 5 + 3 \cdot 4$
- A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél
- Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig
- Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése
- Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél
- Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben
- Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben
- Bontások és pótlások alkalmazása
- Számhoz számszomszédainak hozzáadása ($6+7=6+6+1=7+7-1$) és a nekik megfelelő kivonások elvégzése (13-6, 13-7)
- Tízestlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával
- 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján

- 100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával)
- 9 (8, 7) hozzáadása, elvétele 10-1 (10-2, 10-3) alakban
- Különféle számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása, például: $7+8=8+7=7+7+1=8+8-1=7+3+5=8+2+5=7+10-2$
- Szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közti kapcsolatainak alkalmazása számolások során, például: $6 \cdot 8 = 6 \cdot 5 + 6 + 6 + 6 = (6 \cdot 4) \cdot 2$; $8 \cdot 4 = (4 \cdot 4) \cdot 2$
- Szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással
- Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során
- Fejben számolás 20-as számkörben
- Összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 100-as számkörben
- Összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben
- Összeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben
- Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben eszközökkel, például tojástartókkal, számtáblázatokkal, abakusszal, pénzzel
- Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben
- A szorzó- és bennfoglaló táblákon belüli kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával
- A szorzó- és bennfoglaló táblák közti kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával
- A 2-es, 5-ös, 10-es, 3-as, 4-es, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek emlékezetből való felidézése tízszeresig
- A 6-os, 7-es, 8-as szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek kiszámolása valamilyen számolási eljárás segítségével fejben tízszeresig
- 100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással
- Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint
- Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján
- Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezsel)
- Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint
- Sorminták, terülminták kirakása és folytatása síkban, térben
- Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükör, hajtogatás)
- Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása
- Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon
- Testek és síkidom modellek megkülönböztetése

- Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van”, „tükrös”
- Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján
- Sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése
- Egyszerű, sokszöglapokkal határolt test lapjainak megszámlálása
- Téglatest lapjainak megszámlálása
- Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon
- Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „szögek beugrása”, „tükrösség”
- Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése
- Sokszögek előállítása során az oldal és csúcs szavak megismerése, használata
- Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása
- Sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint
- Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése
- Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása
- Téglalap átlóinak és tükrötengelyeinek megfigyelése
- Sokszögek közül a nem négyzet téglalapok és négyzetek kiválogatása
- Szimmetriák, tükröképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban
- Tárgyak, építmények, képek tükröképének megfigyelése térben, síkban tükrök segítségével
- Tárgyak, építmények, képek tükröképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükrök segítségével
- Síkbeli alakzatok tükrötengelyeinek keresése tükrökkel, hajtogatással
- Alakzatok eltolt képének előállítása térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével
- Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel
- Irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal
- Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal
- Útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása
- Bejárt útvonal újrajárása emlékezetből
- Térbeli tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával
- Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése
- Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel
- Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva
- Hely meghatározása sakktáblán
- Tájékozódás négyzethálón
- Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése

- Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatokat megfigyelése, felfedezése
- Számpárok, számhármak közötti kapcsolatokat felfedezése, jellemzése
- A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek
- Megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna
- Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal
- Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal
- Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között
- Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint
- Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása
- A mindennapi életünkben jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok
- Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése
- Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban
- Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)
- Gépjátékok szabályának felismerése
- Gépjátékokban több eset kipróbálása után elempárok, elemhármak hiányzó elemének megtalálása
- Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármak alkotása
- Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal
- Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése
- Sorozatok, szabályjátékok alkotása
- Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése
- Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése
- Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal
- Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen
- Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása
- Részvétel valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása
- Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése
- Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről
- „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során
- Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámlálása, ábrázolása különféle módokon, például: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel
- A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával

2. évfolyam

- ☐ Tárgyak, dolgok tulajdonságainak felismerése különféle érzékszervekkel, mások kizárásával
- ☐ Két vagy több dolog különbözőségének és azonosságának felismerése egy vagy több szempont alapján
- ☐ Közös tulajdonságok megfigyelése személyeken, tárgyakon, képeken, alakzatokon, jeleken
- ☐ A tulajdonságok változásának felismerése
- ☐ Rész-egész viszonyának vizsgálata tevékenységekkel
- ☐ Adott elemek válogatása választott vagy megadott szempont szerint
- ☐ Elkezdett válogatás során létrejövő halmazelemek közös tulajdonságának felismerése, megnevezése; címkézés, a válogatás folytatása
- ☐ Megadott elemek egy tulajdonság szerinti kétfelé válogatása; a logikai „nem” használata a tulajdonság tagadására
- ☐ Halmazok képzése tagadó formában megfogalmazott tulajdonság szerint, például nem piros
- ☐ Konkrét tárgyak, készletek elemeinek halmazokba rendezése mozgásos tevékenységgel
- ☐ Elemek elhelyezése halmazábrában
- ☐ Tulajdonságok alapján igaz állítások megfogalmazása
- ☐ Saját eszközök, felszerelések számbavétele és rendben tartása
- ☐ Barkochbázis konkrét dolgok kirakásával
- ☐ Barkochbázis során felesleges kérdések kerülése, felismerése
- ☐ Adott halmaz elemeinek rendszerezése a tanító irányításával
- ☐ Különböző logikai készletek esetén (teljes rendszert alkotó legfeljebb 24 elemnél) a hiány felismerése a rendszerező tevékenység elvégzése után
- ☐ Feltételeknek megfelelő alkotások felsorolása egyszerű esetekben: két feltétel esetén, kis elemszámú problémánál
- ☐ Konkrét tevékenységekhez kapcsolt köznyelvi és matematikai tartalmú kijelentések, állítások megfogalmazása adott helyzetről, személyekről, tárgyakról, dolgokról, képről, történelemről, összességekről szabadon és irányított megfigyelések alapján
- ☐ Konkrét, megfigyeléssel ellenőrizhető állítások igazságának eldöntése
- ☐ Egyszerű, lezárt hiányos állítások igazságának megítélése
- ☐ Egyszerű hiányos állítások kiegészítése igazzá vagy tévessé konkrét elemek, elempárok nevének, jelének behelyettesítésével, például személyek, tárgyak, színes rudak, formák
- ☐ Hétköznapi helyzetekben, tevékenységek során felmerülő problémahelyzetben megoldás keresése
- ☐ Megfogalmazott probléma értelmezése tevékenységgel, megjelenítéssel
- ☐ Tevékenységgel, megjelenítéssel értelmezett probléma megoldása
- ☐ Egy- és kétlépéses cselekvéssor, művelet sor elvégzése visszafelé is
- ☐ Ismert problémák, feladatok megoldása változatos formákban
- ☐ Részvétel egy- és többszemélyes logikai játékban
- ☐ Elmondott történet, helyzet értelmezése közösen eljátszással; megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal
- ☐ Elmondott szöveges feladatok értelmezése közösen eljátszással, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel
- ☐ Szöveges feladatok olvasása, értelmezése, eljátszása, megjelenítése kirakásokkal, rajzokkal tanítói segítséggel
- ☐ Szöveges feladatok megoldása a megjelenítésekről történő leolvasással
- ☐ Adatok gyűjtése, lényeges adatok kiemelése tanítói segítséggel
- ☐ Kérdés értelmezése, a keresendő adatok azonosítása tanítói segítséggel

- ☐ Adatok és azok kapcsolatainak megjelenítése valamilyen egyszerűsített rajz, matematikai modell segítségével, például művelet, nyíldiagram, halmazábra, sorozat tanítói segítséggel
- ☐ Ismeretlen adatok meghatározása a modellen belül
- ☐ Megoldás értelmezése az eredeti problémára, és ellenőrzés a szöveg szerinti szituációban
- ☐ Nyelvileg és matematikailag helyes válasz megfogalmazása
- ☐ Egy-, kétlépéses alpműveletekkel leírható szöveges feladatok megoldása tanítói segítséggel
- ☐ Szöveges feladatok alkotása hétköznapi szituációkhoz, képekhez, képpárokhoz, adott matematikai modellhez, számfeladathoz
- ☐ Mennyiségek (hosszúság, tömeg, terület, űrtartalom, idő, pénz) összemérése, összehasonlítása: kisebb, kevesebb, nagyobb, több, ugyanakkora, ugyanannyi
- ☐ A mennyiség, darabszám megmaradásának érzékszervi tapasztalatok során történő tudatosítása
- ☐ Halmazok elemszám szerinti összehasonlítása párosítással (egy-egy értelmű leképezéssel): több, kevesebb, ugyanannyi relációk felismerése, megnevezése 100-as számkörben
- ☐ Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel
- ☐ Szám jelének hozzákapcsolása az ugyanannyi viszonyban lévő mennyiségekhez 100-as számkörben
- ☐ A mennyiségi viszonyok kifejezésére szolgáló szavak, jelek értése és használata szóban és írásban
- ☐ Számok tulajdonságainak vizsgálata cselekvő tapasztalatszerzés alapján
- ☐ Kis darabszámok felismerése összkép alapján ránézésre többféle rendezett alakban
- ☐ Számképek felismerése többfelé bontott alakban is 20-ig
- ☐ Számok többfelé bontása 20-ig
- ☐ Tapasztalatszerzés a 100-as számkör számainak mérőszámként való megjelenéséről (például: 28, 28 dl, 28 l, 28 kg; 64 tízes számszomszédjai, 64 cm, 60 cm-nél nagyobb és 70 cm-nél kisebb mennyiség; tízes csoportosítás érzékeltetése kirakással: 64 cm az 6 narancssárga rúd és 4 fehér kis kocka hosszúságú)
- ☐ Meg- és leszámlálások egyesével
- ☐ Számlálás során az utolsó számnév hozzákapcsolása az összességhez
- ☐ Meg- és leszámlálások valahányasával, például kettesével, tízesével, ötösével, négyesével, hármassal oda-vissza 100-as számkörben eszközökkel (például: hétköznapi tárgyak, abakusz, pénz) és eszközök nélkül
- ☐ Tapasztalatszerzés darabszámok, mennyiségek becslésével kapcsolatban 100-as számkörben
- ☐ Becslés szerepének, korlátainak megismerése
- ☐ Becslés során a korábbi tapasztalatok és a becslendő mennyiség tulajdonságainak figyelembevétele
- ☐ Becslés ellenőrzése párosítással, összeméréssel
- ☐ Becslések értékelése
- ☐ Számok nagyság szerinti összehasonlítása bontott alakban is: melyik nagyobb, mennyivel nagyobb
- ☐ Mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal vagy a $<$, $>$, $=$ jelekkel
- ☐ Sorszámok ismerete, alkalmazása
- ☐ Számvonal, számegyenes alkotása, rajzolása, a számok helyének jelölésével 100-as számkörben
- ☐ Számegyenes irányának, egységének megadása két szám kijelölésével

- ☐ Leolvasások a számegyenesről
- ☐ Számok, műveletes alakban megadott számok (például: $2+3$; $10-3$; $20:2$, $5\cdot 2$) helyének megkeresése a számegyenesen 100-as számkörben
- ☐ Számok, mennyiségek nagyság szerinti sorba rendezése
- ☐ Számok helyének azonosítása számtáblázatokban
- ☐ Számok helyének azonosítása 10×10 -es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)
- ☐ Számok változásának követése 10×10 -es táblán (0–99-ig, valamint 1–100-ig)
- ☐ Számok egyes, tízes szomszédainak ismerete, megnevezése 100-as számkörben
- ☐ Ugróiskolába tetszőleges számok írása, a számokon növekvő, majd csökkenő sorban végigugrálás
- ☐ Számok szemléltetéséhez, összehasonlításához, sorba rendezéséhez „élő számegyenes” létrehozása: a tanulók egy, a hátukra ragasztott számot képviselnek, és az értéküknek megfelelően foglalják el a helyüket növekvő vagy csökkenő sorrendben
- ☐ Számvonal alkotása, például különféle színű gyufaskatulyákból, gyöngyökből
- ☐ Korongszámegyenes készítése (pirosak és kékek 5-ös vagy 10-es váltakozásban)
- ☐ Lépkedések különféle, változatosan alkotott számvonalakon
- ☐ Sorszámok alkalmazása versenyek eredményhirdetésekor
- ☐ Sorszámok húzása várakozáshoz, például ki hanyadik sorát olvassa egy versnek
- ☐ Kukás játék: mindenki rajzol 5 négyzetet és egy kukát; számokat húznak például 1–20-ig számkártyákból; a húzott számot mindenki beírja valamelyik négyzetbe úgy, hogy a négyzetekben levő számok végül növekvő sorrendben legyenek; ha valaki nem tudja beírni a húzott számot, akkor az a szám megy a kukába; az győz, aki leghamarabb kitölti minden négyzetét
- ☐ Gyufaskatulyákon számok 0–10-ig, mindben annyi csavar, amelyik szám rá van írva; a számokat lefordítjuk, a skatulyák tömege, rázogatója segítségével rendezzük növekvő, csökkenő sorrendbe a számokat
- ☐ „Vigyázz6!” játék
- ☐ Lépkedések 10×10 -es táblán, nevezetes irányok megfigyelése
- ☐ Üres 10×10 -es táblán néhány megadott szám segítségével bizonyos helyek azonosítása
- ☐ Számbarkochba „valaminél nagyobb”, „valaminél kisebb” kérdések segítségével
- ☐ Számok kifejezése művelettel megadott alakokban, például: $7+8$, $21-6$, $3\cdot 5$
- ☐ Párosság és páratlanság fogalmának alapozása tevékenységgel: párosítással és két egyenlő részre osztással
- ☐ Hármasával, négyesével, ötösével... és 3, 4, 5... egyenlő darabszámú csoportból kirakható számok megfigyelése különféle eszközökkel végzett csoportosítások, építések során
- ☐ Háromszögszámok, négyzetszámok megfigyelése különféle eszközökkel végzett alkotások során
- ☐ Számok közti viszonyok megfigyelése, például: adott számnál nagyobb, kisebb valamennyivel, adott számnak a többszöröse
- ☐ Számok formai tulajdonságainak megfigyelése: számjegyek száma, számjegyek egymáshoz való viszonya
- ☐ Számok tartalmi, formai jellemzése, egymáshoz való viszonyuk kifejezése kitalálós játékokban
- ☐ Számjelek olvasása, írása
- ☐ Csoportosítások, beváltások valahánysával különféle eszközökkel, például apró tárgyakkal, tojástartóval, színes rudakkal, pénzekkel, abakusszal
- ☐ Mérések különböző egységekkel és többszöröseikkel
- ☐ Leltárak készítése az elvégzett tevékenységek alapján nem tízes számrendszerekben (főleg 3-asával, 4-esével, 2-esével való csoportosítást követően)

- ☐ Csoportosítások, beváltások tízesével különféle eszközökkel, például: apró tárgyak, tojástartó, építőkockák, pénzek, abakusz
- ☐ Leltárak készítése 10-esével történő csoportosítások, beváltások után
- ☐ Számok tízesekre és egyesekre bontott alakjainak előállítása és felismerése nem csak helyi érték szerint rendezett alakban
- ☐ Számok írása, olvasása számrendszeres, azaz helyi értékes alakjukban, 100-as számkörben
- ☐ Változatos mennyiségek érzékszervi összehasonlítása
- ☐ Változatos mennyiségek közvetlen összemérése
- ☐ Változatos mennyiségek összemérése közvetítő segítségével
- ☐ Mérési módszerek megismerése
- ☐ Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott alkalmi egységekkel, például: arasz, lépés, pohárnyi, kanálnyi, tenyérnyi
- ☐ Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése választott objektív egységekkel, például: pálcikák, színes rudak
- ☐ Tapasztalatszerzés a mennyiségről mint az egység többszöröséről
- ☐ Mérőszám fogalmának megértése
- ☐ Mennyiségek összehasonlítása; mennyivel nagyobb mennyiség, mennyivel kisebb mennyiség, hányszor akkora, hanyadrésze
- ☐ Különböző mennyiségek mérése ugyanazzal az egységgel; annak megfigyelése, tudatosítása, hogy a nagyobb mennyiséget több egység teszi ki, a kevesebb mennyiséget kevesebb egység teszi ki
- ☐ Azonos mennyiségek mérése különböző egységekkel; annak megtapasztalása, megfigyelése, hogy kisebb egységből több teszi ki ugyanazt a mennyiséget, nagyobb egységből kevesebb teszi ki ugyanazt a mennyiséget
- ☐ Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése szabványmértékegységek közül a következőkkel: cm, dm, m; dl, l; kg
- ☐ Hétköznapi tapasztalatok szerzése a szabványmértékegységek nagyságáról
- ☐ Skálázott mérőeszközök készítése alkalmi egységekkel, használata tanítói segítségével
- ☐ Szabványos mérőeszközök használata
- ☐ Időbeli tájékozódás, időbeli periódusok megismerése; időbeli relációt tartalmazó szavak értelmezése
- ☐ Az időmérés egységeinek megismerése: óra, perc, másodperc
- ☐ Egész órák és percek leolvasása különféle analóg és digitális órákról
- ☐ Különböző hazai és külföldi pénzek címleteinek megismerése 100-as számkörben szituációs játékokban
- ☐ Összeadás és kivonás értelmezései darabszám és mérőszám tartalommal valóságos helyzetekben, tevékenységekkel, képpárokkal, képekkel, történetekkel
- ☐ Összeadás, kivonás értelmezése mint hozzáadás és elvétel
- ☐ Összeadás, kivonás értelmezése mint egyesítés, és mint az egészből az egyik rész meghatározása
- ☐ Összeadás, kivonás értelmezése mint összehasonlítás: valamennyivel kevesebb, valamennyivel több
- ☐ Kivonás értelmezése mint különbség kifejezése
- ☐ Szorzás értelmezése tevékenységekkel egyenlő tagok összeadásaként
- ☐ Többszörösök közötti kapcsolatok megértése a szorzás értelmezése alapján (pl. adott szám 4-szerese a számmal nagyobb az adott szám 3-szorosánál, adott szám 2-szeresének és 3-szorosának az összege a szám 5-szöröse)
- ☐ A szorzó- és bennfoglaló táblák felépítése összefüggéseik szerint: 2-5-10, 2-4-8, 3-6-9,

- ☐ Osztás mint bennfoglaló osztás és mint egyenlő részekre osztás értelmezése tevékenységekkel (például: szituációs játékok, különböző eszközökkel való kirakások)
- ☐ Maradékos bennfoglaló osztás értelmezése tevékenységek során
- ☐ Szorzás és a kétféle osztás kapcsolatának értelmezése tevékenységek során előállított képek, majd megadott ábrák alapján
- ☐ Egyenlővé tevés tevékenységekkel és számokkal
- ☐ Történésről, kirakásról, képről többféle művelet értelmezése, leolvasása, lejegyzése
- ☐ Műveletről kirakás, kép, szöveges feladat készítése; műveletek eljátszása, lerajzolása, szöveggel értelmezése
- ☐ Szöveges feladatokban a különböző kifejezésekkel megfogalmazott műveletek megértése tanítói segítséggel
- ☐ Műveleti tulajdonságok megfigyelése változatos tevékenységek alapján: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága; összeg, különbség szorzása, szorzat széttagolása; például: $9+62 = 62+9$; $25-17+5 = (25+5)-17$; $3 \cdot 9 = 3 \cdot 5 + 3 \cdot 4$
- ☐ A megértett műveleti tulajdonságok alkalmazása számolási eljárásokban, szöveges feladatokban, ellenőrzésnél
- ☐ Hiányos műveletek és műveletsorok megoldása az eredmény ismeretében a művelet megfordításával is 100-ig
- ☐ Műveletekben szereplő számok változtatása közben az eredmény változásának megfigyelése
- ☐ Műveletek közötti kapcsolatok megfigyelése és alkalmazása ellenőrzésnél
- ☐ Számolási eljárások a műveletek értelmezései alapján 100-as számkörben
- ☐ Számolási eljárások szám- és műveleti tulajdonságok felhasználásával 100-as számkörben
- ☐ Bontások és pótlások alkalmazása
- ☐ Számhoz számszomszédainak hozzáadása ($6+7=6+6+1=7+7-1$) és a nekik megfelelő kivonások elvégzése ($13-6$, $13-7$)
- ☐ Tízesátlépéses összeadás, kivonás bontások és 10-re pótlások alkalmazásával
- ☐ 10 és 20 közötti számok és egyjegyűek összeadása, kivonása a 10-nél kisebb számokra vonatkozó összeadással, kivonással való analógia alapján
- ☐ 100-as számkörben való összeadás, kivonás a 20-as számkörben tanultakkal való analógia alapján (tízesekre, egyesekre bontás felhasználásával)
- ☐ 9 (8, 7) hozzáadása, elvétele 10-1 ($10-2$, $10-3$) alakban
- ☐ Különböző számolási eljárások megismerése és a tanuló számára legkézenfekvőbb kiválasztása, begyakorlása, például: $7+8=8+7=7+7+1=8+8-1=7+3+5=8+2+5=7+10-2$
- ☐ Szorzó- és bennfoglaló táblák belső összefüggéseinek és egymás közti kapcsolatainak alkalmazása számolások során, például: $6 \cdot 8=6 \cdot 5+6+6+6=(6 \cdot 4) \cdot 2$; $8 \cdot 4=(4 \cdot 4) \cdot 2$
- ☐ Szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással
- ☐ Fejben számolás egyes lépéseinek megértése, begyakorlása eszközökkel; az eszközök szükség szerinti használata feladatok megoldása során
- ☐ Fejben számolás 20-as számkörben
- ☐ Összeadás és kivonás kerek tízesekkel a 100-as számkörben
- ☐ Összeadás és kivonás kerek tízesekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben
- ☐ Összeadás és kivonás teljes kétjegyűekkel és egyjegyűekkel a 100-as számkörben
- ☐ Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben eszközökkel, például tojástartókkal, számtáblázatokkal, abakusszal, pénzzel
- ☐ Teljes kétjegyű számok összeadása és kivonása 100-as számkörben, fejben
- ☐ A szorzó- és bennfoglaló táblákon belüli kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával

- ☐ A szorzó- és bennfoglaló táblák közti kapcsolatok alapos megismerése, megértése tevékenységek, ábrák segítségével, és számolás a felfedezett összefüggések alkalmazásával
- ☐ A 2-es, 5-ös, 10-es, 3-as, 4-es, 9-es szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek emlékeztetőből való felidézése tízszeresig
- ☐ A 6-os, 7-es, 8-as szorzó- és bennfoglaló táblák eseteinek kiszámolása valamilyen számolási eljárás segítségével fejben tízszeresig
- ☐ 100-as számkörben szorzatok, hányadosok kiszámolása ismert szorzatokhoz való viszonyítással
- ☐ Építés térbeli építőelemekből, testekből szabadon, másolással, megadott feltétel szerint
- ☐ Építés egyszerűbb nézetek, egyszerűbb alaprajzok alapján
- ☐ Síkbeli alkotások szabadon, másolással, megadott feltétel szerint: kirakások mozaiklapokkal, nyírás, tépés, hajtogatás, alakzatok határvonalainak elkészítése pálcákból, rajzolás (szabad kézzel, vonalzóval, alaklemezsel)
- ☐ Sokszögek előállítása nyírással, hajtogatással, pálcikákkal, gumikarika kifeszítésével, vonalzós rajzolással adott feltételek szerint
- ☐ Sorminták, terülminták kirakása és folytatása síkban, térben
- ☐ Szimmetrikus alakzatok létrehozása térben és síkban (például: építéssel, kirakással, nyírással, hajtogatással, festéssel), és szükség szerint a szimmetria meglétének ellenőrzése választott módszerrel (például: tükrözés, hajtogatás)
- ☐ Adott feltételeknek megfelelő többféle alakzat, minta előállítása
- ☐ Válogatások előállított vagy megadott testek között szabadon
- ☐ Testek és síkidom modellek megkülönböztetése
- ☐ Testek jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: sík vagy görbe felületek, „lyukas – nem lyukas”, „tömör”, „bemélyedése van”, „tükrös”
- ☐ Sokféle alakú testek közül a gömb és a szögletes testek kiemelése érzékszervi tapasztalatok alapján
- ☐ Sokszöglapokkal határolt testek lapjainak, éleinek, csúcsainak megfigyelése
- ☐ Egyszerű, sokszöglapokkal határolt test lapjainak megszámlálása
- ☐ Téglatest lapjainak megszámlálása
- ☐ Válogatások előállított vagy megadott síkidomok között szabadon
- ☐ Síkbeli alakzatok jellemző tulajdonságainak keresése, megfigyelése, megnevezése: egyenes vagy görbe határvonalak, „lyukasság”, „szögek beugrása”, „tükrösség”
- ☐ Sokféle alakú síklapok közül a körlap és a sokszögek kiemelése
- ☐ Sokszögek előállítása során az oldal és csúcs szavak megismerése, használata
- ☐ Sokszögek oldalainak és csúcsainak megszámlálása
- ☐ Sokszögek elnevezése oldalak és csúcsok száma szerint
- ☐ Háromszögek, négyszögek, körlapok felismerése, kiválogatása, megnevezése
- ☐ Téglalap oldalainak és csúcsainak megszámlálása
- ☐ Téglalap átlóinak és tükrözési tengelyeinek megfigyelése
- ☐ Sokszögek közül a nem négyzet téglalapok és négyzetek kiválogatása
- ☐ Szimmetriák, tükröképek megfigyelése a természetes és az épített környezetben térben és síkban
- ☐ Tárgyak, építmények, képek tükröképének megfigyelése térben, síkban tükrözés segítségével
- ☐ Tárgyak, építmények, képek tükröképének kirakása, előállítása különböző tevékenységek során; a kapott alakzat ellenőrzése tükrözés segítségével
- ☐ Síkbeli alakzatok tükrözési tengelyeinek keresése tükrözéssel, hajtogatással
- ☐ Alakzatok eltolt képének előállítása térben és síkban mozgással, mozgatással, másolópapír segítségével
- ☐ Sor- és síkminták készítése eltolással és tükrözéssel

- ☐ Irányokat, távolságokat jelölő szavak jelentésének megismerése térben és síkban tevékenységekkel és játékos szituációkkal
- ☐ Tájékozódást segítő játékok, tevékenységek nagymozgásokkal
- ☐ Útvonalak bejárása utánzással; az útvonal tudatosítása
- ☐ Bejárt útvonal újrajárása emlékezetből
- ☐ Téri tájékozódás mozgással, tárgyak mozgatásával
- ☐ Függőleges és vízszintes síkon való tájékozódás tárgyak elhelyezésével, mozgatásával, például „fölé”, „alá” többféle értelmezése
- ☐ Térbeli és síkbeli elhelyezkedést kifejező szavak jelentésének megismerése játékos tevékenységekkel
- ☐ Irány és állás megfigyelése, követése az olvasáshoz, íráshoz kapcsolódva
- ☐ Hely meghatározása sakktáblán
- ☐ Tájékozódás négyzethálón
- ☐ Adott viszonyban lévő, adott összefüggésnek megfelelő párok keresése
- ☐ Személyek, tárgyak, dolgok, számok, testek, síklapok között megjelenő kapcsolatokat megfigyelése, felfedezése
- ☐ Számpárok, számhármak közötti kapcsolatok felfedezése, jellemzése
- ☐ A problémákban szereplő adatok viszonyának felismerése, például: időrend, nagyságviszonyok, változások, egyenlőségek
- ☐ Megfigyelt kapcsolatok megfordítása, például Anna alacsonyabb, mint Berci, Berci magasabb, mint Anna
- ☐ Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal
- ☐ Sorozatok képzése tárgyakkal, mozgással, hanggal, valamilyen logikai készlet elemeivel, számokkal
- ☐ Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között
- ☐ Sorozat alkotása közösen értelmezett szabály szerint
- ☐ Tárgyakkal, logikai készletek elemeivel kirakott egyszerű periodikus sorozatok folytatása
- ☐ A mindennapi életünkből jól ismert periódusok megfigyelése: évszakok, hónapok, hetek napjai, napszakok
- ☐ Elkezdett sorozatok, táblázatok egyszerű szabályának felismerése
- ☐ Megkezdett egyszerű szabályú sorozat folytatása mindkét irányban
- ☐ Gépjátékok különféle elemekkel (például: tárgyak, számok, alakzatok)
- ☐ Gépjátékok szabályának felismerése
- ☐ Gépjátékokban több eset kipróbálása után elempárok, elemhármak hiányzó elemének megtalálása
- ☐ Megfigyelt szabály alapján további elempárok, elemhármak alkotása
- ☐ Sorozatban, gépjátékokban, táblázatban felismert összefüggés megfogalmazása saját szavakkal
- ☐ Felismert kapcsolatok, összefüggések, szabályszerűségek szóbeli kifejezése
- ☐ Sorozatok, szabályjátékok alkotása
- ☐ Minőségi és mennyiségi tulajdonsággal kapcsolatos adatok megfigyelése, gyűjtése, rögzítése
- ☐ Tevékenységek során kapott adatok lejegyzése
- ☐ Közös tevékenységek során szerzett adatok alapján egyszerű diagram készítése kirakással, rajzzal
- ☐ Egyszerű diagramról adatok, összefüggések leolvasása közösen
- ☐ Egyenlő adatok keresése, legkisebb, legnagyobb kiválasztása
- ☐ Részvétele valószínűségi játékokban; intuitív esélylatolgatás, tippek megfogalmazása
- ☐ Valószínűségi kísérletek végzése, események megfigyelése

- ☐ Játékos tapasztalatszerzés a véletlenről, a biztosról és a lehetetlenről
- ☐ „Biztos”, „lehetséges, de nem biztos” és „lehetetlen” események megfigyelése kísérletek során
- ☐ Véletlen események bekövetkezéseinek összeszámlálása, ábrázolása különféle módokon, például: strigulázással, diagrammal, táblázatba rögzítéssel
- ☐ A „biztos” és „lehetetlen” cáfolata ellenpélda mutatásával

3. évfolyam

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;
- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

4. évfolyam

- megkülönböztet, azonosít egyedi, konkrét látott, hallott, mozgással, tapintással érzékelhető tárgyakat, dolgokat, helyzeteket, jeleket;
- játékos feladatokban személyeket, tárgyakat, számokat, formákat néhány meghatározó tulajdonsággal jellemez;

- tudatosan emlékezetébe vési az észlelt tárgyakat, személyeket, dolgokat, és ezek jellemző tulajdonságait, elrendezését, helyzetét;
- válogatásokat végez saját szempont szerint személyek, tárgyak, dolgok, számok között;
- felismeri a mások válogatásában együvé kerülő dolgok közös és a különválogatottak eltérő tulajdonságát;
- folytatja a megkezdett válogatást felismert szempont szerint;
- személyek, tárgyak, dolgok, szavak, számok közül kiválogatja az adott tulajdonsággal rendelkező összes elemet;
- azonosítja a közös tulajdonsággal rendelkező dolgok halmazába nem való elemeket;
- megnevezi egy adott tulajdonság szerint ki nem válogatott elemek közös tulajdonságát a tulajdonság tagadásával;
- barkochbázik valóságos és elképzelt dolgokkal is, kerüli a felesleges kérdéseket;
- halmazábrán is elhelyez elemeket adott címkék szerint;
- adott, címkékkel ellátott halmazábrán elhelyezett elemekről eldönti, hogy a megfelelő helyre kerültek-e; a hibás elhelyezést javítja;
- talál megfelelő címkéket halmazokba rendezett elemekhez;
- megfogalmaz adott halmazra vonatkozó állításokat; értelemszerűen használja a „mindegyik”, „nem mindegyik”, „van köztük...”, „egyik sem...” és a velük rokon jelentésű szavakat;
- két szempontot is figyelembe vesz egyidejűleg;
- két meghatározott tulajdonság egyszerre történő figyelembevételével szétválogat adott elemeket: tárgyakat, személyeket, szavakat, számokat, alakzatokat;
- megfogalmazza a halmazára egyes részeibe kerülő elemek közös, meghatározó tulajdonságát; helyesen használja a logikai „nem” és a logikai „és” szavakat, valamint a velük azonos értelmű kifejezéseket;
- megítéli, hogy adott halmazra vonatkozó állítás igaz-e vagy hamis.

5. évfolyam

- Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint
- Halmazára készítése
- Számhalmazok szemléltetése számegyenesen
- Részhalmazok felismerése ábráról
- Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével.
- állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén;
- ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben;
- ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait;
- a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja.

- gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.
- meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;
- ismeri az egész számokat.
- ábrázol törtreszeket, meghatároz törtreszeknek megfelelő törtszámokat;
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;
- megfelelteti egymásnak a racionális számok közösleges tört és tizedes tört alakját.
- meghatározza konkrét számok reciprokát.
- gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.
- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját;
- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.
- tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.
- Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból
- Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban
- Sorozatok adott szabály szerinti folytatása
- Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása
- csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalai szerint;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat.
- tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat;
- a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít;
- ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöget másol.
- a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- ismeri a gömb tulajdonságait;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.
- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;

- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.
- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket, játékában stratégiát követ;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

6. évfolyam

- Halmazábra készítése
- Számhalmazok szemléltetése számegyenesen
- Részhalmazok felismerése ábráról
- Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével.
- állítások logikai értékét (igaz vagy hamis) megállapítja.
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját nagy számok esetén;
- ismeri a római számjelek közül az L, C, D, M jeleket, felismeri az ezekkel képzett számokat a hétköznapi helyzetekben;
- ismeri és alkalmazza a 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatóság szabályait;
- a természetes számokat osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint csoportosítja.
- gyakorlati feladatok megoldása során legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.
- meghatározza konkrét számok ellentettjét, abszolút értékét;
- ismeri az egész számokat.
- ábrázol törtrészeket, meghatároz törtrészeknek megfelelő törtszámokat;
- érti és alkalmazza a számok helyi értékes írásmódját tizedes törtek esetén;
- megfelelteti egymásnak a racionális számok közös nevező törteit és tizedes tört alakját.
- meghatározza konkrét számok reciprokát.
- gyakorlati feladatok megoldása során tizedes törtet legfeljebb kétjegyű egész számmal írásban oszt. A hányadost megbecsüli.
- felismeri az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- felismeri és megalkotja az egyenes arányosság grafikonját;
- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén;
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

- tájékozódik a koordináta-rendszerben: koordinátaival adott pontot ábrázol, megadott pont koordinátáit leolvassa.
- Sorozatok létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból
- Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban
- Sorozatok adott szabály szerinti folytatása
- Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása
- csoportosítja a háromszögeket szögeik és oldalaik szerint;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat.
- tapasztalatot szerez a síkbeli mozgásokról gyakorlati helyzetekben;
- felismeri a síkban az egybevágó alakzatokat;
- a szerkesztéshez tervet, előzetes ábrát készít;
- ismeri az alapszerkesztéseket: szakaszfelező merőleget, szögfelezőt, merőleges és párhuzamos egyeneseket szerkeszt, szöveget másol.
- a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- ismeri a gömb tulajdonságait;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.
- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;
- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.
- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket, játékában stratégiát követ;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

7. évfolyam

- elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;
- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol;
- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;
- ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.

- igaz és hamis állításokat fogalmaz meg;
- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;
- a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;
- összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;
- konkrét szituációkat szemléltet gráfok segítségével.
- ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban.
- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.
- egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;
- egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;
- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold.
- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.
- konkrét halmazok elemei között megfeleltetést hoz létre;
- értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja;
- egyszerű grafikonokat jellemez.
- ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtapéz, négyzet;
- ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;
- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban;
- ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között.
- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükrképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
- ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.

- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén.
- a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;
- ismeri a gömb tulajdonságait;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.
- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;
- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.
- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket, játékában stratégiát követ;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

8. évfolyam

- elemeket halmazba rendez több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben felismer és ábrázol;
- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket számegyenesen ábrázol;
- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) képezi és ábrázolja konkrét esetekben;
- ismeri a racionális számokat, tud példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.
- igaz és hamis állításokat fogalmaz meg;
- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort megért és önállóan összeállít;
- a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;
- összeszámlálási feladatok megoldása során alkalmazza az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;
- konkrét szituációkat szemléltet gráfok segítségével.

- ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban.
- ismeri a százalék fogalmát, gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat megold;
- idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket átvált helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.
- egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást végez, és helyettesítési értéket számol;
- egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szoroz, két tagból közös számtényezőt kiemel;
- egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megold.
- matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megold;
- gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végez.
- konkrét halmazok elemei között megfigyelést hoz létre;
- értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolja;
- egyszerű grafikonokat jellemez.
- ismeri a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismeri a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismeri a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján elkészíti a halmazábrájukat;
- a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában;
- meghatározza háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- ismeri a Pitagorasz-tételt és alkalmazza számítási feladatokban;
- ismeri a kör részeit; különbséget tesz egyenes, félegyenes és szakasz között.
- megszerkeszti alakzatok tengelyes és középpontos tükrképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával pontosan szerkeszt több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- felismeri a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
- ismer és használ dinamikus geometriai szoftvereket, tisztában van alkalmazási lehetőségeikkel.
- ismeri az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, használja azokat mérések és számítások esetén.
- a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját elkészíti;
- testeket épít képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismeri a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát méréssel megadja, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével kiszámolja; a képleteket megalapozó összefüggéseket érti;

- ismeri a gömb tulajdonságait;
- a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait alkalmazza feladatok megoldásában.
- értelmezi a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztja, és az ábrát elkészíti;
- adatokat táblázatba rendez, diagramon ábrázol hagyományos és digitális eszközökkel is;
- különböző típusú diagramokat megfeleltet egymásnak;
- megadott szempont szerint adatokat gyűjt ki táblázatból, olvas le hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket fogalmaz meg;
- konkrét adatsor esetén átlagot számol, megállapítja a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítja.
- valószínűségi játékokat, kísérleteket végez, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjti, rendezi és ábrázolja digitálisan is;
- valószínűségi játékokban érti a lehetséges kimeneteket, játékában stratégiát követ;
- ismeri a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit felhasználja a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

Technika és tervezés

1. évfolyam

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;

- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.
- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.

2. évfolyam

- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;

- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.
- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel.

3. évfolyam

- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.
- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;

- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri a családellátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.
- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;

- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.

4. évfolyam

- az anyagok tulajdonságairól érzékszervi úton, önállóan szerez ismereteket – szín, alak, átlátszóság, szag, keménység, rugalmasság, felületi minőség;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát.
- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- egyszerű szöveges, rajzos és képi utasításokat hajt végre a tevékenysége során;
- alkotótevékenysége során előkészítő, alakító, szerelő és felületkezelő műveleteket végez el;
- saját és társai tevékenységét a kitűzött célok mentén, megadott szempontok szerint reálisan értékeli;
- értékelés után megfogalmazza tapasztalatait, következtetéseket von le a későbbi eredményesebb munkavégzés érdekében;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési, problémamegoldási képességgel;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- tudatosan megtartja az egészséges és biztonságos munkakörnyezetét;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- társaival munkamegosztás szerint együttműködik a csoportos munkavégzés során;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri a családelátó tevékenységeket, melyek keretében vállalt feladatait az iskolai önellátás során munkamegosztásban végzi – terítés, rendrakás, öltözködés, növények, állatok gondozása stb.;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- felismeri, hogy tevékenysége során tud változtatni közvetlen környezetén, megóvhatja, javíthat annak állapotán;
- otthoni és iskolai környezetének, tevékenységeinek balesetveszélyes helyzetait felismeri, és ismeri megelőzésük módját;
- takarékosan gazdálkodik az anyaggal, energiával, idővel;
- rendet tart a környezetében;
- törekszik a takarékos anyagfelhasználásra;
- szelektíven gyűjti a hulladékot;

- ismeri a tudatos vásárlás néhány fontos elemét;
- ismeri az egészségmegőrzés tevékenységeit.
- adott szempontok alapján egyszerűbb tárgyakat önállóan tervez, készít, alkalmazza a tanult munkafolyamatokat;
- alkotótevékenysége során figyelembe veszi az anyag tulajdonságait, felhasználhatóságát;
- felismeri az egymásért végzett munka fontosságát, a munkamegosztás értékét;
- ismeri a környezetében fellelhető, megfigyelhető szakmák, hivatások jellemzőit.
- ismeri és használni, alkalmazni tudja a legfontosabb közlekedési lehetőségeket, szabályokat, viselkedési elvárásokat;
- az elvárt feladatokban önállóan dolgozik – elvégzi a műveletet;
- rendelkezik az életkorának megfelelő szintű problémafelismerési és problémamegoldási képességgel.

5. évfolyam

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a munkatevékenység értékteremtő lényegét;
- felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések ok-okozati összefüggéseit;
- felismeri az egyes műveletek baleseti veszélyeit;
- elemi műszaki rajzi ismereteit alkalmazza a tervezés során;
- alkalmazza a vetületi ábrázolást.
- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.
- azonosítja a lakóház részeit – alap, tartószerkezet, falazat, nyílászárók, homlokzat, tető;
- ismereteket gyűjt a régi korok épületeiről, építőanyagairól, a hagyományos népi építészet épületeiről, építőanyagairól;
- információkat gyűjt építőanyagokról, építőipari szakmákról;
- megtervezi a lakóépület közvetlen környezetét – kert, gazdasági épületek;
- modellezi a lakóépületek környezetét.
- egy adott terület helyszínrajzát értelmezi, összeveti a valósággal, például nyomtatott, interneten elérhető térképek, fényképek alapján;
- eligazodik egyszerű építészeti vázlatokon;
- a társakkal együttműködve településmodellt tervez;
- csoportban településmodellt épít.
- felismeri a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a települések kialakulásában, fejlődésében, a település lakóinak életminőségében.
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával, esetleg rajzoló- vagy tervezőprogram segítségével készíti el és osztja meg.

6. évfolyam

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a munkatevékenység értékteremtő lényegét;
- felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések ok-okozati összefüggéseit;
- felismeri az egyes műveletek baleseti veszélyeit;

- elemi műszaki rajzi ismereteit alkalmazza a tervezés során;
- alkalmazza a vetületi ábrázolást.
- jártasságot szerez a gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározásában.
- azonosítja a lakóház részeit – alap, tartószerkezet, falazat, nyílászárók, homlokzat, tető;
- ismereteket gyűjt a régi korok épületeiről, építőanyagairól, a hagyományos népi építészet épületeiről, építőanyagairól;
- információkat gyűjt építőanyagokról, építőipari szakmákról;
- megtervezi a lakóépület közvetlen környezetét – kert, gazdasági épületek;
- modellezi a lakóépületek környezetét.
- egy adott terület helyszínrajzát értelmezi, összeveti a valósággal, például nyomtatott, interneten elérhető térképek, fényképek alapján;
- eligazodik egyszerű építészeti vázlatokon;
- a társakkal együttműködve településmodellt tervez;
- csoportban településmodellt épít.
- felismeri a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a települések kialakulásában, fejlődésében, a település lakóinak életminőségében.
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával, esetleg rajzoló- vagy tervezőprogram segítségével készíti el és osztja meg.

7. évfolyam

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- célzottan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján, és a kapott adatokat értékeli, rendszerezi, elemzi;
- holisztikus szemlélettel rendelkezik, az összefüggések megértésére törekszik;
- az egyes részfeladatokat rendszerszinten szemléli;
- felismeri a technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát;
- egészség- és környezettudatosan dönt és tevékenykedik;
- tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;
- érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét.
- tevékenysége során tapasztalatokat szerez a háztartás műszaki jellegű rendszereinek felépítéséről, működéséről;
- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- elemzi, összehasonlítja az építményekre ható hatásokat és az építményekkel kapcsolatos követelményeket;
- tanulmányozott példák alapján áttekinti az épületek legfontosabb közműveit – elektromos hálózat, vízellátó rendszer, fűtési rendszer, légtechnika;
- beazonosítja a lakás elektromos hálózatában alkalmazott leggyakoribb érintésvédelmi módokat – kettős szigetelés, védőföldelés, nullázás, FI relé;
- azonosítja a legfontosabb üzemeltetési, karbantartási feladatokat, a leggyakoribb hibákat és azok okait;

- elvégez egyszerű beállítási, karbantartási, szerelési, javítási feladatokat a környezetében található szerkezeteken;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad tevékenységében;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- terv szerint tevékenykedik, probléma esetén észszerű kockázatokat felvállal;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat;
- adott szempontok mentén értékeli saját és mások munkáját;
- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít;
- grafikonok, diagramok alapján elemzi a háztartások energiafogyasztását;
- példákat mond az energiapazarlásra;
- példákat mond takarékosági lehetőségekre az elektromosáram-fogyasztás, a vízfogyasztás, a fűtési és más hőenergia területén.
- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával, esetleg rajzoló- vagy tervezőprogram segítségével készíti el és osztja meg;
- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít;
- felsorolja az egészséges, élhető település kritériumait;
- elemzi a különböző településtípusokhoz kötődő életformákat, felismeri a törvényszerűségeket;
- elemzi az épített környezet és az életvitel összefüggéseit;
- összehasonlítja a hagyományos és a modern építőanyagokat;
- feltárja az építőanyagok és építési technológiák, építőipari foglalkozások közötti kapcsolatokat;
- megnevezi a településeken található legfontosabb középületeket, közintézményeket és azok szerepét a településen lakók életében;
- régi térképek, fényképek alapján nyomon követi egy adott terület változásait;
- gyűjtött dokumentumok alapján megismeri a települése történetét.
- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;

- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával osztja meg;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- anyagválasztásnál elemzi a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- terv szerint tevékenykedik, probléma esetén észszerű kockázatokat felvállal;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat;
- adott szempontok mentén értékeli saját és mások munkáját;
- a használatbavétel során, az eltéréseket kiindulópontként alkalmazva javaslatot tesz produktuma továbbfejlesztésére;
- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít;
- átlátja a közlekedési hálózatok szerepét, fontosságát a település lakóinak életminőségében.
- önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján;
- tevékenységét önállóan vagy társakkal együttműködve tervezi;
- terveit a műszaki kommunikáció alkalmazásával, esetleg rajzoló- vagy tervezőprogram segítségével készíti el és osztja meg;
- a terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- anyagválasztásnál elemzi a megismert anyagok jellemzőit a felhasználhatóság szempontja szerint;
- a megismert szerszámokat és eszközöket önállóan, az újakat tanári útmutatással használja;
- részt vesz a munkavégzési szabályok megalkotásában, betartja azokat;
- terv szerint tevékenykedik, probléma esetén észszerű kockázatokat felvállal;
- csoportmunkában feladatot vállal, részt vesz a döntéshozatalban, és a döntésnek megfelelően tevékenykedik;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;
- problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat;
- alkalmazza a döntés-előkészítés, döntéshozatal eljárásait, hibás döntésein változtat;
- adott szempontok mentén értékeli saját és mások munkáját;

- a használatbavétel során, az eltéréseket kiindulópontként alkalmazva javaslatot tesz produktuma továbbfejlesztésére;
- tevékenységének tervezésénél és értékelésénél figyelembe vesz környezeti szempontokat;
- szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít.

Testnevelés

1. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akaratú erőfeszítéseit;
- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;

- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

2. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, a társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- az egyszerűbb mozgásformákat jól koordináltan hajtja végre, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtásában megfelelő szintű tagoltságot mutat.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

3. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- a sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- különböző mozgásai jól koordináltak, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtása jól tagolt.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mértén rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

4. évfolyam

a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult mozgásformákat összefüggő cselekvéssorokban, jól koordináltan kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma könnyed és pontos kivitelezésének elsajátításáig fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;

- a sporttevékenysége során a szabályok betartására törekszik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- megfelelő motoros képességszinttel rendelkezik az alapvető mozgásformák viszonylag önálló és tudatos végrehajtásához;
- olyan szintű relatív erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi összefüggő cselekvéssorok kidolgozását, az elemek közötti összhang megteremtését.

MOZGÁSKÉSZSÉG-KIALAKÍTÁS – MOZGÁSTANULÁS

- az alapvető mozgásformákat külsőleg meghatározott ritmushoz, társak mozgásához igazított sebességgel és dinamikával képes végrehajtani;
- különböző mozgásai jól koordináltak, a hasonló mozgások szimultán és egymást követő végrehajtása jól tagolt.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben;
- a versengések és a versenyek tudatos szereplője, a közösséget pozitívan alakító résztvevő;
- felismeri a sportszerű és sportszerűtlen magatartásformákat, betartja a sportszerű magatartás alapvető szabályait.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- felismeri a különböző veszély- és baleseti forrásokat, elkerülésükhöz tanári segítséget kér;
- ismeri a keringési, légzési és mozgatórendszerét fejlesztő alapvető mozgásformákat;
- tanári irányítással, ellenőrzött formában végzi a testnevelés – számára nem ellenjavallt – mozgásanyagát;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mértén rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- az öltözködés és a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- megismeri az életkorának megfelelő sporttáplálkozás alapelveit, képes különbséget tenni egészséges és egészségtelen tápanyagforrások között.

5. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségszinten kivitelez;
- a tanult mozgásforma készségszintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készség szintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületek védelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

6. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készség szinten kivitelez;
- a tanult mozgásforma készség szintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készség szintű kivitelezésére;

- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületek védelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

7. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségszinten kivitelez;
- a tanult mozgásforma készségszintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készségszintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;
- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületek védelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

8. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

MOZGÁSKULTÚRA-FEJLESZTÉS

- a tanult alapvető mozgásformák kombinációiból álló cselekvéssorokat változó térbeli, időbeli, dinamikai feltételek mellett készségszinten kivitelezzi;
- a tanult mozgásforma készségszintű kivitelezése közben fenntartja érzelmi-akaratit erőfeszítéseit;
- minden sporttevékenységében forma- és szabálykövető attitűddel rendelkezik, ez tevékenységének automatikus részévé válik.

MOTOROSKÉPESSÉG-FEJLESZTÉS

- a motoros képességeinek fejlődési szintje révén képes az összhang megteremtésére a cselekvéssorainak elemei között;
- relatív erejének birtokában képes a sportágspecifikus mozgástechnikák koordinált, készségszintű kivitelezésére;
- az alapvető mozgásainak koordinációjában megfelelő begyakorlottságot mutat, és képes a változó környezeti feltételekhez célszerűen illeszkedő végrehajtásra;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat tanári irányítással tudatosan alkalmazza.

VERSENGÉSEK, VERSENYEK

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

PREVENCIÓ, ÉLETVITEL

- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére;

- tanári segítséggel, egyéni képességeihez mérten, tervezetten, rendezetten és rendszeresen fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- ismeri a tanult mozgásformák gerinc- és ízületvédelmi szempontból helyes végrehajtását;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten tervezetten, rendezetten és rendszeresen végez testmozgást.

EGÉSZSÉGES TESTI FEJLŐDÉS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

- a higiéniai szokások terén teljesen önálló, adott esetben segíti társait;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelően tervezett, rendezett és rendszeres, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

Vizuális kultúra

1. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál
- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;

- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- pontosan ismeri államcímerünk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél.
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítségével elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítségével megjeleníti;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

2. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál
- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátssza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- pontosan ismeri államcímernk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátsszik, elmesél.
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;

- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítségével értelmez;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítségével megjeleníti;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

3. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;

- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljuttatja, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjeleníti;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- pontosan ismeri államcímernk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- valós vagy digitális játékelményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlítja;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;

- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzélést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

4. évfolyam

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- élmények, elképzelt vagy hallott történetek, szövegek részleteit különböző vizuális eszközökkel egyszerűen megjeleníti: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít;
- korábban átélt eseményeket, tapasztalatokat, élményeket különböző vizuális eszközökkel, élményszerűen megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít, fotóz és magyarázza azt;
- rövid szövegekhez, egyéb tananyagtartalmakhoz síkbeli és térbeli vizuális illusztrációt készít különböző vizuális eszközökkel: rajzol, fest, nyomtat, fotóz, formáz, épít és a képet, tárgyat szövegesen értelmezi;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszését;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti.
- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és mások érzelmeit, hangulatait segítséggel megfogalmazza és egyszerű dramatikus eszközökkel eljátsza, vizuális eszközökkel megjeleníti;
- azonosítja a nonverbális kommunikáció eszközeit: mimika, gesztus, ezzel kapcsolatos tapasztalatait közlési és kifejezési helyzetekben használja;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- a tanulás során szerzett tapasztalatait, saját céljait, gondolatait vizuális megjelenítés segítségével magyarázza, illusztrálja egyénileg és csoportmunkában;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- egyszerű, mindennapok során használt jeleket felismer;
- pontosan ismeri államcímernk és nemzeti zászlónk felépítését, összetevőit, színeit;
- adott cél érdekében egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket – jel, meghívó, plakát – készít egyénileg vagy csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít.

- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- valós vagy digitális játékélményeit vizuálisan és dramatikusan feldolgozza: rajzol, fest, formáz, nyomtat, eljátszik, elmesél;
- a vizuális nyelv elemeinek értelmezésével és használatával kísérletezik;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- az adott életkornak megfelelő tájékoztatást, meggyőzést, figyelemfelkeltést szolgáló, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket segítséggel értelmez;
- azonosítja a gyerekeknek szóló, vagy fogyasztásra ösztönző, célzottan kommunikációs szándékú vizuális közléseket;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít;
- adott álló- vagy mozgóképi megjelenéseket egyéni elképzelés szerint átértelmez.
- saját munkákat, képeket, műalkotásokat, mozgóképi részleteket szereplők karaktere, szín-, fényhatás, kompozíció, kifejezőerő szempontjából szövegesen elemez, összehasonlít;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után önállóan megfogalmazza és indokolja tetszésítéletét;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- az adott életkornak megfelelő rövid mozgóképi közléseket segítséggel elemez, a vizuális kifejezőeszközök használatának tudatosítása érdekében;
- időbeli történéseket egyszerű vizuális eszközökkel, segítséggel megjelenít;
- saját történetet alkot, és azt vizuális eszközökkel is tetszőlegesen megjeleníti;
- adott cél érdekében fotót vagy rövid mozgóképet készít.
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- saját és társai vizuális munkáit szövegesen értelmezi, kiegészíti, magyarázza;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- gyűjtött természeti vagy mesterséges formák egyszerűsítésével, vagy a magyar díszítőművészet általa megismert mintakincsének felhasználásával mintát tervez.

- egyszerű eszközökkel és anyagokból elképzelt teret rendez, alakít, egyszerű makettet készít egyénileg vagy csoportmunkában, és az elképzelést szövegesen is bemutatja, magyarázza;
- elképzelt történeteket, irodalmi alkotásokat bemutat, dramatizál, ehhez egyszerű eszközöket: bábót, teret/díszletet, kelléket, egyszerű jelmezt készít csoportmunkában, és élményeit szövegesen megfogalmazza;
- képek, műalkotások, mozgóképi közlések megtekintése után adott szempontok szerint következtetést fogalmaz meg, megállapításait társaival is megvitatja;
- különböző alakzatokat, motívumokat, egyszerű vizuális megjelenéseket látvány alapján, különböző vizuális eszközökkel, viszonylagos pontossággal megjelenít: rajzol, fest, nyomtat, formáz, épít;
- alkalmazza az egyszerű tárgykészítés legfontosabb technikáit: vág, ragaszt, tűz, varr, kötöz, fűz, mintáz;
- adott cél érdekében alkalmazza a térbeli formaalkotás különböző technikáit egyénileg és csoportmunkában;
- saját kommunikációs célból egyszerű térbeli tájékozódást segítő ábrát – alaprajz, térkép – készít;
- különböző egyszerű anyagokkal kísérletezik, szabadon épít, saját célok érdekében konstruál.

5. évfolyam

Tanulási eredmények

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újfogalmazza a látványt.
- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;

- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;
- adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzei, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeéseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeéseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;

- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit;
- egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt;
- célzottan vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve.
- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újfogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újfogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál;

- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

6. évfolyam

5. évfolyam

Tanulási eredmények

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- látványok, képek részeinek, részleteinek alapján elképzei a látvány egészét, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutatja és megjeleníti, rekonstruálja azt;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a látványokkal kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeket pontosan szétválasztja;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt.
- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- különböző érzetek kapcsán belső képeinek, képzeiteinek megfigyelésével tapasztalatait vizuálisan megjeleníti;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- megfigyeléseit, tapasztalatait, gondolatait vizuálisan rögzíti, mások számára érthető vázlatot készít;
- adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, tárgyakat, helyzeteket, történeteket részletesen elképzel, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;

- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján;
- adott cél szempontok figyelembevételével térbeli, időbeli viszonyokat, változásokat, eseményeket, történeteket rögzít, megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képi formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit;
- egyszerű tájékoztató, magyarázó rajzok, ábrák, jelek, szimbólumok tervezése érdekében önállóan információt gyűjt;
- célzottan vizuális kommunikációt szolgáló megjelenéseket értelmez és tervez a kommunikációs szándék és a hatáskeltés szempontjait kiemelve.
- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- látványok, vizuális jelenségek, alkotások lényeges, egyedi jellemzőit kiemeli, bemutatja;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál;
- felismeri az egyes témakörök szemléltetésére használt műalkotásokat, alkotókat, az ajánlott képanyag alapján.

7. évfolyam

Tanulási eredmények

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;

- tetszésítélete alapján alkotásokról információkat gyűjt, kifejezőerő és a közvetített hatás szempontjából csoportosítja, és megállapításait felhasználja más szituációban;
- megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai, társadalmi reflexiói kapcsán.
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiumok képzési formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;

- vizuális megjelenítés során használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem vizuális információkat (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakít;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.
- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újfogalmazza a látványt;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

8. évfolyam

Tanulási eredmények

A tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzei és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- tetszésítélete alapján alkotásokról információkat gyűjt, kifejezőerő és a közvetített hatás szempontjából csoportosítja, és megállapításait felhasználja más szituációban;
- megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai, társadalmi reflexiói kapcsán.
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelést, figyelemirányítást, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;

- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történeteket közvetít újabb médiumok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem vizuális információkat (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetként alakít;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.
- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újfogalmazza a látványt;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;
- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;

- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Állampolgári ismeretek

8. évfolyam

A tanuló

- értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet;
- értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát.
- felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.
- társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít.
- társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban;
- értelmezi és társaival megbeszéli a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában;
- felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.
- felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket;
- felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.
- társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól;
- arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.
- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is.
- beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Biológia

7. évfolyam

A tanuló

- ismeri a biológia tudományának kutatási céljait, elismeri a tudósok munkáját és felelősségét, képet alkot a biológia fejlődéséről, érti a jelenkori kutatások jelentőségét;
- érti és példákkal igazolja, hogy a tudományos elképzelések az adott kor tudásán és világképén nyugszanak, fejlődésük és cseréjük a megismerési folyamat természetes jellemzője;
- a biológiai jelenségekkel kapcsolatban kérdéseket, előfeltevéseket fogalmaz meg, tudja, hogy ezek akkor vizsgálhatók tudományosan, ha lehetőség van a bizonyításra vagy cáfolatra;
- tisztában van a mérhetőség jelentőségével, törekszik az elérhető legnagyobb pontosságra, de tisztában van ennek korlátaival is;
- megkülönbözteti a bulvár, a népszerűsítő és a tudományos típusú közléseket, médiatermékeket, törekszik a megtévesztés, az áltudományosság leleplezésére.
- tényekre alapozott érveket fogalmaz meg a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, értékeli egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket;
- vázlatrajz, fotó vagy mikroszkópos megfigyelés alapján felismeri és megnevezi a sejtmagvas sejttípus legfontosabb alkotórészeit, megfogalmazza a sejtekben zajló életfolyamatok lényegi jellemzőit;
- képek, videók és mikroszkópos megfigyelések alapján összehasonlítja a növényi és az állati sejtek felépítését és működését, példák alapján értelmezi az egysejtű életmód jellegzetességeit;
- érti a többsejtűek szerveződési típusainak különbségét, szerepét a fajok elterjedésében és a köztük kialakult munkamegosztásban.
- a biológiai problémák vizsgálatában figyelembe veszi az evolúciós fejlődés szempontjait, a földtörténeti időskálán el tudja helyezni ennek mérföldköveit, érti, hogy a mai emberi faj is az evolúció során alakult ki;
- értelmezi a rátermettségi és a természetes szelekció fogalmát, tudja, hogy azt a véletlenszerű események és az önszerveződés is befolyásolhatja;
- elfogadja, hogy minden ember egy fajhoz tartozik és a nagyraszok értékükben nem különböznek, a biológiai és kulturális örökségük az emberiség közös kincse.
- alaktani jellemzők összehasonlítása alapján felismer néhány fontosabb növény- és állatcsoportot, ezekbe besorolást végez;
- konkrét példák vizsgálata alapján összehasonlítja a gombák, a növények és az állatok testfelépítését, életműködéseit és életmódját, ennek alapján érvel az önálló rendszertani csoportba sorolásuk mellett.
- alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;
- a földrészek természetes növényzetét ábrázoló tematikus térképek, fényképek, ábrák segítségével azonosítja bolygónk biotopjait;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek éghajlati övezetei, kialakult talajtípusai és az ott élő növényvilág közötti kapcsolatokat;

- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek jellegzetes növényei és az ott élő állatvilág közötti kapcsolatot;
- néhány tengeri növény- és állatfaj megismerése során felismeri, hogy bolygónk legnagyobb életközössége a világtengerekben él.
- másokkal együttműködve vizsgál környezetében található életközösségeket, az elkészített rajzok, fotók, videók és adatok alapján elemzi az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kapcsolatokat;
- életközösségek vizsgálata, valamint ábrák, animációk alapján magyarázza az életközösségekben zajló anyagforgalom folyamatát, felismeri az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat, táplálkozási piramist szerkeszt;
- leírások, filmek és saját megfigyelései alapján elemzi az állatok viselkedésének alaptípusait, ezek lényegi jellemzőit konkrét példák alapján bemutatja;
- esetleírások, filmek és saját megfigyelései alapján felismeri az adott életközösségek biológiai értékeit, értékeli a lakókörnyezetében található életközösségek környezeti állapotot és életminőséget javító hatását.
- érti és elfogadja, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismeri ennek formáit, felhívja a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra;
- az életformák sokféleségét megőrzendő értékként kezeli, felismeri a benne rejlő esztétikai szépséget, érvel a biológiai sokféleség veszélyeztetése ellen;
- tájékozódik a környezetében található védett fajokról, életközösségekről, ezek eszmei értékéről és biológiai jelentőségéről, ismeri a hazai nemzeti parkok számát, területi elhelyezkedését, bemutatja védendő életközösségeik alapvető jellemzőit;
- egységben látja az életközösségek múltbeli, jelenkori és várható jövőbeli állapotát, azok jövőbeli állapotára valószínűségi előrejelzést fogalmaz meg, felismeri és vállalja a jövőjük iránti egyéni és közösségi felelősséget.
- kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait;
- ismeri a növények gondozásának biológiai alapjait, több szempontot is figyelembe véve értékeli a növények, a növénytermesztés élelmezési, ipari és környezeti jelentőségét;
- kritikusan vizsgálja a haszonállatok tartási módjai és a fajra jellemző igények közötti ellentmondásokat, ismeri és érti a nagyüzemi technológiák és a humánus állattartási módok közötti különbségeket;
- példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit.
- az emberi test megfigyelése alapján azonosítja a főbb testtájakat és testrészeket, elemzi ezek arányait és szimmetriaviszonyait;
- felismeri az emberi bőr, a csontváz és a vázizomzat főbb elemeit, ezek kapcsolódási módjait, értelmezi a mozgási szervrendszer felépítése és az ember mozgásképessége közötti összefüggéseket;
- alapvető mozgástípusok és egyes sportok esetében elemzi a mozgásszervrendszer működésének jellemzőit, igyekszik ezeket fizikai fogalmakkal és elvekkel magyarázni;

- tudja, hogy a testünk alapfelépítése az evolúciós fejlődés eredménye, de az öröklött adottságaink az egyedfejlődés során formálódnak egyénivé, ebben nagy szerepet játszik az életmódunk is;
- felismeri a gyakorolt sportok testi és lelki fejlesztő hatását és a velük járó terheléseket, baleseti veszélyeket, tanácsokat fogalmaz meg ezek elkerülésére.
- ábrák, makettek alapján felismeri az ember anyagforgalmi szervrendszereinek fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja a táplálkozási, keringési, légzési, kiválasztási szervrendszerek alapvető biológiai funkcióit, az életfolyamatok lépéseit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.
- ábrák, makettek alapján felismeri az ember ideg- és hormonrendszerének fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja az ideg- és hormonrendszer alapvető biológiai funkcióit, értelmezi a szabályozás elvét;
- felismeri, hogy az immunrendszer is információkat dolgoz fel, azonosítja a rendszer főbb szerveit, sejtjes elemeit és kémiai összetevőit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.
- azonosítja az emberi egyedfejlődés főbb szakaszait, bemutatja az emberi nemek testi különbözőségének kialakulását, tisztában van a felelős szexuális magatartás ismérveivel, értékeli a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségét;
- értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét.
- ismeri a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőit, igyekszik tudatosan alakítani étkezési szokásait, törekszik az életmódjának megfelelő energia- és tápanyagbevitelre, a normál testsúly megőrzésére;
- ismeri a kórokozó, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát;
- tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli;
- érti az orvosi diagnosztikai eljárások célját, ismeri azok alapelvét és néhány főbb módszerét, értékeli a megfelelő diagnózis felállításának jelentőségét;
- felméri a baleseti sérülések kockázatait, igyekszik ezeket elkerülni, a bekövetkezett balesetek esetében felismeri a sérülés, vérzés vagy mérgezés jeleit, ezekről megfelelő beszámolót tud adni;

- a bekövetkezett balesetet, rosszulletet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani: a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül megkezdeni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása);
- tudja alkalmazni az alapszintű újraélesztést mellkaskompressziók és lélegeztetés (CPR) kivitelezésével, felismeri ennek szükségességét.

8. évfolyam

A tanuló

- ismeri a biológia tudományának kutatási céljait, elismeri a tudósok munkáját és felelősségét, képet alkot a biológia fejlődéséről, érti a jelenkori kutatások jelentőségét;
- érti és példákkal igazolja, hogy a tudományos elképzelések az adott kor tudásán és világképén nyugszanak, fejlődésük és cseréjük a megismerési folyamat természetes jellemzője;
- a biológiai jelenségekkel kapcsolatban kérdéseket, előfeltevéseket fogalmaz meg, tudja, hogy ezek akkor vizsgálhatók tudományosan, ha lehetőség van a bizonyításra vagy cáfolatra;
- tisztában van a mérhetőség jelentőségével, törekszik az elérhető legnagyobb pontosságra, de tisztában van ennek korlátaival is;
- megkülönbözteti a bulvár, a népszerűsítő és a tudományos típusú közléseket, médiatermékeket, törekszik a megtévesztés, az áltudományosság leleplezésére.
- tényekre alapozott érveket fogalmaz meg a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, értékeli egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket;
- vázlatrajz, fotó vagy mikroszkópos megfigyelés alapján felismeri és megnevezi a sejtmagvas sejttípus legfontosabb alkotórészeit, megfogalmazza a sejtekben zajló életfolyamatok lényegi jellemzőit;
- képek, videók és mikroszkópos megfigyelések alapján összehasonlítja a növényi és az állati sejtek felépítését és működését, példák alapján értelmezi az egysejtű életmód jellegzetességeit;
- érti a többsejtűek szerveződési típusainak különbségét, szerepét a fajok elterjedésében és a köztük kialakult munkamegosztásban.
- a biológiai problémák vizsgálatában figyelembe veszi az evolúciós fejlődés szempontjait, a földtörténeti időskálán el tudja helyezni ennek mérföldköveit, érti, hogy a mai emberi faj is az evolúció során alakult ki;
- értelmezi a rátermettség és a természetes szelekció fogalmát, tudja, hogy azt a véletlenszerű események és az önszerveződés is befolyásolhatják;
- elfogadja, hogy minden ember egy fajhoz tartozik és a nagyraszok értékükben nem különböznek, a biológiai és kulturális örökségük az emberiség közös kincse.
- alaktani jellemzők összehasonlítása alapján felismer néhány fontosabb növény- és állatcsoportot, ezekbe besorolást végez;

- konkrét példák vizsgálata alapján összehasonlítja a gombák, a növények és az állatok testfelépítését, életműködéseit és életmódját, ennek alapján érvel az önálló rendszertani csoportba sorolásuk mellett.
- alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;
- a földrészek természetes növényzetét ábrázoló tematikus térképek, fényképek, ábrák segítségével azonosítja bolygónk biotopjait;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek éghajlati övezetei, kialakult talajtípusai és az ott élő növényvilág közötti kapcsolatokat;
- néhány jellegzetes faj példáján keresztül felismeri a kontinensek jellegzetes növényei és az ott élő állatvilág közötti kapcsolatokat;
- néhány tengeri növény- és állatfaj megismerése során felismeri, hogy bolygónk legnagyobb életközössége a világtengerekben él.
- másokkal együttműködve vizsgál környezetében található életközösségeket, az elkészített rajzok, fotók, videók és adatok alapján elemzi az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kapcsolatokat;
- életközösségek vizsgálata, valamint ábrák, animációk alapján magyarázza az életközösségekben zajló anyagforgalom folyamatát, felismeri az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat, táplálkozási piramist szerkeszt;
- leírások, filmek és saját megfigyelései alapján elemzi az állatok viselkedésének alaptípusait, ezek lényegi jellemzőit konkrét példák alapján bemutatja;
- esetleírások, filmek és saját megfigyelései alapján felismeri az adott életközösségek biológiai értékeit, értékeli a lakókörnyezetében található életközösségek környezeti állapotát és életminőséget javító hatását.
- érti és elfogadja, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismeri ennek formáit, felhívja a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra;
- az életformák sokféleségét megőrzendő értéknek kezeli, felismeri a benne rejlő esztétikai szépséget, érvel a biológiai sokféleség veszélyeztetése ellen;
- tájékozódik a környezetében található védett fajokról, életközösségekről, ezek eszmei értékéről és biológiai jelentőségéről, ismeri a hazai nemzeti parkok számát, területi elhelyezkedését, bemutatja védendő életközösségeik alapvető jellemzőit;
- egységben látja az életközösségek múltbeli, jelenkori és várható jövőbeli állapotát, azok jövőbeli állapotára valószínűségi előrejelzést fogalmaz meg, felismeri és vállalja a jövőjük iránti egyéni és közösségi felelősséget.
- kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait;
- ismeri a növények gondozásának biológiai alapjait, több szempontot is figyelembe véve értékeli a növények, a növénytermesztés élelmezési, ipari és környezeti jelentőségét;
- kritikusan vizsgálja a haszonállatok tartási módjai és a fajra jellemző igények közötti ellentmondásokat, ismeri és érti a nagyüzemi technológiák és a humánus állattartási módok közötti különbségeket;
- példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit.

- az emberi test megfigyelése alapján azonosítja a főbb testtájakat és testrészeket, elemzi ezek arányait és szimmetriaviszonyait;
- felismeri az emberi bőr, a csontváz és a vázizomzat főbb elemeit, ezek kapcsolódási módjait, értelmezi a mozgási szervrendszer felépítése és az ember mozgásképessége közötti összefüggéseket;
- alapvető mozgástípusok és egyes sportok esetében elemzi a mozgásszervrendszer működésének jellemzőit, igyekszik ezeket fizikai fogalmakkal és elvekkel magyarázni;
- tudja, hogy a testünk alapfelépítése az evolúciós fejlődés eredménye, de az öröklött adottságaink az egyedfejlődés során formálódnak egyénivé, ebben nagy szerepet játszik az életmódunk is;
- felismeri a gyakorolt sportok testi és lelki fejlesztő hatását és a velük járó terheléseket, baleseti veszélyeket, tanácsokat fogalmaz meg ezek elkerülésére.
- ábrák, makettek alapján felismeri az ember anyagforgalmi szervrendszereinek fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja a táplálkozási, keringési, légzési, kiválasztási szervrendszerek alapvető biológiai funkcióit, az életfolyamatok lépéseit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.
- ábrák, makettek alapján felismeri az ember ideg- és hormonrendszerének fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja az ideg- és hormonrendszer alapvető biológiai funkcióit, értelmezi a szabályozás elvét;
- felismeri, hogy az immunrendszer is információkat dolgoz fel, azonosítja a rendszer főbb szerveit, sejtjes elemeit és kémiai összetevőit;
- ismeri és megfelelő szempontok szerint értékeli az emberi szervezet állapotát, folyamatait jellemző fontosabb adatokat, azokat összefüggésbe hozza a testi és lelki állapotával, egészségével.
- azonosítja az emberi egyedfejlődés főbb szakaszait, bemutatja az emberi nemek testi különbözőségének kialakulását, tisztában van a felelős szexuális magatartás ismérveivel, értékeli a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségét;
- értékeli a személyi és környezeti higiénia egészségmegőrzéssel kapcsolatos jelentőségét, ennek alapelveit személyes környezetében is igyekszik alkalmazni, egyéni képességeihez mérten tisztán, rendben tartja környezetét.
- ismeri a szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőit, igyekszik tudatosan alakítani étkezési szokásait, törekszik az életmódjának megfelelő energia- és tápanyagbevitelre, a normál testsúly megőrzésére;
- ismeri a kórokozó, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát;

- tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli;
- érti az orvosi diagnosztikai eljárások célját, ismeri azok alapelvét és néhány főbb módszerét, értékeli a megfelelő diagnózis felállításának jelentőségét;
- felméri a baleseti sérülések kockázatait, igyekszik ezeket elkerülni, a bekövetkezett balesetek esetében felismeri a sérülés, vérzés vagy mérgezés jeleit, ezekről megfelelő beszámolót tud adni;
- a bekövetkezett balesetet, rosszulletet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani: a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel vagy eszköz nélkül megkezdeni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása);
- tudja alkalmazni az alapszintű újraélesztést mellkaskompressziók és lélegeztetés (CPR) kivitelezésével, felismeri ennek szükségességét.

Fizika

7. évfolyam

A tanuló

- felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;
- hétköznapi eszközökkel méréseket végez, rögzíti a mérések eredményeit, leírja a méréssorozatokban megfigyelhető tendenciákat, ennek során helyesen használja a közismert mértékegységeket;
- ismeri a fizika fontosabb szakterületeit;
- tájékozott a fizika néhány új eredményével kapcsolatban.
- tisztában van azzal, hogy az energiának ára van, gyakorlati példákon keresztül ismerteti az energiatakarékosság fontosságát, ismeri az energiatermelés környezeti hatásait, az energiabiztonság fogalmát;
- ismeri a jövő tervezett energiaforrásaira vonatkozó legfontosabb elképzeléseket;
- előidézi egyszerű energiaátalakulással járó folyamatokat (melegítés, szabadesés), megnevezi az abban szereplő energiákat;
- ismeri a zöldenergia és fosszilis energia fogalmát, az erőművek energiaátalakításban betöltött szerepét, az energiafelhasználás módjait és a háztartásokra jellemző fogyasztási adatokat;
- átlátja a táplálékok energiatartalmának szerepét a szervezet energiaháztartásában és az ideális testsúly megtartásában;
- kvalitatív ismeretekkel rendelkezik az energia szerepéről, az energiaforrásokról, az energiaátalakulásokról.
- megfelelően tudja összekapcsolni a hely- és időadatokat. Különbséget tesz az út és elmozdulás fogalma között. Ismeri, és ki tudja számítani az átlagsebességet, a mértékegységeket megfelelően használja. Tudja, hogy lehetnek egyenletes és nem egyenletes mozgások. Ismeri a testek sebességének nagyságrendjét;

- meghatározza az egyenes vonalú egyenletes mozgást végző test sebességét, a megtett utat, az út megtételéhez szükséges időt;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).
- egyszerű eszközökkel létrehoz periodikus mozgásokat, méri a periódusidőt, fizikai kísérleteket végez azzal kapcsolatban, hogy mitől függ a periódusidő;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- tisztában van a rugalmasság és rugalmatlanság fogalmával, az erő és az általa okozott deformáció közötti kapcsolat jellegével. Be tudja mutatni az anyag belső szerkezetére vonatkozó legegyszerűbb modelleket, kvalitatív jellemzőket.
- jellemzi az anyag egyes halmazállapotait, annak sajátságait, ismeri a halmazállapot-változások jellemzőit, a halmazállapot-változások és a hőmérséklet alakulásának kapcsolatát;
- tudja magyarázni a folyadékokban való úszás, lebegés és elmerülés jelenségét, az erre vonatkozó sűrűségfeltételt;
- tudja, miben nyilvánulnak meg a kapilláris jelenségek, ismer ezekre példákat a gyakorlatból (pl. növények tápanyagfelvétele a talajból);
- kísérletezés közben, illetve a háztartásban megfigyeli a folyadékok és szilárd anyagok melegítésének folyamatát, és szemléletes képet alkot a melegedést kísérő változásokról, a melegedési folyamatot befolyásoló tényezőkről.
- ismeri az elektromos állapot fogalmát, kialakulását, és megmagyarázza azt az anyagban lévő töltött részecskék és a közöttük fellépő erőhatások segítségével;
- szemléletes képe van az elektromos áramról, ismeri az elektromos vezetők és szigetelők fogalmát;
- használja a feszültség, áramerősség, ellenállás mennyiségeket egyszerű áramkörök jellemzésére;
- tudja, hogy a Földnek mágneses tere van, ismeri ennek legegyszerűbb dipól közelítését. Ismeri az állandó mágnes sajátságait, az iránytűt.
- ismeri az aktuálisan használt elektromos fényforrásokat, azok fogyasztását és fényerejét meghatározó mennyiségeket, a háztartásban gyakran használt áramforrásokat;
- ismeri a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét ezek kijavításában, a szem megerősítésének (például számítógép) következményeit;
- ismeri néhány gyakran használt optikai eszköz részeit, átlátja működési elvüket;
- tisztában van a fény egyenes vonalú terjedésével, szabályos visszaverődésének törvényével, erre hétköznapi példákat hoz.
- érti a hullámmozgás lényegét és a jellemző legfontosabb mennyiségeket: frekvencia, amplitúdó, hullámhossz, terjedési sebesség;
- megfigyeli az elterjedt hangszereket használat közben, felismeri azok működési elvét;

- ismeri a hallás folyamatát, a levegő hullámozásának szerepét a hang továbbításában. Meg tudja nevezni a halláskárosodáshoz vezető főbb tényezőket.
- környezetében zajszintméréseket végez számítógépes mérőeszközzel, értelmezi a kapott eredményt;
- ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait.
- érti a nappalok és éjszakák változásának fizikai okát, megfigyelésekkel feltárja a holdfázisok változásának fizikai hátterét. Látja a Nap szerepét a Naprendszerben mint gravitációs centrum és mint energiaforrás;
- ismeri a csillagok fogalmát, számuk és méretük nagyságrendjét. Ismeri a világűr fogalmát, a csillagászati időegységeket (nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével;
- ismeri a csillagképek, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban;
- tisztában van a galaxisok mibenlétével, számuk és méretük nagyságrendjével. Ismeri a Naprendszer bolygóinak fontosabb fizikai jellemzőit;
- tisztában van az űrkutatás aktuális céljaival, legérdekesebb eredményeivel.

8. évfolyam

A tanuló

- felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;
- hétköznapi eszközökkel méréseket végez, rögzíti a mérések eredményeit, leírja a mérésorozatokban megfigyelhető tendenciákat, ennek során helyesen használja a közismert mértékegységeket;
- ismeri a fizika fontosabb szakterületeit;
- tájékozott a fizika néhány új eredményével kapcsolatban.
- tisztában van azzal, hogy az energiának ára van, gyakorlati példákon keresztül ismerteti az energiatakarékosság fontosságát, ismeri az energiatermelés környezeti hatásait, az energiabiztonság fogalmát;
- ismeri a jövő tervezett energiaforrásaira vonatkozó legfontosabb elképzeléseket;
- előidéz egyszerű energiaátalakulással járó folyamatokat (melegítés, szabadesés), megnevezi az abban szereplő energiákat;
- ismeri a zöldenergia és fosszilis energia fogalmát, az erőművek energiaátalakításban betöltött szerepét, az energiafelhasználás módjait és a háztartásokra jellemző fogyasztási adatokat;
- átlátja a táplálékok energiatartalmának szerepét a szervezet energiaháztartásában és az ideális testsúly megtartásában;
- kvalitatív ismeretekkel rendelkezik az energia szerepéről, az energiaforrásokról, az energiaátalakulásokról.
- megfelelően tudja összekapcsolni a hely- és időadatokat. Különbséget tesz az út és elmozdulás fogalma között. Ismeri, és ki tudja számítani az átlagsebességet, a

mértékegységeket megfelelően használja. Tudja, hogy lehetnek egyenletes és nem egyenletes mozgások. Ismeri a testek sebességének nagyságrendjét;

- meghatározza az egyenes vonalú egyenletes mozgást végző test sebességét, a megtett utat, az út megtételéhez szükséges időt;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- megismeri jelentős fizikusok életének és tevékenységének legfontosabb részleteit, azok társadalmi összefüggéseit (pl. Isaac Newton, Arkhimédész, Galileo Galilei, Jedlik Ányos).
- egyszerű eszközökkel létrehoz periodikus mozgásokat, méri a periódusidőt, fizikai kísérleteket végez azzal kapcsolatban, hogy mitől függ a periódusidő;
- tisztában van a mozgások kialakulásának okával, ismeri az erő szerepét egy mozgó test megállításában, elindításában, valamilyen külső hatás kompenzálásában;
- tisztában van a rugalmasság és rugalmatlanság fogalmával, az erő és az általa okozott deformáció közötti kapcsolat jellegével. Be tudja mutatni az anyag belső szerkezetére vonatkozó legegyszerűbb modelleket, kvalitatív jellemzőket.
- jellemzi az anyag egyes halmazállapotait, annak sajátságait, ismeri a halmazállapot-változások jellemzőit, a halmazállapot-változások és a hőmérséklet alakulásának kapcsolatát;
- tudja magyarázni a folyadékokban való úszás, lebegés és elmerülés jelenségét, az erre vonatkozó sűrűségfeltételt;
- tudja, miben nyilvánulnak meg a kapilláris jelenségek, ismer ezekre példákat a gyakorlatból (pl. növények tápanyagfelvétele a talajból);
- kísérletezés közben, illetve a háztartásban megfigyeli a folyadékok és szilárd anyagok melegítésének folyamatát, és szemléletes képet alkot a melegedést kísérő változásokról, a melegedési folyamatot befolyásoló tényezőkről.
- ismeri az elektromos állapot fogalmát, kialakulását, és megmagyarázza azt az anyagban lévő töltött részecskék és a közöttük fellépő erőhatások segítségével;
- szemléletes képe van az elektromos áramról, ismeri az elektromos vezetők és szigetelők fogalmát;
- használja a feszültség, áramerősség, ellenállás mennyiségeket egyszerű áramkörök jellemzésére;
- tudja, hogy a Földnek mágneses tere van, ismeri ennek legegyszerűbb dipól közelítését. Ismeri az állandó mágnes sajátságait, az iránytűt.
- ismeri az aktuálisan használt elektromos fényforrásokat, azok fogyasztását és fényerejét meghatározó mennyiségeket, a háztartásban gyakran használt áramforrásokat;
- ismeri a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét ezek kijavításában, a szem megerősítésének (például számítógép) következményeit;
- ismeri néhány gyakran használt optikai eszköz részeit, átlátja működési elvüket;
- tisztában van a fény egyenes vonalú terjedésével, szabályos visszaverődésének törvényével, erre hétköznapi példákat hoz.
- érti a hullámmozgás lényegét és a jellemző legfontosabb mennyiségeket: frekvencia, amplitúdó, hullámhossz, terjedési sebesség;

- megfigyeli az elterjedt hangszereket használat közben, felismeri azok működési elvét;
- ismeri a hallás folyamatát, a levegő hullámváltozásának szerepét a hang továbbításában. Meg tudja nevezni a halláskárosodáshoz vezető főbb tényezőket.
- környezetében zajszintméréseket végez számítógépes mérőeszközzel, értelmezi a kapott eredményt;
- ismeri az ózonpajzs elvékonyodásának és az ultraibolya sugárzás erősödésének tényét és lehetséges okait.
- érti a nappalok és éjszakák változásának fizikai okát, megfigyelésekkel feltárja a holdfázisok változásának fizikai hátterét. Látja a Nap szerepét a Naprendszerben mint gravitációs centrum és mint energiaforrás;
- ismeri a csillagok fogalmát, számuk és méretük nagyságrendjét. Ismeri a világűr fogalmát, a csillagászati időegységeket (nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével;
- ismeri a csillagképeket, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban;
- tisztában van a galaxisok mibenlétével, számuk és méretük nagyságrendjével. Ismeri a Naprendszer bolygóinak fontosabb fizikai jellemzőit;
- tisztában van az űrkutatás aktuális céljaival, legérdekesebb eredményeivel.

Földrajz

7. évfolyam

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonságosan leolvassa azok információtartalmát, a térképen elhelyez földrajzi elemeket;
- gyakorlati feladatokat (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) old meg nyomtatott és digitális térkép segítségével;
- el tud készíteni egyszerű térképvázlatokat, útvonalterveket;
- azonosítja a jelenségek időbeli jellemzőit.
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;
- javaslatot fogalmaz meg lakókörnyezete jövőbeli, környezeti szempontokat szem előtt tartó, fenntartható fejlesztésére;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett.
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- következtet Magyarországon és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;

- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és a fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.
- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- ismeri a környezet- és természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.
- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.
- példákat nevez meg a természeti adottságok gazdálkodást, életvitelt befolyásoló szerepére;
- helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságokat, összefüggéseket felismer;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ok-okozati összefüggéseket fogalmaz meg;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- az egyes térségek kapcsán földrajzi és környezeti veszélyeket és problémákat fogalmaz meg, valamint reflektál azokra;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.
- példákat sorol a globalizáció mindennapi életünket befolyásoló folyamataira;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett;
- életkori sajátosságainak megfelelő helyzetekben alkalmazza pénzügyi ismereteit (pl. egyszerű költségvetés készítése, valutaváltás, diák vállalkozás tervezése);
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük.

8. évfolyam

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonsággal leolvassa azok információtartalmát, a térképen elhelyez földrajzi elemeket;
- gyakorlati feladatokat (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) old meg nyomtatott és digitális térkép segítségével;
- el tud készíteni egyszerű térképvázlatokat, útvonalterveket;
- azonosítja a jelenségek időbeli jellemzőit.
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- összehasonlít, illetve komplex módon, problémaközpontú megközelítéssel vizsgál pl. hazai nagytájakat, tájakat, régiókat, településeket;
- javaslatot fogalmaz meg lakókörnyezete jövőbeli, környezeti szempontokat szem előtt tartó, fenntartható fejlesztésére;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett.
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és a fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.
- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;
- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- bemutatja a nemzetközi szintű munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek kialakulásának okait és következményeit;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt.
- ismeri és értelmezi a társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek leírására alkalmazott mutatókat;

- népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket fogalmaz meg, következtetéseket von le;
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.
- példákat nevez meg a természeti adottságok gazdálkodást, életvitelt befolyásoló szerepére;
- helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságokat, összefüggéseket felismer;
- példák alapján megfogalmazza a helyi környezetkárosítás tágabb környezetre kiterjedő következményeit, ok-okozati összefüggéseket fogalmaz meg;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában;
- az egyes térségek kapcsán földrajzi és környezeti veszélyeket és problémákat fogalmaz meg, valamint reflektál azokra;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.
- példákat sorol a globalizáció mindennapi életünket befolyásoló folyamataira;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett;
- életkori sajátosságainak megfelelő helyzetekben alkalmazza pénzügyi ismereteit (pl. egyszerű költségvetés készítése, valutaváltás, diákvállalkozás tervezése);
- foglalkoztatási adatokat értelmez és elemez, következtetéseket von le belőlük.

Hon- és népismeret

6. évfolyam

A tanuló

- önálló néprajzi gyűjtés nyomán, digitális archívumok tanulmányozásával bemutatja szülőföldje hagyományos értékeit.
- ok-okozati összefüggést állapít meg az eltérő természeti környezet és a különböző tájakon élő emberek eltérő életmódja között.
- megállapításaiban rámutat a néphagyományok közösségformáló, közösségmegtartó erejére;
- szöveges és képi források, digitalizált archívumok elemzése, feldolgozása alapján önálló előadásokat hoz létre, csoportos szerepjáték során reprodukálja a megismert szokásokat;
- meghatározott helyzetekben önálló véleményt alkot, a társak véleményének meghallgatását követően álláspontját felül tudja bírálni, döntéseit át tudja értékelni.
- meglátja az összefüggést a szülőföldhöz kötődés kialakulása és a lokális értékek megismerése között
- életkorának megfelelő önálló alkotás keretében megjeleníti a magyar tudomány és kultúra eredményeit, a hungarikumokat;
- tiszteletben tartja más kultúrák értékeit.

Kémia

7. évfolyam

- A tanuló
- megismeri egy egyszerű laboratórium felépítését, anyagait és eszközeit;
- megkülönbözteti a kísérletet, a tapasztalatot és a magyarázatot;
- egyszerű modelleket (golyómodellt) használ az anyagot felépítő kémiai részecskék modellezésére;
- ismeri a halmazállapot-változásokat, konkrét példát tud mondani a természetből (légköri jelenségek) és a mindennapokból;
- tudja, hogy a keverékek alkotórészeit az alkotórészek egyedi tulajdonságai alapján választhatjuk szét egymástól, ismer konkrét példákat az elválasztási műveletekre (pl. bepárlás, szűrés, ülepítés);
- megismeri néhány köznapi anyag legfontosabb tulajdonságait és az anyagok vizsgálatának egyszerű módszereit.
- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- képes egyszerű kísérletek elvégzésére és elemzésére az elemekkel, vegyületekkel és keverékekkel kapcsolatban;
- a részecskemodell alapján értelmezi az oldódást;
- különbséget tesz elem, vegyület és keverék között;
- tudja, hogy melyek az anyag fizikai tulajdonságai;
- részecskeszemlélettel értelmezi az oldódás folyamatát és az oldatok összetételét;
- példát mond a valódi oldatra és a kolloid oldatra.
- különbséget tesz elemi részecske és kémiai részecske, valamint atom, molekula és ion között;
- szöveges leírás vagy kémiai szimbólum alapján megkülönbözteti az atomokat, molekulákat és ionokat;
- ismeri a legfontosabb elemek vegyjelét, illetve vegyületek képletét;
- tudja, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel;
- fel tudja írni a kisebb atomok elektronszerkezetét a héjakon lévő elektronok számával (Bohr-féle atommodell);
- tudja, hogy az atom külső elektronjainak fontos szerep jut a molekula- és ionképzés során;
- érti egyszerű molekulák kialakulását (H_2 , Cl_2 , O_2 , N_2 , H_2O , HCl , CH_4 , CO_2), és fel tudja írni a képletüket;
- érti az egyszerű ionok kialakulását (Na^+ , K^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+} , Al^{3+} , Cl^- , O^{2-}), és analógiás gondolkodással következtet az egy oszlopban található elemekből képződő ionok képletére;
- érti az ionvegyületek képletének megállapítását;
- ismeri a köznapi anyagok molekula- és halmazszerkezetét (hidrogén, oxigén, nitrogén, víz, metán, szén-dioxid, gyémánt, grafit, vas, réz, nátrium-klorid);
- érti, hogy az atomok és ionok között jellemzően erősebb, a molekulák között gyengébb kémiai kötések alakulhatnak ki.

- a részecskemodell alapján értelmezi az egyszerű kémiai reakciókat;
- ismeri a kémiai reakciók végbemenetelének legalapvetőbb feltételeit (ütközés, energia);
- ismeri a köznap élet szempontjából legalapvetőbb kémiai reakciókat (pl. égési reakciók, egyesülések, bomlások, savak és bázisok reakciói, fotoszintézis);
- ismer sav-bázis indikátorokat, érti felhasználásuk jelentőségét;
- ismeri a katalizátor fogalmát, érti a katalizátorok működési elvének lényegét;
- ismeri a korrózió fogalmát és a fémek csoportokba sorolását korrózióállóságuk alapján, érti a vas korróziójának lényegét, valamint a korrózióvédelem módjait.
- megérti és példákkal szemlélteti az emberi tevékenység és a természeti környezet kölcsönös kapcsolatát kémiai szempontok alapján;
- ismeri természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a kőzetburoknak, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagait;
- érti a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonréteg károsodásának, valamint a szmogoknak a kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását;
- kiselőadás keretében beszámol egy, a saját települését érintő környezetvédelmi kérdés kémiai vonatkozásairól;
- azonosítja és példát hoz fel a környezetében előforduló leggyakoribb, levegőt, vizet és talajt szennyező forrásokra;
- kiselőadás vagy projektmunka keretében ismerteti a háztartási hulladék összetételét, felhasználásának és csökkentésének lehetőségeit, különös figyelemmel a veszélyes hulladékokra;
- konkrét lépéseket tesz annak érdekében, hogy mérsékelje a környezetszennyezést (pl. energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás).
- tisztában van azzal, hogy a bennünket körülvevő anyagokat a természetben található anyagokból állítjuk elő;
- tisztában van vele, hogy az életfolyamatainkhoz szükséges anyagokat a táplálékunkból vesszük fel zsírok, fehérjék, szénhidrátok, ásványi sók és vitaminok formájában;
- tud érvelni a változatos táplálkozás és az egészséges életmód mellett;
- képes a forgalomban lévő kemikáliák (növényvédő szerek, háztartási mosó- és tisztítószer) címkéjén feltüntetett használati útmutató értelmezésére, azok felelősségteljes használatára;
- tudja, hogy a különféle ásványokból, kőzetekből építőanyagokat (pl. meszet, betont, üveget) és fémeket (pl. vasat és alumíniumot) gyártanak;
- ismeri a kőolaj feldolgozásának módját, fő alkotóit, a szénhidrogéneket, tudja, hogy ezekből számos termék (motorhajtóanyag, kenőanyag, műanyag, textília, mosószer) készül.

8. évfolyam

- A tanuló
- megismeri egy egyszerű laboratórium felépítését, anyagait és eszközeit;
- megkülönbözteti a kísérletet, a tapasztalatot és a magyarázatot;
- egyszerű modelleket (golyómodellt) használ az anyagot felépítő kémiai részecskék modellezésére;

- ismeri a halmazállapot-változásokat, konkrét példát tud mondani a természetből (légköri jelenségek) és a mindennapokból;
- tudja, hogy a keverékek alkotórészeit az alkotórészek egyedi tulajdonságai alapján választhatjuk szét egymástól, ismer konkrét példákat az elválasztási műveletekre (pl. bepárlás, szűrés, ülepítés);
- megismeri néhány köznapit anyag legfontosabb tulajdonságait és az anyagok vizsgálatának egyszerű módszereit.
- ismeri a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- képes egyszerű kísérletek elvégzésére és elemzésére az elemekkel, vegyületekkel és keverékekkel kapcsolatban;
- a részecskemodell alapján értelmezi az oldódást;
- különbséget tesz elem, vegyület és keverék között;
- tudja, hogy melyek az anyag fizikai tulajdonságai;
- részecskeszemlélettel értelmezi az oldódás folyamatát és az oldatok összetételét;
- példát mond a valódi oldatra és a kolloid oldatra.
- különbséget tesz elemi részecske és kémiai részecske, valamint atom, molekula és ion között;
- szöveges leírás vagy kémiai szimbólum alapján megkülönbözteti az atomokat, molekulákat és ionokat;
- ismeri a legfontosabb elemek vegyjelét, illetve vegyületek képletét;
- tudja, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel;
- fel tudja írni a kisebb atomok elektronszerkezetét a héjakon lévő elektronok számával (Bohr-féle atommodell);
- tudja, hogy az atom külső elektronjainak fontos szerep jut a molekula- és ionképzés során;
- érti egyszerű molekulák kialakulását (H_2 , Cl_2 , O_2 , N_2 , H_2O , HCl , CH_4 , CO_2), és fel tudja írni a képletüket;
- érti az egyszerű ionok kialakulását (Na^+ , K^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+} , Al^{3+} , Cl^- , O^{2-}), és analógias gondolkodással következtet az egy oszlopban található elemekből képződő ionok képletére;
- érti az ionvegyületek képletének megállapítását;
- ismeri a köznapit anyagok molekula- és halmazszerkezetét (hidrogén, oxigén, nitrogén, víz, metán, szén-dioxid, gyémánt, grafit, vas, réz, nátrium-klorid);
- érti, hogy az atomok és ionok között jellemzően erősebb, a molekulák között gyengébb kémiai kötések alakulhatnak ki.
- a részecskemodell alapján értelmezi az egyszerű kémiai reakciókat;
- ismeri a kémiai reakciók végbemenetelének legalapvetőbb feltételeit (ütközés, energia);
- ismeri a köznapit élet szempontjából legalapvetőbb kémiai reakciókat (pl. égési reakciók, egyesülések, bomlások, savak és bázisok reakciói, fotoszintézis);
- ismer sav-bázis indikátorokat, érti felhasználásuk jelentőségét;
- ismeri a katalizátor fogalmát, érti a katalizátorok működési elvének lényegét;
- ismeri a korrózió fogalmát és a fémek csoportokba sorolását korrózióállóságuk alapján, érti a vas korróziójának lényegét, valamint a korrózióvédelem módjait.

- megérti és példákkal szemlélteti az emberi tevékenység és a természeti környezet kölcsönös kapcsolatát kémiai szempontok alapján;
- ismeri természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a kőzetburoknak, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagainak;
- érti a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonréteg károsodásának, valamint a szmogoknak a kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását;
- kiselőadás keretében beszámol egy, a saját települését érintő környezetvédelmi kérdés kémiai vonatkozásairól;
- azonosítja és példát hoz fel a környezetében előforduló leggyakoribb, levegőt, vizet és talajt szennyező forrásokra;
- kiselőadás vagy projektmunka keretében ismerteti a háztartási hulladék összetételét, felhasználásának és csökkentésének lehetőségeit, különös figyelemmel a veszélyes hulladékokra;
- konkrét lépéseket tesz annak érdekében, hogy mérsékelje a környezetszennyezést (pl. energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás).
- tisztában van azzal, hogy a bennünket körülvevő anyagokat a természetben található anyagokból állítjuk elő;
- tisztában van vele, hogy az életfolyamatainkhoz szükséges anyagokat a táplálékunkból vesszük fel zsírok, fehérjék, szénhidrátok, ásványi sók és vitaminok formájában;
- tud érvelni a változatos táplálkozás és az egészséges életmód mellett;
- képes a forgalomban lévő kemikáliák (növényvédő szerek, háztartási mosó- és tisztítószer) címkéjén feltüntetett használati útmutató értelmezésére, azok felelősségteljes használatára;
- tudja, hogy a különféle ásványokból, kőzetekből építőanyagokat (pl. meszet, betont, üveget) és fémeket (pl. vasat és alumíniumot) gyártanak;
- ismeri a kőolaj feldolgozásának módját, fő alkotóit, a szénhidrogéneket, tudja, hogy ezekből számos termék (motorhajtóanyag, kenőanyag, műanyag, textília, mosószer) készül.

2. sz. melléklet: Helyi tanterv

A 2020-as NAT helyi tantervének elérhetősége:

<http://lisztferenc.hu/dokumentumok>

3. sz. melléklet: A pedagógiai munkát segítő eszközök jegyzéke

Az iskolai nevelő-oktató munkát segítő szemléltetést és a tanulók tevékenységtetését az osztálytermekben és a szaktantermekben az alábbi alapfelszerelések és eszközök szolgálják:

Taneszközjegyzék 1-4. évfolyam

Technika NAT	ESZKÖZÖK	ÉVFOLYAM	TANÁRI	TANULÓI
9.1.1.1.	Táblai rajzeszközkészlet	3.-4.	+	-
	Alaphajtogatásokat ábrázoló falikép	1.-4.	+	-
9.1.1.2.	Képsíktábla	1.-2.	+	-
	Diasorozat	1.-4.	+	-
	Építőkocka	1.-4.	-	+
	Építőkocka nagy	1.-4.	+	-
	Geometriai demonstrációs fatestek	1.-4.	+	-
9.1.1.3.	Olló	1.-4.	+	+
	Színezett karton	1.-4.	+	+
	Kés	1.-4.	+	+
	Csípőfogó	3.-4.	+	+
	Laposfogó	3.-4.	+	+
	Kúpfogó	3.-4.	+	+
	Kúposfogó	3.-4.	+	+
	Gyurmakés	1.-4.	+	+
	Kalapács + szeg	3.-4.	+	+
	Furdancs	1.-4.	+	+
	Csiszolópapír	1.-4.	+	+
	Lemezolló	4.	+	+
	Reszelő	3.-4.	+	+
	Vászon anyagok	1.-2.	+	+
	Agyag	1.-2.	+	+
	Tű + varrócérna	1.-2.	+	+
	illesztőfűrés	4.	+	+

9.1.1.4.	Demonstrációs falikép	1.-4.	+	-
9.1.1.5.	Fémépítő készlet	1.-4.	+	+
	Lego	1.-4.	+	+
	Építőkocka	1.-4.	+	+
9.1.1.6.	Kész modellek: házikó	1.-4.	+	-
	Tutaj	1.-4.	+	-
	ejtőernyő stb.	1.-4.	+	-
9.1.1.7.	Videófilm a közlekedésről	1.-4.	+	+
9.1.1.8.	Közlekedési táblákat ábrázoló falitáblák	1.-4.	+	+
9.1.1.9.	Felszerelt kerékpárok	1.-4.	+	+
	Társasjátékok: Gyalogosok válaszfalon	1.-4.	+	+
	Bence és a vasúti közlekedés	1.-4.	+	+
	Cikk-cakk sz. utcán stb.	1.-4.	+	+
	Dominó a közlekedési táblákról	1.-4.	+	+
9.1.1.10.	Falitáblák: vitaminokról, gyümölcsökről, zöldségekről	1.-4.	+	-
	videófilm az egészséges táplálkozásról	1.-4.	+	-
	egészséges életmódról	1.-4.	+	-
9.1.1.11.	Videófilm	1.-4.	+	-
	Játékok	1.-4.	-	+

Rajz

	Színtábla	1.-4.	+	-
	Képsíktábla	1.-4.	+	-
	Geometriai műanyag	1.-4.	+	-

	demonstrációs testek			
	Műalkotások diasorozat	1.-4.	+	-

	Színkártyák, színek	1.-4.	+	-
	Rajz tanítása diasorozat	1.-4.	+	-
	Magyar népművészet	1.-4.	+	-
	Videófilm festészetéről	1.-4.	+	-
	Videófilm szobrászatról	1.-4.	+	-
	Videófilm építészetéről	1.-4.	+	-
	Különböző korok művészetének albumai	1.-4.	+	-
	Reprodukciók HÍRES FESTŐKRŐL	1.-4.	+	-
	Reprodukciókról diasorozat	1.-4.	+	-
	Híres festők sorozat-lefűzhető	1.-4.	+	-
	Modell állvány	1.-4.	+	-

	Drapériák 5 szín	1.-4.	+	-
	Konstruktív építőjáték	1.-4.	+	+
	Összegző faliképek	1.-4.	+	-
	Sokszorosító eljárás: linometszet	3.-4.	+	-
	Papírdúc (festék-kés-henger)	3.-4.	+	-
	Gipsz formázókészlet	1.-2.	+	+
	Batkolás (vászon-viasz-madzag-textilfesték)	2.-4.	+	+
	Agyag	1.-4.	+	+
7.3.1.6.	Szövőkeret	1.-4.	+	+
	Gyöngyfűzőkészlet	3.-4.	+	+
	Akvarell, olaj, akrillfesték, tempera	1.-4.	+	+
	Rajzceruzák	1.-4.	+	+
	Ecsetek	1.-4.	+	+

Testnevelés

	Bírósíp	1.-4.	+	-
	Stopperóra	1.-4.	+	-
	Mérőszalag	1.-4.	+	-
	Tornaruha, tornacipő	1.-4.	+	+
	laptop	1.-4.	+	-
	internet	1.-4.	+	-
	tornabot	1.-4.	+	+
	tornakarika	1.-4.	+	+
	gimnasztikai labda	1.-4.	+	+
	medicinlabda 1kg,2kg,3kg	1.-4.	+	+
	ugrókötél	1.-4.	+	+
	tornaszámoly	1.-4.	+	+
	5 részes tornaszekrény	1.-4.	+	+
	tornapad	1.-4.	+	+

	dobbantó	1.-4.	+	+
	stuklabda	1.-4.	+	+
	gránát	1.-4.	+	+
	gyűrű	1.-4.	+	+
	mászókötél vagy rúd	1.-4.	+	+
	röplabda	1.-4.	+	+
	kosárlabda	1.-4.	+	+
	kézilabda	1.-4.	+	+
	futball labda	1.-4.	+	+
	ping-pong labda	1.-4.	+	+
	tollaslabda és ütő	1.-4.	+	+
	teniszlabda és ütő	1.-4.	+	+
	úszólap	1.-4.	+	+
	úszóbója	1.-4.	+	+

Magyar nyelv és irodalom

	Faliképek beszédfejlesztéshez a	1.	+	-
	Nyelvtan és helyesírás falitábla készlet A magánhangzók időtartama A mássalhangzók	1	+	-

	időtartama			
	ABC falitablók	1.	+	-
	- kis írott betűs	1.	+	-
	- Nagy írott betűs	1.	+	-

- kis nyomtatott betűs	1.	+	-
- nagy nyomtatott betűs	1.	+	-
Manó ABC CD-ROM CD 2820	1.	+	-
Képes betűkártyák kis és nagy nyomtatott betűkkel	1.	+	+
Kirakható készlet, betűsín	1.	+	+
Szótagolás és elválasztás falitáblák	1.-2.	+	-
Szótag kártyák	1.-2.	+	+
Alsótagozatos applikációs készlet	1.-4.	+	-
Mondatfajták a beszélő szándéka szerint falitábla	1.-4.	+	-
A szófajok bemutatására, felismerésük gyakorlására, ellenőrzésére alkalmas eszköz	2.-4.	+	+
Taneszközkészlet Szavak alakja és jelentése falitábla	2.-4.	+	-
Helyesírási képesség fejlesztésére, gyakorlására, ellenőrzésére alkalmas eszköz	1.-4.	+	-
Helyesírási gyakorló	1.-4.	+	+
Magyar írók arcképei (bekeretezve)	1.-4.	+	-
Dramatikus játékok szemléltetésére alkalmas eszköz	1.-4.	+	-
Videofilm, kazetta, könyv, diasorozatok	1.-4.	+	-
Népköltészeti, a szépirodalmi, az ismeretterjesztő és publicisztikai műfajok	1.-4.	+	-

szemléltetésére alkalmas eszköz videofilm, kazetta, könyv			
A történelmi olvasmányok feldolgozásához szükséges eszközök			
-időszalag		+	-
-arcképsor		+	-
-térkép		+	-
Diafilmvetítő		+	-
Diavetítő		+	-
Vetítőállvány		+	-
Vetítővászon		+	-
Írásvetítőfóliák		+	-
-lézernyomtatóhoz A4		+	-
-tintasugaras nyomtatóhoz		+	-
A könyvtári és könyvtárhasználati ismeretek megszerzését, gyakorlását elősegítő eszköz Videofilm, applikációs készlet	1.-4.	+	-
Himnusz falikép	1.-4.	+	-
Helyesírási képesség mérésére, ellenőrzésére alkalmas eszköz	1.-4.	+	+
Változatos tematikájú és ritmikájú versek	1.-4.	+	-
Írók, költők, alkotói életutak legjellemzőbb tényeit, dokumentumait ismertető eszköz	1.-4.	+	-
A verstani ismeretek elsajátítására, gyakorlására alkalmas eszköz	1.-4.	+	-

Természetismeret

faliképek			
Járművek, közlekedés	1.-2.	+	-
Rovarok	1.-3.	+	-
Konyhakerti növények	1.-4.	+	-
Gombák	1.-4.	+	-
Gyümölcsök	1.-4.	+	-
Gyógynövények	2.-4.	+	-

Védett növények	1.-4.	+	-
Védett madarak	1.-4.	+	-
Védett emlősök I.	1.-4.	+	-
Védett emlősök II.	1.-4.	+	-
Élet a tavakban, a vizek életközössége	3.-4.	+	-
A vízpartok, vizek élővilága	3.-4.	+	-

A mező életközössége	2.-3.	+	-
Az erdő életközössége	2.-3.	+	-
A négy évszak	1.-4.	+	-
Modellek			
Kitömött seregély	1.-3.	+	-
Tökésréce	4.	+	-
Házityúk	4.	+	-
Hörcsög	2.-3.	+	-
Ponty	3.	+	-
Béka	2.-4.	+	-
Ember	2.-4.	+	-
Diafilm			
Természetismeret (110db)	4.	+	-
Video			
Erdő mélyén	2.-3.	+	-
Vizek mentén	3.-4.	+	-
Film a dohányzásról	4.	+	-
Téprképek, földgömb			
Domborzati földgömb	4.	+	-
Magyarország domborzati,	4.	+	-

természetvédelmi térképe			
Magyarország megyei és közlekedése	4.	+	-
Szemléltető eszközök			
Borszeszegő	2.-4.	+	-
Főzőpoharak (alacsony) 50ml	2.-4.	+	-
Főzőpoharak (alacsony) 100ml	2.-4.	+	-
Főzőpoharak (magas) 100ml	2.-4.	+	-
Hőmérő fémhátlapos	2.-3.	+	-
Iskolai iránytű fatokban	3.-4.	+	-
Tanulói iránytű	3.-4.	-	+
Kézi nagyító	1.-4.	-	+
Ásványokat bemutató eszköz közetgyűjtemény	4.	+	-
Tanári mikroszkóp	4.	+	-
Távcső	4.	+	-
Időjárásjelző mutatós hőmérővel	4.	+	-
Terepasztal	2.	+	-
Táblai mágnes hasáb	1.-4.	+	-

Ének

kazetta	1.-4.	4	-
Cintányér	1.-4.	1	2
Triangulum	1.-4.	1	2
Dob	1.-4.	1	2
Csörgő dob	1.-4.	1	2
Posztótábla	1.-4.	+	+
Magnó	1.-4.	1	-
Xilofon	1.-4.	1	2
Furulya	1.-4.	1	

Matematika

Logikai készlet	1.-4.	+	+
Dobókocka	1.-4.	+	+
Játékpénz	1.-4.	+	-
Demonstrációs jelkártyakészlet	1.-2.	+	-
Színes rudak	1.-4.	+	+
Abakusz	1.-2.	+	-

Számegyenes 0 – 20	1.	+	+
Számegyenes 0 – 100	2.	+	+
Számegyenes 0 – 1000	3.-4.	+	+
Törtek demonstrációs készlete	3.-4.	+	+
Adósság (készpénz), vagy a negatív szám fogalmának	3.-4.	+	+

	kialakításához			
	Matematika szám- és matematikai alpműveletek jelkártyakészlet	1.-4.	+	-
	Szorozótábla, római számok (falitábla)	1.-4.	+	-
	Falitábla a számfogalom kialakításához	1.	+	-
	Dominó	1.-2.	+	+
	Írásvetítő fóliakészlet az alsó tagozatos matematika tanításához	1.-4.	+	-
	Táblai vonalzókészlet			
	-egyenes	1.-4.	+	-
	- háromszög	1.-4.	+	-
	- körző	1.-4.	+	-
	Síkmértani modellező készlet	3.-4.	+	+
	Síkidomkészlet	3.-4.	+	+
	Geometriai demonstrációs testek	3.-4.	+	-
	Falitábla			
	- mértékegységek	1.-4.	+	-
	- területszámítások	4.	+	-

	óra	1.-4.	+	+
	Stopperóra	3.-4.	+	-
	Méterrúd	1.-4.	+	-
	Tányéros mérleg	1.-4.	+	-
	Tanulói karos mérleg	1.-4.	-	+
	Fürdőszoba mérleg	1.-4.	+	-
	Súlykészlet	1.-4.	+	-
	Hőmérő	1.-4.	+	+
	Terület mértékegységek	3.-4.	+	-
	Demonstrációs eszközök (kő- és térfogat mértékegységek)	4.	+	-
	Űrmértékek	1.-4.	+	-
	„Binostat” modell a valószínűség szemléltetésére	2.-4.	+	+
	Logikai készlet	1.-4.	+	+
	Dobókocka	1.-4.	+	+
	Színesrudak	1.-4.	+	+
	Demonstrációs jelkártyakészlet	1.-2.	+	+
	„Binostat” modell a valószínűség szemléltetésére	2.-4.	+	-

Tanesszközjegyzék 5-8. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom

- A tanult irodalmi alkotásokat tartalmazó lemezek, kazetták
- Lemezjátszó
- Magnetofon
- Írásvetítő
- Videolejátszó
- A tanult házi olvasmányokat tartalmazó videokazetták.
- Írók, költők alkotásait tartalmazó kötetek, életrajzok.
- A népköltészeti, szépirodalmi, ismeretterjesztő és publicisztikai műfajokat szemléltető kazetták, kiadványok.
- Irodalmi térkép.
- A könyvtárhasználathoz szükséges kézikönyvek, a katalógushasználatot elősegítő rendszerező transzparenszek.
- Kommunikációs játékokat tartalmazó kiadványok.
- Beszéd és légzéstechnikai gyakorlatokat szolgáló technikai eszközök.
- Színházi és dramaturgiai alapfogalmakat tartalmazó kiadványok.
- Énekes-táncos játékokat, régi stílusú táncokat bemutató videokazetták.
- Bábjátékhoz szükséges technikai eszközök

Angol

Videofilmek az angol anyanyelvű országokról az országismereti tudásanyag fejlesztésére.
Videolejátszó, televízió.
Fóliákon nyelvtani táblázatok a nyelvtan tanításához.
Társalgási témákat ábrázoló képes fóliák a képleírás fejlesztéséhez.
Térképek az USA-ról, Nagy-Britanniáról az országismereti tudásanyag fejlesztésére
Számítógép (multimédiás)

Számítógépes programok, beszélő (hangos) szótárak a szókincs fejlesztésére.
 Magyar-angol, angol-magyar kis-, közép- és nagyszótárak szókincsfejlesztéshez.
 Egynyelvű szótárak szókincsfejlesztéshez.
 Angol nyelvű mesék, szövegek az olvasás utáni szövegértés fejlesztéséhez.
 Angol nyelvű folyóiratok, napilapok, plakátok a szókincs fejlesztéséhez.
 Nyelvtankönyvek, nyelvtani gyakorlókönyvek.
 Országismereti könyvek, képes albumok.
 Képes ABC falikép az írás tanításához.
 Tematikus szemléltető képek, kártyák.

Német

Videofilmek a német anyanyelvű országokról (Ausztria, Németország, Svájc) – országismereti tudásanyag fejlesztésére.
 Videolejátató.
 Társalgási témákat ábrázoló képes fűlák a képleírás fejlesztéséhez
 Térképek Németországról, Ausztriáról, Svájcra – az országismereti tudásanyag fejlesztésére.
 Számítógép.
 Számítógépes programok, beszélő szótárak a német nyelv tanításához – a szókincs, a nyelvtani ismeretek fejlesztésére.
 Német- magyar, magyar- német nagyszótár
 Egynyelvű szótár – a szókincsfejlesztéshez
 Kétnyelvű zsebszótár (min. 15-15db).
 Német nyelvű mesék, szövegek az olvasási szövegértés fejlesztéséhez.
 Német nyelvű folyóiratok, napilapok, plakátok a szókincs fejlesztéséhez.
 Nyelvtankönyvek, nyelvtani gyakorlókönyvek
 Országismereti könyvek, képes albumok
 Képes ABC falikép az írás tanításához.
 Tematikus szemléltető képek.

Matematika

Matematikai oktatótáblák
 Mértékegységek
 Halmazok (halmazelméleti fog.)
 Területszámítások
 Lineáris függvények
 Abszolútérték függvény
 Másodfokú függvény
 Matematikai oktatási eszközök, segédeszközök
 Táblai körző
 60 fokos táblai vonalzó
 45 fokos táblai vonalzó
 100cm-es táblai vonalzó
 Koplett garnitúra (5db)
 táblai vonalzókészlet, fa-fémhegyű öntapadó körzővel, fa
 100cm-es vonalzóval
 Korongok a törtek oktatásához
 Bemutató készlet hasonló és egybevágó síkidomok
 illusztrálásához
 Tanulókészlet hasonló és egybevágó síkidomok
 ábrázolásához
 Sablonok egyszerű görbék ábrázolásához

Eltolás (pont, szakasz, síkidom)
 Elforgatás (pont, szakasz, síkidom)
 Tükrözés (pont, szakasz, síkidom)
 Algoritmus folyamatára (egyszerű egyenlet)
 Koplett garnitúra (10db)

Geometriai falitáblák
 Pitagorasz tétele
 Párhuzamos szárú szögek
 Merőleges szárú szögek
 A négyszögek
 A kör
 A hasáb
 Az egyenes henger, a gömb
 Az egyenes körkúp. A gúla
 Síkidomok területe, kerülete
 Testek felszíne és térfogata
 Koplett garnitúra (10db)
 Geometriai demonstrációs testek

Földrajz

Térkép

A Föld domborzata
 A Föld éghajlata és a tengeráramlások
 A Föld országai
 A Föld szerkezete és bányászata
 A Föld morfológiai térképe a tengerfenék domborzatával
 Naprendszer (csillagászati falitérkép)
 Európa domborzata
 Európa országai

Európa Unio
 Észak-Európa országai
 Nyugat-Európa országai
 Dél-Európa országai
 Közép-Európa országai
 Kelet-Európa országai
 Franciaország és a Benelux államok
 Spanyolország és Portugália

Brit szigetek
 Németország
 Magyarország domborzata
 Magyarország közigazgatása
 Csongrád megye térképe
 Budapest térképe
 A FÁK domborzata
Földgömb
 Csillagászati földgömb
 Szerkezeti földgömb
 Tanári földgömb – domborzati
Modellek
 Domborzati modellek
 Gyűrődés modell
Oktatótáblák
 Lemeztektonika
 A szélrendszerek
 A monszunszelek
Egyéb
 Kőzetgyűjtemény
 Ásványgyűjtemény
 Talajminták
 Iránytűk
 Világatlasz
 Transzparens sorozat ált. iskl. 6.,7.,8. osztály (OOK 1984-87)
 Comenius Kiadó Pomáz, 1997

Biológia

Eszközök a vizsgálódáshoz:

Tanulói mikroszkóp 5db
 Tanári mikroszkóp 1db
 Főzőpohár 100ml 13db
 Főzőpohár 250 ml 13db
 Óraüveg 80mm 13db
 Petricsésze 100X20mm 13db
 Tárgylemez 76X26X1,2 cm 200db
 Fedőlemez 20X40 100db
 Fedőlemez 24X40 100db
 Vasháromláb 13db
 Borseszégő 13db
 Mérőhenger 10db
 Szemcseppentő 13db
 Kémcső 50db

Csontvázak, csontváz részek

Emberi csontváz gördülő állványon
 Macska csontváz
 Kutya csontváz
 Galamb csontváz
 Hal csontváz
 Béka csontváz
 Vízisikló csontváz
 Házi veréb csontváz
 Sertés koponya
 Patkány koponya
 Juh koponya
 Nyúl koponya

BOTANIKAI MODELLEK

Növényi sejt

A FÁK országai
 Ázsia domborzata és országai
 Afrika országai
 Amerika domborzata és országai
 Ausztrália és Óceánia
 Sarkvidék

Tanári földgömb – politikai
 Tanulói földgömb (két tanulónak egy)

Vetődés modell
 Vulkán modell

A karsztjelenségek
 A hegységek keletkezése
 Földtörténeti korbeosztás

Transzparens sorozat csillagászathoz
 Diasorozatok 5.,6.,7.,8. osztály (OOK 1983)
 Videofilmek
 Légnyomás mérő
 Hőmérők
 Applikációs készlet: természetismeret 5.,6. oszt. tanításához

Kémcső állvány 18mm/2X5db 13db
 Kémcsőfogó 13db
 Vízhőmérő 10db
 Páratartalom mérő 5db
 Olló 13db
 Csipesz 25db
 Rovartű 25db
 Drótháló kerámia betéttel 13db
 Dörzstál 100mm 5db
 Dörzstörő 110mm 5db
 Üvegtölcsér Ø80mm 5db
 Kézi nagyító 25db

Ló koponya
 Egér csontváz
 Fogtípusok gyűjteménye
 Páratlan ujjú patás láb
 Páros ujjú patás láb
 Madár szárnya és tolla
 Tülkös szarv, pata, agancs
 Madárláb típus
 Petesejt barázdálódása
 Emberi torzó – belső szervekkel

Egyszikű szár

Kétszikű szár
Levél szerkezete
Gyökércsúcs
Zárva termők megtermékenyítése
Almafa virágmodell

Anatómiai modellek

Agy alapmodell
Szem modell
Szív alapmodell
Fül + egyensúlyozás szerve, hallócsontok (beágyazott)
Gége

Kitömött állatok

Házi egér
Házinyúl
Házi tyúk
Házi kacsa

Folyadékös preparátumok

Kételtűiek fejlődése
Tüdő fejlődése
Gerincesek agya
Gerincesek szívtípusai
Gerincesek légzőszervei
Hal belső szervei

Technika

Műhelyterem:

Tábla (lapozható) 1
4 személyes műhelyasztal 5
Háromlábú szék 25
Tároló szekrények 6
Anyagtároló polc (5 tagú Dexion – Salgó) 1
Anyag-előkészítő asztal 2
Oszlopos fűrógép 1
Kétköves köszörű 1
FAKOMBI famegmunkáló gép 1
Tanári asztal és szék 1-1
Írásvetítő 1
Kerékpár 1
Asztalseprű kefe a/1

A TANULÓK ÁLTAL IS HASZNÁLT KISGÉPEK

Elektromos kézi fűrógép 1
Vibrációs csiszológép 1
Beszúró fűrész 1

PAPÍR- ÉS BŐRÖS MUNKÁK

Olló t/1
kézimunkakészítő t/1
Bőrlyukasztó készlet 1
Bőrlyukasztó (3mm-es) t/1

Famunkák és műanyagok megmunkálása

fonalfűrész és asztlaka t/1
Faráspoly t/1
Gyalu a/1
Keretes fűrész 12

Veteményborsó virágmodell
Búza virágmodell
Fásszár szerkezete
K. csiperke, gyilkos galóca – gombamodell
Ehető – mérges gombák – falikép

Korróziós tüdőmodell
Bőr felépítése
Nyelv
Vese
Anatómiai faliképek

Fácán
Házi veréb
Trópusi papagáj

Emlős belső szervei
Madár belső szervei

Transzparens sorozat 5-6-7-8. osztály
Applikációs készlet
Kötszerek, rögzítők

Seprű, lapát, szemetes edény, felmosó veder és nyeles felmosó 1-1
Számítógép és monitor+billentyűzet (internetre is alkalmas) 1
Tetőre szerelt
-szélérőmű modell 1
-solar-telep 1
-Napkollektor (egytagú, bemutató) 1
Ffalikút 1
Karus lemezolló 1
Technológiai táblaképek 1 sorozat
Diaképek, írásvetítő fólia sorozatok, video kazetták 5-8. évfolyam

Számítógép által vezérelhető robot (minipulátor) a robotika gyak. oktatásához 1
Hőlégfúvó 1

Kalapács (10dkg-os) t/1
Kalapács (40dkg-os) t/1
Harapó fogó tp/1
Asztalos szorító tp/1

Mérőszalag tp/1

Favész 15

Fém munkák

Műanyag lemez, cső (PVC) 1mX1m
Festékek, oldószerek (szükség szerint)
Akrilán lakk 4tubus
Csiszolóvászón 10
Mosogatószer, tisztítószerek (szükség szerint)
Zsineg 2
Törlőkendő 4
Gumikesztyű 2
Tapétakés 2
Kerékpárjavító anyag (szükség szerint)
Műszerolaj 4
Zseblep 10
Zsebbizzó 30
Forrasztó 0,25kg
Virágföld 20kg
Növényvédő szerek (szükség szerint)
Tűkör 33X48 mm-es 100
Vászón 3m
Színes filc 3m
Nemzeti színű szalag 20m
Cérna, tű fonál (szükség szerint)
Kötszerek (szükség szerint)
Elektromos szerelő anyagok: kábel, szig. szalag stb. (szükség szerint)
Elhasználódott szerszámok pótlása (szükség szerint)

Keretes fémfűrész t/1
Satu (60-as) t/1
Lemezolló tp/1
Lapos fogó t/1
Kúpos fogó t/1
Csípő fogó (svéd fogó) t/1
Talpas derékszög tp/1
Csigafúró készlet 3
menetfúró, menetmetsző készlet
Karctő t/1
Fémkörző tp/1
Fémreszelő (lapos) t/1
Fémreszelő (féldomború) t/1
Fémreszelő (háromszög) t/1
Tűreszelő készlet a/1
Tolómérő tp/1
Szegecs húzó, fejező tp/1
Csavarhúzó t/1
Acélmérce tp/1
Acél egyengető lap a/1
Fakalapács t/1
Domborító kalapács t/1
Kézi satu a/1
Számbeütő készlet 1

Gépszerezési gyakorlatok

Villáskulcs készlet 3
Dugókulcs készlet 1
Kerékpár hátsó agy a/1

Kerékpár első agy a/1
Géptani fémépítő készlet a/1
Drótkéfe a/1

Évente megvásárolandó fogyóanyagok (az éves dologi költségvetés 8 ezreléke)

Színes karton 15 ív
Triplex karton 5 ív
Technokol rapid ragasztó 2 tubus
Krepp papír 10
Filc tollak, ceruzák 10
Árazó szalag 2
Gem kapocs 2
10X10-es, 10X20-as, 10X30-as, 10X32-es, 10X35-ös
fenyőlécz 120 m
Rétegelt lemez 4mm-es 1,5 tábla

Farost lemez 4mm-es 1,5 tábla
Farost lemez 3,2mm-es 1,5 tábla
Csapléc 5m
Ipari faragasztó 4
Szegek, szegecsek, csavarok, huzalok (szükség szerint)
Fűrészlapok (fonalfűrész és keretes fémfűrész) szükség szerint
Alumínium lemez 0,4-1 mm-es vastagságú 1mX1m

Ének

Cd lejátszó
Magnó
TV-videolejátszó
Kisméretű szintetizátor – hordozható zongora
Vonalrendszeres mágneses tábla és mágnesek
Az iskolai énekkarok kottatárának létrehozásához-bővítéséhez alapvető kórusművek
Metronom
Egyszerű ritmusjátszó eszközök
-cintányér
-triangulum
-kis dob-
-csörgődob

-ritmusdobok
 -csörgők
 Xilofon-metalofon
 Ritmuskártyák évfolyamokra lebontva
 A hangok magasságának szemléltetésére, az öt- és hétfokúság térbeli elhelyezésére dallamkirakó.
 A vonalrendszer, a violinkulcs, a hangok ábécés neveire, a módosító jelek ismertetésére alkalmas eszköz (tabló)
 Kodály 333 és Ötfokú olvasógyakorlatok
 Hangjegyértékek, ritmusfajták érzékeltetésére alkalmas eszköz.
 A zenetörténet kiemelkedő alakjainak arcképsorozata.
 A reneszánsz, barokk, bécsi klasszicizmus, romantika és a XX. századi kiemelkedő mesterek műveinek bemutatására alkalmas hangzó anyag.
 A barokk, klasszikus és romantikus zenekar hangszereinek bemutatására alkalmas hangzó és képi anyag.
 Népi hangszerek, népi együttesek bemutatására alkalmas hangzó és képi anyag.
 Nemzetiségeink és etnikai kisebbségeink gyermek és népdalai, hangszeres népzeneje bemutatására alkalmas hangzó anyag.
 Szomszéd népek népdalai, hangszeres népzenejének bemutatására alkalmas hangzó anyag.
 Népszokások, jeles napok dalainak bemutatására alkalmas hangzó anyag.
 A magyar népzene bemutatására, népballadák, történeti és virágénekeinek
 Más földrészek népzenejének és hangszereinek bemutatására alkalmas hangzó anyag.
 Az európai népek egyházi és világi dallamainak bemutatására alkalmas hangzó anyag.
 Bartók, Kodály és más magyar szerzők népzenei ihletésű műveinek bemutatására alkalmas hangzó anyag.
 A XX. század zenei irányzatainak bemutatására alkalmas hangzó anyag.
 Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához c. tablósorozata a zenetörténeti korok átfogó bemutatására.
 A magyar dialektusokat, népviseleteket bemutató térkép- tabló.
 A társzművészetek : irodalom, színház, balett, film bemutatására alkalmas eszköz: pl. albumok, videofilmek, diafilmek.

Fizika

Tanulókísérleti eszközök: mechanikai-, hőtani-, elektromosságtani- és optikai tanuló-kísérleti egységcsomag (15db)

Tanári demonstrációs eszközök:

- ☐ Hőforrás (gázégő vagy borszeszégő)
- ☐ Négyütemű motor keresztmetszeti modellje
- ☐ Elektrovártartozékokkal
- ☐ Optikai pad tartozékokkal
- ☐ Hálózati tápegység
- ☐ Szétszedhető iskolai transzformátor
- ☐ Karosmérleg mérőtömegekkel
- ☐ Rugós erőmérő
- ☐ Demonstrációs hőmérő
- ☐ Egyenáramú és váltóáramú demonstrációs mérőműszer
- ☐ Mágnesrúd-készlet

Rajz

– A vizuális nyelv alapelemeinek, egyszerű kopizációs eljárásainak (síkon és térben) megértetése, a megalapozó ismeretek szemléltetésére alkalmas eszköz

– A vizuális művészetek legfontosabb ágainak, műfajainak felismerési képességét fejlesztő, a gyermekek élmény és érzélemvilágához közelálló művészeti alkotások bemutatására alkalmas eszköz

– Köznapi gyakorlati vizuális nyelv legfontosabb konvencionális jelzéseinek megértésére, alkalmazásának elősegítésére alkalmas eszköz

– Alapvető ábrázolásmódok, kifejezőeszköz, kompozíciós eljárások alkalmazását szemléltető demonstrációs eszköz

– Képzőművészeti műfajok (festészet, szobrászat, grafika és építészet) jellemzőinek megismertetése, a műalkotások technikai eljárásának megkülönböztetésére alkalmas eszköz.

– Ábrázolási konvenciókat bemutató, alkalmazásukat elősegítő eszköz

– Színtani ismeretek rendszerezését, a fény színmódosító szerepének jelentőségét is bemutató eszköz

– Különböző alkotások bemutatására, a művészettörténet nagy korszakaiban való tájékozottságra, valamint a műalkotások és kor kapcsolatának értelmezésére való eszköz.

– Téri helyzeteket, összetett formák felépítésének, szerkezetének rajzi-plasztikai értelmezését segítő eszköz

– Művészettörténeti stíluskorszakok és formajegyeinek megismertetésére alkalmas eszköz

– Életstilusok, épületek és tárgyak formavilága közötti kapcsolatok megértetésére alkalmas eszköz (népművészet, művészettörténet) alkalmas eszköz.

Ember és társadalom-történelem

NAT	eszközök	évfolyam	tanári	tanulói
4.4.3.1.	időszalag	5.-8.		+
4.4.3.2.	párhuzamos kronológiai tábla	5.-8.		+
4.4.3.3.	térkép, képes tabló	5.	+	
4.4.3.4.	térkép, videofilm, képes tabló	5.	+	
4.4.3.5.	videofilm	5.	+	
4.4.3.6.	térkép, videofilm, képes tabló	5.	+	
4.4.3.7.	térkép, videofilm	5.	+	
4.4.3.8.	térkép, videofilm, képes tabló	5.	+	
4.4.3.9.	térkép, szem. rajzok, CD., videofilm	5.	+	
4.4.3.10.	térkép, videofilm, képes tabló, falikép	6.	+	
4.4.3.11.	térkép, faliképek, videofilm	6.	+	
4.4.3.12.	térkép, videofilm, képes tabló	7.	+	
4.4.3.13.	térkép, videofilm, képes tabló	6.-7.	+	
4.4.3.14.	térkép, videofilm	7.		
4.4.3.15.	térkép, videofilm, képes tabló	7.	+	
4.4.3.16.	térkép, videofilm, képes tabló	7.	+	
4.4.3.17.	térkép, videofilm, CD	7.	+	
4.4.3.18.	térkép, videofilm, CD, képes tabló, falikép	7.	+	
4.4.3.19.	térkép, videofilm, CD	7.-8.	+	
4.4.3.20.	térkép, videofilm, CD	7.-8.	+	
4.4.3.21.	térkép, videofilm, CD, falikép	8.	+	
4.4.3.22.	térkép, videofilm, CD, képes tabló	8.	+	
4.4.3.23.	térkép, videofilm, CD, képes tabló, falikép	8.	+	
4.4.3.24.	térkép, videofilm, CD, képes tabló, falikép	8.	+	

Képes tabló: az adott kor társadalmát, gazdaságát és kultúráját szemléletesen ábrázoló eszköz.

Falikép: az adott kor uralkodóit, kiemelkedő személyiségeit, csoportjait ábrázoló eszköz

Testnevelés

Tornatermi felszerelések, berendezések

Tornapad 8db 4m-es

Ugródomb 1db

Talajszőnyeg 2 és 4 m-es 6db

Zsámoly 15db

Ugrószekrény 2db

Ugródeszka 2db

Gerenda 1db

Mászókötél 4db

Gyűrű 1pár

Atlétikai szerek felszerelések

Magasugrómérce 1pár

Magasugróléc 3db

Súlygolyó 3kg 5db

Súlygolyó 4kg 5db

Kislabda 30db

Rajttábla 4db

Váltóbot 10db

Kosárlabda palánk

Röplabda állvány hálóval

Sportjátékok eszközei:

Kosárlabda 25-30db

Röplabda 15db

Football labda 15db

Kézi szerek

Ugrókötél 30db

Gumikötél 15db

Karika 15db

Gumi v. műanyag labda 15db

Tömöttlabda 1,2,3 kg-os 30db

Kézisúlyzó 1,2,3,kg-os 30db

Egyéb felszerelések

Testmagasság, hajlékonyság, súlypontemelkedés-mérő

Személmérleg 1db

Pumpa 1db

Mérőszalag 25-50m-es 2db

Stopperóra 3db

Ásó, gereblye 1-1db

Úszólap 4-5db

Informatika

Számítógépek monitorral, billentyűzettel, egérrel, CD-ROM-mal

Tanári gép (szerver)

Nyomtató

Szkenner

Szemléltető ábrákat, kiegészítő anyagokat tartalmazó fóliák, kártyák (pl. számítástechnika történetének oktatásához)

Operációs rendszerek (Windows)

Iskolai hálózat, valamint Internet a hálózati ismeretek oktatásához

Levelező program a hálózati kommunikáció (elektronikus levelezés) oktatásához

Szoftverek (LOGO, Turbo Pascal) az algoritmusok és adatok, valamint a programozási ismeretek oktatásához

Egyéb felhasználói szoftverek (szövegszerkesztő, táblázatkezelő, rajzoló és ábrászerkesztő programok), valamint multimédiás szoftverek (CD-lejátszó és média-lejátszó) a multimédia oktatásához

Oktató (multimédiás) CD-k, egyéb anyagok a multimédia oktatásához

Víruskereső program annak kezelésének oktatásához

Tömörítőprogram annak kezelésének oktatásához

Számítástechnikai szakkönyvek

Digitális eszközök

Tablet (Lenovo TB-X304L) 30 db

Fényképezőgép+ kártya

Hangszóró SPK Logitech S120 2,0 10 db

Fejhallgató FEJH Sony MDRV150.CE7 20 db

Fejhallgató Sony MDRV 150.CE7

mBot rajzoló robot készlet

BENQ MX528 XGA 3300L 3D projektor 10 db

kültéri hangszóró 6 db

Apple 9.7 Ipad 9 db

PCT Blade Base AMD3

AMD Ryzen processzor 2 db

1 TB HDD merevlemez 2 db

DVD író belső 2 db

Dell Optiplex 3020 (210-ABIX) számítógép 40 db

Dlink switch 9 db

MOU Logitech M185 wireless egér

4. sz. melléklet: Digitális Fejlesztési Terv

Az intézmény Digitális Fejlesztési Tervének elérhetősége:

<http://lisztferenc.hu/dokumentumok>